



**ILUSTRĒTS NEDELAS ŽURNĀLS**



Lielā mātes kāzās

# LĒTU SVIESTU

sakarā ar sviesta cenu krišanu  
piedāvā no saviem veikaliem  
un caur piena izvadātājiem

**Latvijas Piensaimniecības Centralā Savienība**

**Izmantojiet tirgus konjunktūru!**



## **Klišejas**

*ilustrētiem žurnāliem, katalogiem, cenu  
rādītājiem, sludinājumiem, reklamu la-  
pām u. t. t., visglītākā izstrādājumā*

**Burtu liekuve  
Činkografija „Gutenberg”**

**Īpašn. A. Kalniņš**

Marijas ielā 10. Tālrūnis



**ILUSTRĒTS NEDELAS ŽURNALS**

Redaktors-izdevējs A. Avots.

Redakcija un kantoris: Rīgā, Strēlnieku ielā 9-1. Tālr. 26413. Pasta tek. rēķ. № 10140.

№ 4.

11. aprīli 1930. g.

№ 4.



Jaunais Valsts prezidents Alberts Kviesis.

# Dšihwes problemas un anekdotes.

Protams, wisleelafā dihmāniba walšts presidenta wehleschanās bij spihīgā matemātika: gašjeens pehž gašjeena, bet šweešim divu balšu tā truhst, tā truhst.

Seefas, 100 deputatu, zif tad tur nu buhtu japuhlas, lai nošertu ari tās divas balšis.

Bet štatees — škaitlim 49 pahri newar tift. Nebuhtu wehl deputats ūbulš šajlimis, tad šweešis diwas deenas buhtu stahwejis uš 50 balšim.

Un šo nošimē walšts presidenta wehleschanās dabut 50 balšis?

Tas ir tahds stahwoflis, it tā kandidats jau buhtu eegahjis pill, bet tad peepeschi neteef wairs ne šoka tahlas: frakas stuhris eegirts durwis! Waretu atwehrt durwis, palaišt frakas stuhri ari eekšā, bet — nepeeklahjas pašdam to-darit. Waretu pats kandidats eeeet no fularcem šahlē nodot šawu balši ari, un absolutais wairakums rošā, bet — nepeeklahjas.

Dabut 49 waj 50 balšis ir daudš šuhmigaf, nekā nedabut neweenas!

Bet naw pirmā reise, kad muhšu Šaeimā figure šahs 1 balšs istruhkums. Zif reises 1 balšs dehl muhšu deputati naw rakstijušchi š hmites waj štaigajušchi zaur durwim šwišdami. Zif waldbas naw laušehas faklu uš 1 balši un zif waldbas uš 1 balšs wairakumu naw dšimwšehas. Bij tatschu reis pat tahds moments, ša weenā wakarā mehš gandrihš dabujām diwas waldbas: weenā pašchā wakarā diwām waldbam bij wairakums. Deemschehl, weens ministru presidents škaitšhanā bij šuhdijees par weenu balši un tā to wakar galu galā isnahga tīkai weena waldbā.

Šaut šas neišprotams un listenigs ir šahajā 1 balšs wairakumā waj mafakumā, šas muhšu Šaeimai tīk raksturigs.

Un tomehr tur naw nefa neišprotama! Muhšu Šaeima tīkni tā ir buhweta, lai we-nmehš šwarigos brīšchōš weenas balšs truhstu. Wina tīkni tā ir buhweta un newis nejaušchi, bet ar dšiku aprehšinu.

Tas aprehšins ir šahāds. Štaigat pa durwim eekšā un ahrā wiswairaf mihl šemneefu šaweeniba un šozialdemokrati. Seelafas frakzijas — leelafas darišchanas, leelafas majadsibas — leelafa štaigāšhana.

Un šamehr šhee štaigā šchurp un turp, grīb tift eekšā un ahrā — pee durwim sehđ demokrātiskais žentrs, dašchreis ari Nuroks, Šefups Šrafuns, Šchpolauskis waj wehl šahds žits šihko grubu pahrstahwis.

Šehđ politiskais šchweizars pee durwim un šmaida.

Šeelawē Šelminšch waj Šelms, Šudšis waj Šweešis, Šalminšch waj Šejinšch:

„Šuhđiu,“ palaišch to eekšā demokrātiskais žentrs. Un eezehrt frakas stuhri durwis!

Protams, „šungs“ paxem no portš-šā dšerannandu waj žigaru (un šatrā šinā labu žigaru), pašneedišchweizaram.

Šchweizars palaišch ari frakas stuhri istabā.

Bet lai pamehšgina šahds rupju muti bruhket! Šas waj nu paliks stahwam uš weetas waj aiššrees beš frakas šehrbelem!

Buhš, tahds ir augštahs matemātikas peefektōjums praktiskā dšihwē! Un tahds ir škaitu mištikas prošaiškais iškaidrojums!

Ša dascheem žilmeeem šchahda šituāzija ir ehrtā, eenešiga un pat.šlama, par šo, protams šinu domu newar buht. Bet tāpat šinu domu newar buht, ša walštij šchi augštahā matemātika šen wairs naw paštīkama.

Deemschehl, mehš newaram šewi meerinat tā, ša meerinājis šahds pilsonis šawu draugu, šad ša šewai peedšimis pirmāis puika — 6 mehnešchus pehž lau-libam.

„Šeustrauzces,“ šas teizis šawam draugam, „ar p i r m o b h r u u dšihwē šas beechi gadaš, bet“ pehž tam šas nekad wairs neašfahrtojas!“

Ūhšu šikumbōšhanā tomehr ne tīkai pirmāis, bet gandrihš regulari iškats šikums dšimst negaidits un waj nu par agru, waj par wehlu, un nešin neweens nekad, šuršch ištī ir šatra šikuma waj lehmuma ištāis tehws.

Bet dšihwē pee wiša peerod.

Ša weenu deenu ištāba paliks neišlauzita, mehš uštraufšimees. Otru deena muhšu uštraufkums n-buškš wairs tīk aš. Pehž nedekōš nešlauzita ištāba mums war jau iškitees išdeenišchka, pehž mehnešcha — norma šarahdiba.

Waj walšts dšihwē naw tāpat? Waj daudšas leetas, šas wehl daschus gadus ošwalaš šifās nošeedšigās un netihras, togēd naw jau škumwšehas — parastās išdeenišchkas?! Waj nešam jau aišmirušchi uštraufšees par daudšām newiškšibam, nolaidibam un nošeedšibam, šuras wehl daschus gadus apšarožām ar wišdšikalo šachutumu?!

Tīkai weens mašš peemehrs, ša peerod pee nekahr-tibas ari pati wišas šemes šahrtotāja — Šaeima.

Reis wiši deputati no weena špahrna lihds otra uštrauzās par šo, ša ištābilitis neteef šikums par walšts budšchetu: ša nekad Šaeima naw apštibrinājuši budšchetu lihds 1. aprilim, ša šas šikuma paredšets. Šlatus formalai šikuma newewehrošchana išwehrtas tīk neehrtibas, šahdas rada budšcheta peenemšchanas nowilžinaschana.

Šahja gads pehž gada . . . Un šatru gadu budšcheta peenemšchana atkal nošebojās. Bet — gadu pehž gada par šcho nošatwešchanoš runaja mafaf un mafaf.

Un šchogad? 1. aprilis šen jau pagahjis, Šaeima aišbrauks šchuhpotees, bet — išdewumu budšchets Šaeimā naw wehl kustināts.

Wišs tāpat, ša šenaf. Tīk — wiši pee šchis nekahr-tibas jau peeradūšchi un neweens wairs šchogēd par šo pat neeminejās!

A. Awots.



Dawids newareja atrast wahrduš. „Ja, teesjäm leeli ts!“ beidsot wińsch isteiza. „Waj juhs Batiš u šchoriht jau redsejät?“

„Paklusi štanigi smeekli islawas w'naš kruhtim. „Protams. Šakset, ka winam naltš naw bijuši pa prahtam. Wińsch nefad newar šaprašt, kamdeht es negaišu til koti miħlu. Nā juhs gulejät, šarigana fungs?“

„Zi atgeroš, weenu liħdj dimi štundas. Wiju noruhpejees par jums. Mani mozija apšina, ka esmu juhs iħšinis weħtrā un negaišā. Bet leekas, ka tas juhs nemaš naw aišahriš.“

„Nē, es guleju tur — koti ehrti.“ Wina norahdija uš šajites galu, tur atradās garderobe un k'aweres. „Tur preekšejā galā atrodas n'leela ehdamistaba un masa wittawite,“ paškadroja wina. „Waj Batiš to jums naw stahštijis?“

„Nē. Es winam jautaju, tur juhs atrodates, bet wińsch man pawehleja turet muti.“

„Ja, Batiš ir diħwains radijums,“ runaja Pjera šena. „Wińsch ir n'jauki greiffird'gš, Daw'đa fungs. Tahds wińsch bija jau toreis, tad mani k'ā masu meiteni nehšaja šowās rokās. Batiš ir kreetni wezaks, nēlā ištatas. Winam ir jau peezdešmit weens gads.“

Wina štaigaja ka'itē no weenas weetās uš otru un riħkojās, it k'ā šarigana šahštukne nemaš n'trauzetu winu iħšenas darbā. Wina šahštvoja šiħdā aišarus, furus wińsch bij šaburšijis, nolika dirus krehšlus parastās weetās un k'ā iħ'ta mahjas mahte, kas no riħteem peeraduši istabas šahšrtot, wina gahja no weenas leetas pee otras.

Winu, lišās, neuštrauja ari tas, ka šariganš bij winaš guħsteknis; ari p'wehle, furu no winaš nodewa Batiš, winu neinterešaja. Winaš išturedžhanās bij šilta un apbrišnojami dakigi. Šariganu uštrauja tahda weena'ħšiba. Nerwosi wińsch ušrech'va šehřkogi nu, lai ai'deg'u pi'pi, bet tuh'ix at'ł to nopuhta.

Wina to paman'ja un p'k'ufi, melodi'k'ā balši, šira winam til koti patiša, t'at' k'ā t'ikko šekleu'am'e'mekli, teiza: „Juhs warat meerigi šm'ħket. Pjers ir leekš smeħketa's, esmu peeraduši un man tas watiħ.“ Wina pawil'ka tuale'galdina atwilkni un pašneđša šariganam nepilnu zigaru šastiru.

„Šewiđkos g'dijumos Pjers smeħkē šchos zigarus. Waj waru jums peeradawat?“

W'ńch paneħma weenu zigaru no pašneđtās k'osti nas, bet roka pee t'm lišās preebešči til šmaga. Šekšheji wińsch no'ahde'a šawu nekustigo meħi. Wina kluseħena nodewa wina nopeetnibu un i buħra weeglu šahr'umu Mariannas wairos. Wińsch redseja, k'ā nošarka waigi, un tanš pat laikā eew'ħroja, ka winaš mird'ošhee mati ineedšās w'nam liħdj šodam un k'ā winaš mute un kalls bij šairinošči miħšiti un šaldi. Tad w'na atkal runaja, winaš az's ušluħkoja šariganu, un winaš wahrđi k'ā aš nascha duħreens ešpee dās šaišni širdi:

„Wakaros es labpraht šehdu pee Pjera šahjam un štatos, k'ā wińsch smeħkē.“

„Esmu preezigs, ka tas juhs netrauzē, jo — jo ari es koti labpraht smeħkeju,“ wińsch gurdā balši teiza. Wina nolika zigaru šastiru

uš masa galdina un apštatija brofastu galdu. „Redžu, ka ari jums watiħ šraigi piħragi. Šehlos šcho riht agrat, lai tos ižepu jums.“

„Juhs winaš žepāt?“ jautaja wińsch, it k'ā Marianas wahrđi tam buħtu atflahjušči ko pawijam negaidu.

„Pats par šewi šaprotams, Daw'đa fungs. Es šatru rihtu winaš žepu Pjeram. Wińsch tos til labpraht eħd. Wińsch apgalwo, ka mani piħragi esot weena no manām trim labafām iħpašħifam!“

„Un pahre'ās diwas?“ eejautajās Dawids.

„Šr Pjera masi no'šhpumini, mans fungs,“ wina weegli ešmeħjās, un šahrtums waigos preeħmās. „Nebuħtu tatiħu preeħjigi, ja es to atflahtu jums, waj nē?“

„Wabuht nē,“ wińch apšpeesti teiza. „Bet man ir wehl dajši žiti žeutajumi, Bulē — na — fund'e —“.

„Ja jums naw nefas preti, warat šaukt mani par Šhannu waj Mariannu,“ wina to pahřtrauja.

Marianna nowahža šehřiwjus, nešrahdidama ne masako apmulšumu par t'ikko išt'ikko preekšlikumu, furšch uš dajšām šebundem bij paleħninajis šarigana pulša darbibu.

„Šir'nigs paldees,“ šajija wińch. „Bet man jaha ka atflahti, ka man ir masleek ne'ħrti — jo — hm — jo mans stahwoklis tal'ir awgštakā meħrā neparašis, waj nē? Nerawgofeek uš wiju juħšu lai'nibu, eššaitot pat juħšu p'ħles g'leħbt mani no dših wes nelaimes, man gribetos no jums dširdet tuwafus paš'idrojumus. Es waru tos prašit, waj jums k'ā neleekas?“

„Waj Batiš jums wakar wakarā nepateiza wiħu?“ jautaja wina žeešči un noteikti pa'k'idamās šejā.

„Wińsch man pašinoja juħšu wahrđā, ka esmu guħsteknis, nedr'ħřtu behgt un k'ā juhs dewuši paw'ħli šameem kaudim nogalinat mani, ja es tomeħr meħg'natu iħbe'gt.“

Wina nopeetni pamahja. „Šaišni t'ā, Dawida fungs.“

Šarigana šejā ušleekmoja: „T'ā tad esmu guħsteknis? Juħš peedraudat man ar nahwi?“

„Ja juħš remehginasit behgt, es apeešchos ar jums koti labi. Waj naw tai'niba?“

„Šaišniba?“ eššaužās wińch, apwaldidams duħmu ušpluħšumu, furam wi'šch šautu řil'gu waku, ja buħtu darišchana ar wiħre'ti. „Waj tad juħš newarat šaprašt, kas notizis? Waj juħš nesinat, ka peħž deewu un žilweku lišumeem, man wajadšaja juħš apžeeinat un nodot tešai? Waj ir ešpeħjams, ka juħš nešaprotat, k'ā no manis praša peenahštums? Šas man buħtu darams?“

Ja wińch buħtu nowehřojis Mariannu, wińch buħtu redsejis, k'ā nošuda šahrtums no winaš waigeem. Bet az's, t'apat k'ā ešpreekšch, luħkojās winā žeešči, meerigi un bej uštraukuma. Wina pameta ar galwu.

„Šaišni tamdeħt jums šapaleek šeh k'ā guħsteknim, Dawida fungs. Tamdeħt, ka w'nu to šaprotu. Es jums neteik'chu eeme'lu, kas iħ'auza not'ikumu aišklints, un, ja juħš man to atkal jautasit, buħšchu špešta pahřtraukt ar jums šatru šarumu. Bet, ja es juħš tagad šalajitu bril'wibā, juħš, la šam, mani apžeeinatu un ešlodšitu žeeħmā. Šandek'ł iħdj Pjera eerašchanaš deenat jums šapaleek gul'štā. Es nēlā ž'ta ne-



Fotojndija.

finu, kas buhtu darams, woenigais ir paturet juhs ap-  
fardšibā un nowehrst katru behgšchanas eespehju. Ko  
juhs daritu manā weetā?" Jautajums bij teiktis til  
pateesi, glušchi tā, kā jautatu nomaldijees behrns.

Wiašč skatijās Mariannas bahlā seja, šaištās gaidu  
pilnās azis, redseja, kā šašnaudsās winas slaido roku  
pirksti, — tad peepeschi kahwa pluhst šaweem plaščha-  
jeem, godigajeem šmeekleem, kuru deht šarigans pee  
wišeem tā bij eemihfots:

„Protams — jums pilniga — taišniba!“

Wina seja peenehja tuhliā zitu isteikšmi. Waigi  
peesarka. Ažts ahtri usleesmoja šwehle.

„No juhsu redses stahwočka tas ir pareisi, atfahrtoja  
wiašč. „Un es nemehgināšču behgt no šhejeenes,  
pirms nebuhsču runajis ar Pjeru. Bet azu mirkli  
es nespehju aptwert, kā wiašč leetu waretu grosit.“

„Wiašč to pratis,“ wina pahrleezinošchi apgalwoja.

„Zums, kā leefas, ir neaprobeshota pašahwiba uš  
Pjeru,“ wiašč weegli aiskarts atteiza.

„Ja, Dawida kungs. Wiašč ir brihniščkākais gil-  
wefs pašaulē. Wiašč, bes šchaubam, šinās, kas da-  
rams.“

Dawids paraustija plezus: „Warbuht, kahdā jaukā,  
šaidrā rihā wiašč šefos Watisa padomam, peeskes  
man atmeni pee šakla un nogremdēs ubeš dibenā.“

„Warbuht. Bet es to nedomaju. Es buhtu tam  
preti.“

„Pateesi?“

„Ja. Pjers ir leeks un špehzigis un nebaidas neko  
pašaulē, bet naw ari nefa tahda, ko wiašč nedaritu  
man par preeču. Es nedomaju, ka wiašč liks juhs  
nogalinat, ja es luhgšču to nedarit.“

Wina nowehršās un no jauna šehrās pee darba,  
šahbdama nowahst brofastu galdu.

Dawids ar ahtru kustiņu peestuhma winai krešļu:  
„Luhdžu apsehstatees,“ aiginaja wiašč. „Tā ehrtāfi  
parunāt. Kā polizijas eerednim man jums šahs tas  
jajautā. Juhs, pehš šaweem eestateem, warat atbildet  
uš māneem jautajumeem un warat ari neatbildet. Es  
jums dewu wahrdu neushahst neko, pirms nebuhsču  
runajis ar Pjeru. Sawu šolijumu es turesču. Bet  
mana istureschanās pret Pjeru, kad mehš tikšimees,  
atkarakees pilnigi no ta, ko juhs man pašahstifit nah-  
loščhās desmit minūtēs. Luhdžu, peesehstaittees!“

### Desmitā nodaka.

Marianna apsehdaš dšikajā atšwelnēs krešlā. Kirsā  
droščhi ween, perdereja Pjeram, un raudšijās šariga-  
nā. Šeelajā krešlā wina ištatišās pawišam šihžino.  
Bruhno azu škats bij meerigs, šaidrs un gaidu pilns.  
Winā nemanija ne uštraukumu, ne nerwositati. Tikai  
winas mehšais, šaidrās škaištums mulšinaja šariga-  
nu. Wina pažehla rofās, un slaidē, teewē pirkti  
brihdi fahrtoja winas mihtos, beesos motus. Šahs  
neapšiniģi šewišchlais šhefts, kustiņas weids, ar kah-  
du wina pažehla rofās un nolika tās atkal šhepi, wehl  
wairaf šaistija šarigamu. Šahda leela laime, šauft  
tahdu šewēeti šar šawul šahs domas winu mozija.  
Un wina gaidija, pret mihtu, šako atšwelnē atšpe-  
dušēs, kā dšihwa, kusi elwojoča jautāšchanas šihme.

„Pehš tam, kad juhs uš mani šahawat,“ eesahka  
šarigans, „es juhs redseju tikai tad, kad bijat pahr

mani nolēesušēs. Domaju, ka ešat nahfusi šawu darbu  
pabeigt. Bet juhsu seja bij lašams pawišam kas žits  
— baišes, pahršteigums, itkā juhs buhtu išdarijuģi  
šaut ko, pate nešinadama, šo darat. Juhs redsat, at-  
žeros wišus šihnumus. Es wehletos šaprast. Welleju  
attaišnojumus juhsu rihžibai. Waj juhs newarelu man  
pateikt, kamdeht juhs uš mani šahawat un kā ištā-  
drojama pehščhā pahmaina, kad atradat mani aģ  
šlints gušam?“

„Ne, Dawida kungs, to jums neteikšču.“ Winaš  
bahst nebij ne naida, ne dušmu. Wina runaja mašlet  
šakal, bet bes mašakā uštraukuma. Wašs bij noteikta  
un škats šingrs.

„Juhs gribat, lai es pats taišu šehdšeenus?“

Wina pašahja ar galwu.

„Waj ari dabuju šinat patešibu no Pjera?“

„Ja, ja Pjers jums to gribēs teikt.“

„Šabi,“ wiašč peelezās mašlet tuwak winai. „Tad  
juhs ušwilkat mani uš krasā, ehnā, apsehjat manu  
rehtu un ruhpejatees, lai man buhtu ehrti. Šā pa  
šaprēem jutu wišu, kas notika. Un notika šaut kas  
dšihwains. Brihšheem,“ wiašč wehl wairaf paleezās  
uš preešču, „brihšheem man likās, itkā redsetu diwus  
šahwus!“

Wiašč nekatišās uš Mariannas rošam, žitadi wiašč  
buhtu redsejis, ka Mariannas pirkti šhepi drudščhaini  
šahšnaudsās.

„Juhs bijat šmagi eewainots,“ teiza wina. „Ša-  
pehš naw brihnumš, ka juhs murgojāt, Dawida  
kungs.“

„Man likās ari, it kā buhtu dširdejis diwas bahšis,“  
wiašč turpinaja.

Wina neatbildeja, bet joprojām raudšijās winā  
zeščhi.

„Un otrai mati laistijās šaulē tā waršč un šelts.  
Brihšheem redseju juhsu seju, tad atkal otu — ar-  
ween atkal un atkal — un tad — nahžu pee šehdšee-  
na, ka juhs weena pate nebuhtu warejuģi mani aģwilk  
pa šmilkim.“

Wina augstu pažehla ošas rofās un škatišās winās.  
Tad šazija: „Manas rofās ir špehzigas.“

„Juhs ešat til šihā,“ domaja wiašč. „Ja, es šah-  
bos pat, waj juhs špehtu pahrwilkat mani pahr šho  
ištābu.“

Pirimo reiši meerigajā azu isteikšmē eesprehgajās  
uguntia:

„Bij kreetni šo wilkat,“ šazija wina, un no bahš no-  
škanas šarigaans noprata, ka atkal tumojas bištāmā  
redšehā. „Watišs mani šauza šar ahrrrohtigu. Un  
kahda tad ištēnibā tam nošihme, waj juhs buhtu re-  
dšejis mani dušbultotā, trihškahrtotā waj šhetrkah-  
totā weidā? Waj nopratināščhā buhs tagad beigta,  
Dawida kungs? Ja tā, man preeščhā wehl daudš  
darba.“

Wiašč jutās wišlees: „Ne, nešmu wehl beidšis.  
Bet kahda gan nošihme uštahdit jautajumus, ja juhs  
neturat par wajadšigu uš teem atbildet?“

„Es to weenkahrščhi newaru. Zums wehl šano-  
gaida.“

„Juhsu wihrs?“

„Ja, Pjers.“



„Azumirli wiasch sehdeja fluß, tad jautaja:

„Simibas laika es, laikam, gan farumaju wifadas trafas leetas?“

„Ja. Un sewischki daudis par wisu to, kas pehs juhsu domam bij norisinajees smiltschu krasda. Juhs nosauzat winau, to otru — par uguns deewi. Bet juhs bijat tik tumu nahwei, ka par wisu to wairs nenahza smeekli. Zita reisē tas buhtu isflausijees smeekli. Juhs tatschu redsat, ka mani mati ir melni, wismaj gandrihs melni!“ Winas pirkti atkal lahrtoja ap galwu apliktās spihdoschās pinas.

„Kamdeht juhs fakat „gandrihs“? wiasch apjautajās.

„Kamdeht, ka Pjers beechi apgalwo, faulē mani mati laistotees ka uguns. Un tani pehsbusdeena krasda faule bij sewischki sposcha, Dawida kungs.“

„Man schheet, es saprotu.“ peekrita wiasch, un preegajos par to. Man tik patihkami apinatees, ka juhs mani steepat ehna pehs tam, kad bijat mehginajuschi mani noqalinat. Tas leezina, ka juhs neejat tik fauna, ka — —“

„Ka Karmena Janchet,“ wina raklusu to pahtrauza. Juhs runaiat par winau Simibas laika, Dawida kungs. Juhs mani breesmigi sabaidijat — ta sabaidijat, ka brihscheem fahlu jau domat, waj tik Watifam nebij taisniba. Saprotu, kas mani gaida, ja laidischu juhs pro'am no schejeenes. No tad wina tik breesmigu noseegusēs, ko wina war buht nodarijusi wairak nekā es?“

„Wai kamdeht juhs pawehsejat faweem kaudim mani noqalinat, ja es mehginatu behgt?“ jautaja wiasch. „Kamdeht, ko es runaju par scho seeweeti, par Karmenu Janchet?“

„Ja. Karmenas Kantschet deht es juhs gribu nodot Pjeram,“ atinās wina. „Ka ka jums pret Karmenu naw schelastibas, jums wiasch, warbuht, nebuhs ari pret mani. No tad wina tik breesmigu jums nodarijusi, Dawida kungs?“

„Man beronijai — nekā.“ atbildeia wiasch tohda toni, ka Marianna ofkol saudeia p-matu sem kashiam. „Bet Karmenas brahlis bij kumakais un neschehliakais slerkama. Un toreis, ka ari wehl traad, biu behrleezinats, ka Karmena ir wina noseedsibu lihdsdalibneese. Wina bij brihnischki kaisita. Un man leetas, schis kaitums glahba wina.“

Runajot wiasch spehlejas ar i dsihuscho zinaru. Kad wiasch dazehla atkal azis, wiasch redsja, kahda breescha behrmaina bij notikusji Pjera seewas seia. Waijai ugun'gi kwehlo'a, bet sem garajam kropstam slerpas nerarasta mehrlime. Wais nebij arosiusees. Neweena skana nenodewa ustraukumu, kas waigos bij sadfinis afinis.

„Ka tad juhs noteesaiat Karmenu bes kahdeem noteikseem peerofdiimeem? Juhs teesajot winau, aif sapratu no iuhfu drudschu murgren, tifa' kamdeht, ka wina ismikuma zihniutees par sawu brahli, kuresch paftrahdais noseegumu?“

„Mon leetas, wina bij fauna.“

Garas kropstas nolidās un kaintaineē pofitini aiflahja azis gailoscho leesnu. „Bet juhs to nesinajat!“

„Absoluti noteikti ne,“ teiza wiasch, „bet ismekleschana —“

„Buhtu, warbuht, atlahjusi, ka wina ir jautaka no seeweetem, kas kahdreif dsihwojusi, Dawida kungs. Zaba brahla laba zihnitees naw gruhti. — Bet ja wiasch ir kaundaris, tad par winau zihnitees war weenigi engelisi!“

Karigans Katijas sawa preekscha. Domas mofhoniigi schaudiās pa galwu, wiam kuma fauns. Wina to atkal eedsina strupz-ka. Wina peerahdija wina netaisnibu pret wenigo zilweku pofaulē, kura aifstahweschana majadseia seedot sawus spehkus un wihrihschibu. Wina peerahdija, ka wiasch bij teesai's bij dibinata pamata. Un kahda balis smads nēs likās sauzam: „Saki, ko faunu tew nodarijusi Karmena Janchet?“

Wiasch peelehja kahiās un stahweja atspeedees pret krehla muguru, zeeschi rokam speesdams krehla atsmeltnes masu.

„Warbuht, jums taisniba,“ fajija wiasch. „Es, warbuht, biju netaisns. Atzeros labi. Kad es fanehmu Kantschetu un schelchdu wina rofas, Karmena wina nakti sehde'a pee brahla. Es negribeju aulet, bet biju koti noguris un ecmigu. Biju noqulejis apmehram ftundu, kad Karmena mani utraujeja — wina mehginaja atraht rofas dsihschu atflehgu. Toreis wina bij isdewiba mani noqalinat.“

Mariannas seja mirdseja uswaras preeks, kad wina passatijās uf Kariganu:

„Ja, wina juhs ware'a nogalinat, fanehr juhs gulejat. Bet wina to nedarija, Kamdeht?“

„Nesimi. Wina, warbuht, zere'a atraht atflehgu, lai schi darba iswechonu atochtu sawam brahlim. Diwas wai trihs deenas weh'ak, esmu pilnigi par to pahrleezinats, wina nebuhtu fawejuusees mani nonahmet. Diwas reises pahstaidu winau, kad wina mehinaia nosegt manu schauteni. Un trecho reisi, tas bij dimu, trihs deenu attablumā no Atahokkas, wina meh'naja mani nokist. Un tomehr, es peelaischu, ka wina naw nekā fauna man nodarijusi. Bet esmu behrleezinats, ka wina to gribeja, sewischki zefojuma beigās.“

„Un tomehr, ka wina tos neidewās, wina juhs nihda. Un schi noida pehs juhs aribeiat winau noteekat lihds ar brahli. Juhs nepuh'eiat es katitees uf wisu notikuscho no seeweetes redses stahwolka. Seeweete arween speh' zihnitees, wat nogalinat. Iai glahbtu to, kas winau mihsch. Gesehiamas, ka wina wisu to dariia weltiqi. No winas brahli notees'a'a kums. Bet wai ar to nebij deelaan? Waj bi ar diai, mehginat ismihginat ari Karmenu tifei tomdeht, ka jums likās, wina war buht sawa brahla lihdsdalibneese?“

„Brihnischki,“ fajija wiasch ar masu nonoteittbu balii. „Kaini to notiku isstainumu man u' stahdia inshetors Mat Rohns. Es domaju, ka wina eepaido'is Karmenas kaitums. Man schehl, koi schehl, ka Simibas laika esmu runais par winau. Man neariheto's, ka juhs turat mani har kumu zilweku — schia siā. Gribu to wisu wehl behrdomat. Un ia es wehl reis miu aterotees fofsch Kantscheta aresta deenas lihds pat schai deenai, nahschu pee flehdseena, ka esmu bijis

netaisns, — es nefauneschos, ja kahdreif wehl fastap-  
schu Karmenu Janschet, mestees winas preekschâ us ze-  
keem un luhgt peedofschanu, Marianna."

Birno reisi winisch nošauza winu wahrda. Wina to  
cewehroja. Ari Karigans pamanija Mariannas seja  
isteikmi, fura rahdija preeku waj pahwsteigumu, war-  
buht abus reisê, par to, ka winisch to nošauzis wahrda.  
Bet tas bij tikai weemu azumirkli.

Wina neatbildeja, bet ahtri peezehlâs no krehsla,  
pegahja pee loga un muguru Kariganam pagreesufi,  
katijâs us upi. Un tad, nejausch, wini abi ijsirda  
kahdas balsis kkanas. Ta bija ta pati balsis, furu winisch  
diwas reises bij dsirdajis flimibas laika, fura pagah-  
juško nakti wina istabâ šauza pehz Roschera Odemara.  
Râ appeesst, monotons waidis eepuluhda balsis pa wa-  
lejâm durwim. Karigans wišu laiku nenolaida skatu  
no Bjera secwas un redseja kâ wina šarahwâs balsij  
atškanot.

„Šcho balji, jau trejšcho reš, es dsirdēju pagahjuško  
nakti," teiza Dawids. „Šchait kajitê wina šauza  
Melno Roscheru Odemaru."

Marianna litâs winu nedširdam. Karigans pa-  
greesjâs pret atwehrtajâm kajites durwim.

Peepešchi kaut kas aisehnoja eepuluhstoško selta šau-  
les straumi un durwis, krasâ kontrastâ ar šposcho dee-  
nas gaismu, šahweja kahds wihrs. Karigans dšiki  
eewilka elpu. Papreeksch winisch isbijâs. Tad baiku  
weetâ modâs nepahrwarama sinkahriba un lihdsjuhti-  
ka. Durwis šahweja kropslis. Wina mugura bij tif  
stipri kaleekta, ka winisch neiškatijâs leelaks par diw-  
padimit gadus wezu sehnu; ja muguru išsteptu tai-  
inu, tad zilwefa garums buhtu wismas šesčas peh-  
das. Baikun lihdsjuhtibas pahraemts, Karigans  
šaprata, ka milšigais šahwâs, kas tagad lihdsinajâs  
dšihwneekam, nebij tahds no dšimšchanas, bet bij ša-  
kropkots zaur kahdu nelaimes gadijumu. Šahkumâ  
winisch redseja tikai garâs, lihds semei nošahrtâs ro-  
kas — šalausto mugurkaulu, šakropkotos plezus, un  
tad wehl dšikakâs isbailês, winisch neredseja wairs ne-  
to zitu, kâ weenigi kropļa wihra šaju un galwu. Starp  
šakropkoteem plezeem eepšeestajâ galwâ bij kaut kas  
deewišakšs. Tas nebij škaišums, bet špehks, štipras  
flints špehks, zeetâ granita špehks. Katrs sejas waibšts  
litâs ilgstoškâs muhšchibas weidots. Bet dšihwainâ,  
nošlehpmainâ kahrtâ šejai truhka dšihwâs dwehseles  
ištarotâs gaismas šiltuma. Wihrs nebij wehl wezs,  
bet nebij ari wairs jauns. Kariaganu, kaut gan tas  
atradâs pawišam tuwu, wihrs litâs nemas neredšam.  
Winisch katijâs tikai us Bjera šewu.

Mariannas sejas isteikme, furu Karigans eeweh-  
roja, bij besgaligi maiga. Nelaimigajam kropolim dur-  
wis wina usšmaidija kâ masam behrnam. Bet leela-  
jâs, dšikajâs kropļa azis Karigans lašija šuna pade-  
wibas apšlehptu leesmu. Šehnâm, jautajošchi, pehto-  
šchi, it kâ to neatrodamu mekledams, šcho azu škat-  
šihdeja wispahri kajitei. Ruhpas pawehhrâs, un Ka-  
rigans atkal klaušijâs šawado, nošlehpmaino, dšee-  
doško škanu, kas kâ behrna waimanâs nahja no mil-  
šigâ kermena: „Waj kahds — redsejis — Melno Ro-  
scheru Odemaru?" Nahkšochâ azumirkli Bjera šewu  
šahweja pee šakropkotâ milšcha šahneem. Winam  
blakus Marianna iškatijâs leela. Wina ušlika rokas

wina galwai, šaglauda atpafak melnos kuplos matuš  
un mirdošcham azim un degošchem waigem maigi  
škatijâs winam seja. Kariganam firds šahjâs, redšot  
šcho skatu. Waj šchis wihrs waretu buht Bjers? Râ  
šibens eeshahwâs galwâ doma — un tikpat ahtri i-  
šuda; tas bij neešpehjami, neeedomajami. Un tomehr  
Mariannas balši bij dsirdams kas wairak, nekâ lihds-  
juhtiba tif, kad wina teiza:

„Ne, ne, Andrej, mehš winu nešam redsejuški.  
Mehš nešam redsejuški Melno Roscheru Odemaru.  
Tiflihdš winisch atnahšs, es tewi pašaušchu. Apšolo-  
sem, Michiman. Es tewi pašaušchu!"

Wina noglauda ta apaugušchos waigus. Tad ap-  
lika robu šapšeestajem plezeem un lehnâm apgreesjâs.  
Dashedas sekundes wini abi katijâs šaulê. Un Kariga-  
nam šakita, ka wina runâ, raud un šmejas reisê, i-  
wadidama laukâ milšigo, šalausto kermeni, kusch  
at-  
kal aishgahja šawu zeku. Brihdi wina noškatijâs tam  
pafak, tad ahtri aistaišija durwis nn pagreesjâs pret  
Kariganu. Wina nerunaja, bet gaidija. Augstu ka-  
šlehjuši galwu, wina štrauji elpoja. Wehl azumirkli  
atpafak seja mirdošchais maigums bij iššudis un  
azis šaigoja zihnas preeks, gaidot azumirkli, kad Ka-  
rigans šahšs runat.

(Turpinajums nahkšochâ numurâ.)

### Netizamas leetas.

Leelais matematikis, relativitates teorijas autors Ein-  
šhteins iskrita zauri matematikâ, turot eeshahšchanâs ekšame-  
nu Zûriches politehnikumâ.

Kahdâ Londonas kapeštâ ir kapa peemineklis šlaweeru  
weidâ.

Ogletorpas uniwersitatê Seemekamerikâ usnemts kâ stu-  
dents 10 gadus wezs sehns Arti Gottešmans.

Kermeram Al Gunteram Amerikâ peeder kasa, fuzai we-  
na kahja — kola.

Šugis, kas weenâ laika brauza us diwâm dâšchadâm pu-  
šiem, bij Freda Zeilora šchoners: wehtrâ winisch pahrluhja  
widâ pušchu, bet neweena daļa nenogrîma. Weena kuga  
puši iššweeda krasâ pee Šiladelfijas, otru — 7200 km. tah-  
tu pee kahdas šalas Atlantijas okeanâ.

Šchweizê aug masa puše šoldanella, furas wahjais štee-  
brinisch išlaušchas zaur beesu ledus šegu, un kâ wirs ledus  
šaules staros išplaukst seeds.

Tšihilê ir kahda wištu pašuga, furas dehj šalas olas.

Šaunpeedšimis šenguru ir tikai 2½ zm. garšch.

Šurkis un zitrons naw anglis, bet oga.

Ja ap Kristus dšimšchanu kahdâ banâ buhtu nogulbîts  
us 4 procentem weenâs šantims, tagad šapitala wehrtiba,  
šopâ ar procentem, pahršneegtu wiša ta selta wehrtibu,  
kas atrodams us semes un žitâm planetam.

Šaleta tehns Šebastians Špinola 11. dšihwibas gadâ  
pašaušēja abas kahjas.

# Persijas naftis.

Edwina Medna stahjšs.

(3. turpinajums.)

Pakavi nepazeetigi eeklabejās. Tad jtrauji eeklaudsejās. Jahtneeki rahvās us preekschu un drihs pasuda putektu mahkoni. Pehz lahda laizina straujais jahjeens bija japalehnina.

Žekšch pahršpehja nepatihkamafās eedomās. Tas dereja wišam, tikai ne želam. Upšehts klinšchatneem, iswagots dihwainām grumbam. Tas nebija labots šintus gadus, wehl mafaf par labošchanu bija domats tagad, — kara laikā. Ja, — pa šcho žeku wareja braukt tikai perseešchi. Bet us preekschu waja-dseja tikt ari jahtneekem. Teem daschweet aštraf buhtu gahjis bej žeka. Bet, kā parasti, wjadseja peeturetees pee tām pašchām isbrauktām takam, — wišmaf tās weda kaut kur. Žitadi, žewišski kalnu tuwumā wareja eekluht pawišam newehlamās spraugās.

Jahtneeki peepeschi wehl šamafinaja gaitu. Pee kahda attahka uskalna redsejās aisdromigi putekti Daugaweetis pawehroja tos binokli.

Karawane . . . kameeki . . . kaut kas ipihdeja šawlē! . . . Žanogaida, kas tur buhs . . .

Karawane gauši tuwojās. Tuwumā wairs ta ne-isslatijās tik aisdromiga, kā tahlumā . . . Žifās, — kahds parasts pretišchu pahršuhlijums. Pahri kameeku muguram pahršweestas ipihdošchas kannas . . . Uj tām leeli burti . . . Petroleja . . . Karawane jau peenahkusi. Birnee kameeki stihwi isnešigā gaitā, ar ušmeštām luhpam, kā tukšnešcha baroni, jau gahja garām.

De Daugaweetim peesteidsās jahtneeku šerschantš: „Nā buhtu . . . ja mehš, ar juhju atkauju, masleet pahrbanditu šcho . . . petroleju?“

Daugaweetis pawilžinajās: „ . . . war ar,“ tas noteiza.

Daschi jahtneeki jau bija nolehtušchi no sirgeem. Bet tee šastapa kameeku dšineju negaiditu pretestibu. Šewišski štati kļaiģaja kahds bahrdains, pušnostandojees wihrs, walštidadams rihtlē draudošchu „mhurdā... murdā... dahurdā...“

Daugaweetis usšauza: „Pawedeet to Šurda-murdā šchurp!“

Bet jau atškaneja jahtneeku šinojums: „Kannas šawšas . . . Šlapjuma ne piles . . . Tikai tās pilnas — patronam!“

„Raujeet to Šurda aštraf šchurp!“ Bahrdaino drihšaf atšweeda, kā atweda pee Daugaweesecha širga.

„Nu, — kas tew tur tas?“ uškleeđja wišam wiršneeks: „Munā! Žeb to tuhliť iřmahžifim!“

Tuwatee jahtneeki jau pazehla pletnes, gaidot tah-laku pawehli. Bet bahrdainais šawadi pamirškškinaja azis un pateiza netizami šklaidrā ifrunā:

„Šai žiti atjahj nost . . . Wišu pateišchu . . .“

Tagad bija Daugaweesecha kahrtā pamirškškinat škatu:

„Kauscher! . . . Tas tu? . . . Šo tu šcheit da-ri? . . .“

„Žuhđšu, tikai klušaf,“ atšauzās „kameeku dšinejs“: „neweens nedrihtj finat, ka es pahrgehrbees wiršneeks.“

Tas peeleezās tuwu Daugaweesecha aušim: „Wedu angļu patronas . . . Tu drihs usfinafi par jaunū šazelschanoš pret turkeem. Nauda jau šawā weetā. Wehl tikai truhka patronas . . .“

„Tā?! Tad labas šekmes!“

Ubi karawihri šarokojās. Jahtneeki pašchlihrās eekšahnus. Kameeki uspuhtigi peezehlās un karawane dewās tahfaf. Ari jahtneeki turpinaja žeku. Rihtš ahtri pahrwahrtās karštā deenā. Daugaweetis pehtija deefgan garlaizigās tahles.

De wafaras tuwums bija wairaf manams, kā ap-uhdenotoš pawafarigos pilšehtas dahršoš. Auštrumoš gruhti nowišt robešchu štarp šcheem abeem gada lai-feem. De daba un laudis gandrihs nepafihst pawafaru, wiši ahtri nobreestot wafarai.

Ari te wisapkahrt lauki un kļajumi jau karšejās wafarigā tweižē, tikai wehl tee nebija tik isdegušchi, peleki apbruhnoti, kā wafarā.

Žahjeens, peeaugot karštumam, nebija weegls. Dau-gaweetis manija, ka peršifkā tweiže šahf atkal pahraf eespaidot wišā domas . . .

Warbuht, karawane pawišam naw dewužes turp, kur teizās, bet ta jau žekā us patuwo pilšehtu. Ta wed dahrgafās eklas, maigatos šihdus, ko eeswaidit un eeplihwurot škaištako augumu . . . Nā wišsch dotoš šihš un pats pašneegtu tai labafās balwas! . . . Nē. Tās tikai šantajijas! Žif tihkami bija pašchuhpotees juhju mulšainoš špahrnos! . . .

Bet nu jataiša azis wafā. Waj tur preekschā želam nepahršlihdeja daschi noslehpumaini stahwi? Waj šchi deena šawehrejušees pret mani?! . . . Bet waj wišsch nebija pahršlatijees? Daugaweetis atškatiģās: Nē, — ari preekschejo jahtneeku štati drudšchainei urbās tu-wejos krumoš, klintis. Waj aif katra wareja šlehp-tees nepatihkams pahršteigums. Neređšama lode, turai gruhti atbildet.

Daschi jahtneeki jau šakehra šchautenes. Dauga-weetis atškatiģās wehl reis:

„Tikai neuštrauzatees! Neparahdeet šcheem bandi-teem, ka mehš tos pagodinašim . . . wišus eeweh-rojot!“

„Tomehr waram šagaidit leelako negehlibu . . . uguni no pašlehpptuwes.“ mehģinaja usmanigi eebilšt šerschantš.

„Nekahdā gadijumā,“ atteiza wiršneeks. „Weetejee ir waronigi tikai, ja wišu wišmaf dešmit pret weenu muhšejo. De wišu newar buht wairaf, kā muhs . . . Tee buhs tikai špeegi, isluhki . . . Un koti usmani-ģi . . . ihpašchi pehz nešenā karštā pehreena . . .“

Tā ari jahtneeki lehni un ahreji newehriģi pajahja garām. Daugaweetis juta itkā wišu wehro wairaki neređšami šchautenu štobri. Tam bija tā, itkā šalta

metala dwešma noectu tuvu gar deniaem. Bet ne wairaf par mirkli . . . Tad wišč atfal pilnigi waldija par ſewi, atfal ſmaidija un uſſahta ar tuwa- teem jahtneecem ſarumas.

Wehl waitaſi zela liſkumi. Tad wareja atpuh- ſtees. Šchaj deenai peetifa. Galwenais, — tee bija pamaniti. Te jau parwiſam zitada karošhana, kã reetumos. Tur wajadſeja maſketees.

Te, turpretim, droſchi un atflahti rahditees. Tas padarija nedroſkaſus tes, kureem iſrahdija tiſ noteiſ- tu nizinaidhanu. Teeſchã, jahtneeci ar ſcho deenu wareja armecrinatces.

Daugawectis gan buhtu wehſejees, lai wina pehde- jãš gaitas buhtu redjeiſi ari kaħšs eekahrotš azu pahriſ, bet . . . daſtas wehſeſchanãš jau ir ſkaiſta- ſas, ja tãš paleeſ tiſkai wehſeſchanãš . . .

Tagad meers ar tãml Zapadomã par pušdeeno- ſhanu. Zepat zipreſchu birſtaã. Palziš pahraf ſwoelmains. Pat ehnaš no karſtuma bija tuwi peerah- wuſchãš koſcem.

Jahtneeci atſedloja, ruhtinaja, dſirdija ſirguš. Drihſ iſkurſteja ari ſuligš auna zepetiš. Tas bija iſrontš no kaħda garambrauzeja arbiš.

Warbuht, par aunu bija ſamaſchãš lehtaſ, neſã pahrdewiſs bija gaidiſi. Bet, waj kara laikã wareja pahrdandit katru weenoſchanoſ?!

Zepetiš, teeſchã, i dewãš leeliſkã. No eeſmeem piloſchee tauſi padarija trefnaſas, karſtaſas ogles un tad tãml liſa ſahrtãſi eegailce:š ne:auſchi uſi:juſchãš wiħnš . . .

Daugawectis demãš pagchã maſo zela kauſu. Wi- nai! Tai, kuraš ſkata ogles to karſeja wairaf, kã wiħnš . . .

Bija peenahluſi peewolare. Jahtneeci ſaħka ſedlot ſirguš. Daugawectiš, atwadot:es, eegahja birſtalas teħſakã ſuħri. Zipreſes tiſ italti un ſwinigi bija ſa- ſchjuſchãš tornotoš ſtahmuš, ka wiaom liſãš, taš eenaħ:š wafarã d:ewnamã. Wiščã apſtahãš, lai netrauzetu zchlo kuſumu, kaš waldija galotnu tornos un koſu muħroš.

Tas bija iwechtwinigš meers, kaš gadu tuhſtoſchuš neweenam nedſirdot kuju iſchãlãš ar auſtrumu nõ- ſchpuma: no dw:hi:li. Ta biã briħniſchã, nedſir- dama un tomehr dſirdama waloda, kura aiharabti klauijãš jaimaiš iwechneekš.

Auſtrumi, laiſkam, gribeja tam iſrahdit maſu lai- nibu, laiſot eeklauſiteš ſawoš elpaš wiħzenoš . . . peħz tam kad wina elpu bija padarijãš tiſ karſtu auſtrumjemeš ſodš . . . ſchi diħwainã, neatlaidigã laiſle.

Daugawectiš poſpehra daſchus ſokuš eekãnuš. Tur atfal kaſtapãš ar auſtrumu ſmaidu. Nã, — tee bija daudſi ſahrti ſeedi. To ſtarpã wiſpurpurainãš bi- ja roſeš.

Gaiſoš noħdwiſteja jobeš. Tãš nogreeſa ſahr- taſo ſedu ſekaru. Peem:ħ:ſcho roħdu wiħtnei bija joapwiſ wina eekahreš apwiħto peeri . . . kaſlu . . . Ja ween . . .

Kad jahtneeci atgreesãš mahjweetãš, mehneſiš bija jau peepuhlejees tiħri dſeltens ar zela rahdiſchanu wineem. Un daudſi ziteem. Mehneſniža ir labak:niš lampioš teem, kaš naw paſpeħju:ſchi, waj driħſteju- ſchi ſawas gaitas pabeigt deenã.

Daugawectiš nemeerigi ſofoja ſawã iſtabã. Šchi deena gan wizu bij nogurdinajuſi, bet ari ſatraukluſi. Wiščã bija gan bijis pataħtu, bet domãš jo beeſchi tizees ar ſcho woetu.

Ta nemeerš aħtri, karſti, ſmazejoſchi peeauga. Meh- neſiš ſechtu bija eeteħrpis ſidrabotã pliħwurã. Ta leegee peeſchãreeni ſkatam, kã mirdſoſchi audi kairina- ja wina jau tã pahrfairinatos juħteħkuš . . .

Waj atfal atſchroſeš wafarejã naħtš? Ne par ſo! Neſad! Waj to neatwehſinãš mehneſcha wehſee jtari, kaš naħt no taħlãš, aukſtãš ſilgmeš?

Wiščã iſgahja naħti. Ta eetina wianu ſawã mar- goſchã, ſtarojoſchã ſpoſchunã.Šã apſchilbiš, wiščã gah- ja taħtaſ. Kurp? — taš wairš neſinaja . . . Labi bija tã ect, neſaliſt uſ tweetaš. Waj teš bija kuwiš mehneſchẽhrdſigš? . . . Driħaf gan miħlaš jẽhrdſigš. Mehneſiš bija tiſkai kuwiš ta draugš, kaš apgãiſmoja wina taſas, kurp weda tumſchãš, neiſprotamãš do- maš . . .

Ta arſina wehl itkã maſleet p:gailejãš un tad iſſi- ſã. Wiščã itkã atwehra kaħdaš durwiš . . . Ztkã pahriſtreipuloja tumſchãſ e:ai . . . Ztkã pagruħda kaħdu aſtaru . . . Ztkã . . .

Te tam ſeja eſitãš kaħdš ſpilgãš treczeens . . . Kaš taš bija? . . . Gaiſma?! . . . Wiſ tãš tumſchã ehna . . . Nã, — ta naw ehna, bet tumſchã ſeja . . . Taš . . . taš . . .

Wiščã biã ſpeħji atſchilbiš . . . Tãwat, kã tiſko peħſchãſi eeſchilbinãš . . . Wimu uſmodinaja pah- ſte:g:munirka tuſtoſchãſka. Tad wiščã jau ſinaja, kaš te draudoſchi noſtahãš wina preeſchã.

Tas bija — jaunãš perſeetes wiħrſ!  
(Turpinajums naħt. numirã).

Edwins Medniš.

### Unekdotes par rakſneecem.

Markam Twenam bij draugš, kureſch labpraht laſija un apbriħnoja Twena humoreiſkaš un iſizeš.

Rahdreij draugš patš uſrakſtija weenu iſizi. Wišč to noſuħtija daudſeem laiſkraſteem. Weidſot atradãš kaħdš, kaš iſizi nodrukaja.

Jaunãš autors driħi ween eeradãš pee Marka Twena ar laiſkraſtu roħã un ſazija:

"Luhdſu, iſlãſi ſcho iſizi. Starp zitu, eſmu naħſiš pee ſleħdſeena, ka ſtiſchu un ſtaħſtiwu rakſtiſchana naw netãħda maħſla."

Twens nopeetni uſſlatija ſawu draugu un eetiħuſteja wiaom auſi:

"Eš teoi toti kuhdſu, neſtaħſti to netweenam ziħwelam un nendod muħš."

Par Edgaru Wolleſu ſtaħſtiš, wiščã warot ſtraħdat ti- lai imeħledamã.

"Šeħli" peeſchmeiſ Bernarš Šchotoš, "ka wianu wehl netweenš naw atradinãſiš no ſmeħleſchanãš".

# LELAS KALPOŠI

## Beele un masee „wehršči“.

Bībeles gudraļee reis teikušči — „Lem nebuhs šawam wehršim aišseet muti, ja winšči štaigā pa fivēšči lauku.“ Pēe šchis gudribas turejušchees ari pašta un telegrafa departamenta fungi, tikai to wini peemehrojūšči pajchi pee šewis, bet newis pee „ma,ajeem wehršeneem“. Deeta ta, ka direktoru fungi bargi šodija šew padotos darbineekus par to, ka wini usdrošchinajās weenā otrā gadījumā isleetot šawām peršonigām wajadsibām deenešta telefonus, turpretim direktoru fungi pašči deenešta telefonu isleeto šawām peršonigām wajadsibām koi plašchos apmehros. Nebuhdami meerā ar šchahdu šawu preekšneeku riž'bu, darbineeki greejās pee walšts kontroles ar lubgumu konstatet, ka departamenta augstakee eeredni šawus deenešta telefonus ismantot šawām peršon. wajad, bet walštij par to nešamafā, turpretim masakeem cereedneem tuhlin kafrtigi janorehškinās par šawām peršonigām šarunam. Pahrbaudot eesneegto šinujumu, walšts kontrole ari teeshām konstatejuši, ka departamenta augstakee eeredni deenešta telefonu isleeto peršonigām wajadsibām plašchos apmehros. Tas nepatihk. mafais bijis tas, ka teeshči pats departamenta galwenašs direktors turejis wairafas tahšarunas ar šawas muišchas kalpotajeem, resp. strahdneekem, kureem dewis daschadus riškojumus. Šchahdas šarunas notikušchas koi beejchi, bet direktora kungs „aismiršis“ par winām walštij šamafat. Šchahda aismahršhiba direktora kgam eestahjušees jau šahkot ar pag. gada nowembri un tikai tagad, kad walšts kontrole winam atgahdinajuši, ka par šawām priwattahšharunām ir walštij šamafā, direktora kungs atminejees, ka to naw darijis.

Par šchahdu atgahdināšchanu direktora kgs koi šadušmojees un par to šchelojees pašcham ministrim. Ministrs šawukahrt isteizis pahmetumus walšts kontroleerim: newarot tatšchu pašchu galweno direktoru noštahdit neehrtā šahwofli.

Dihwaina logika. Tad minetā bībeles gudriba atteežas tikai uš „leelajeem wehršcheem“, bet „masajeem“ mute jaaiššchauds tā, ka wini newar pat ne pahštjet.

### Aismiršči almeni galwas pilšehtas eelās.

Riģas pilšehtas eestahdes strahdā jau wairafā tā desmit gadus pee muhju metropoles isbuhwes un isdaitošchanas, bet newaprotamu eemešļu dehl neweds un nejuht dadi pilšehtas škaištumā: wezos kreewu laiku peeminektu pamatus, kuri šahw pusapdilušči pilšehtas žentrā, bojadami wispahrejo pilšehtas isklatu un atgahdinadami šabrukūšcho waru; beš pahšchem peemineekem šchem pamateem naw tatšchu ari nelahdas wehšturiškas wehrtibas.



Almenteitšchu mahjas šainneeks G., Amurgas apkahrtne, kurešči wisu šawu mahjas dišwi wed pehs tehwu tehwu parahšam.

Naw domajams, ka uš šcheem pamateem šahdreis usštahdis jaunus peeminektus, kureem preekšch mums buhtu šahda nošihme; rina waretu buht tikai par granitu kā materialu, no kureem šchee pamati šastahw, isleetošchanu.

Nelawejotees buhtu nowahzami: Petera Leelā peeminekla pamats Brihwibas hulwari, 1812. g. peeminas kolonas atleelas Ličakštes laukumā un Warklaja de Lollī peeminekla pamats apštahdijumos, Elišabetes eelā.

### Masleet statistiškās.

= Šaurmehrā uš latrām 100 brihwām tweetam pilšehtas darba apgahde wišreēšchu nodalā peeteizās: 400 nekwalifizeete strahdneeki un 20.000 kantoristi; šeeuwešchu nodalā: 800 nekwalifizeetās strahdneeges un 30.000 kantoristes.

= 12 muhju deputati dšimūšchi Jelgawas aprinki, 10 — Balmeeras un Daugawpils aprinki, 8 — Leepajas apr., 7 — Riģā un Valkas apr., 6 — Riģas apr., 5 — Režu, Lufuma, Madonās un Ludzas apr., 3 — Bauškas un Resšenes apr., 2 Aisputes un Jaunlatgales apr., 1 — Šuldigas, Talsu un Jelabpils apr. Šaeimā naw neweena deputata, las buhtu dšimis Wentspils waj Jukštes apr.



Kleijs "Spēka vīri".

Siki

Kuimins

Rexers



Arbitrus Floss

Orlors

Griķis

Karis

Posofs

Divi "sabie-  
drotie": lat-  
vietis Jānis  
Polis un pa-  
zīstamais igauņu  
cikstonis Jānis  
Jāzga

## „Spehta wihri“.

Zirkus patreij kupli apmeklēts.

Ikwafarus iinaht ridifineceem jau no agrateem laiteem labi pasihstamais arbitrs Schlofs-Knoftenbergs:

„Parade allez!“ — un garā pamedeenā nodedilē „špehta wihri“ no wišam pašaules malam, mišchi un slaiti antiški slaitiuki.

Zihstomu anšambliis daudspuſigs: ihsta špehta demonstrejumeem — mišchi — Grikiis, Pošchofs, Pinezkiis; kaušchi — Werna, Karšchs un Orlowis; antišta slaituma zee nitajeem — abejineetis Siki, polis Schtefers, Kleijs, mušju pašchu Kruhmišch; jautribas mišletajeem — nepahrišpehjamais klauns Buchheims un akteeris Orlowis. Respektets pat wezala gada gahjuma slaitis dšimums — wišch war pameelot azis pee jaunā, gandrihs wehl sehna — Sosorika. Schihdeem — ari pašchu meeria un ašinis — Seligs Pošchofs, latweescheem tāpat ſawa zeriba — mišis Grikiis, kreenweem — Orlowis, pokeem — Schtefers, Pinezkiis, wahzeescheem — Kleijs un t. t.

Veetprateji tomehr ſata: lai gan Schlofs genialatais no wišeem Rigas reſchiforeem, tomehr wišch wareja buht wehl daudš ſpilgtaks: preeſch ſchihdeem wajadseja weena araba — Paleſtinas jautajuma iſſchkirichanai un leiſcheem un pokeem Wišas jautajuma nolahrtoſchanai — weenu lahrtigu lei ti. Tad ſchampionats drihs ween pahreetu uš operu, tur daudš plajchakas telpas un tur jau uſſtahjušchees...

Bret profesionalās zihnas ſportu ir daſchs labs aiſspredums, un tomehr tas wehl, ſewiſchi pehdejos gados, neween Rigā, bet ari wišā pašaulē. Saugzeens „Panem et circenſes!“ nav noſudis no zilweku luhpam nekad, bet lai profesionalās zihnas dotu teeſchām iſpreezu, ir darits wišs eeſpehjamais. Berlinē ar leeleem panahkumeem darbojas weſela akademija profesionalu zihstomu ſagatatoſchanai. No zihstona praſa neween ſpehtu, bet tam jabuht ari labam akteerim, japasiht wišos ſihkumos puhta pſichologija. Tikai reagejot uš wina, zihnas kluhst ſaiſtoſchas, intereſantas: paſaule grih buht peewilta, jo pateſiba ir pahraſ peleta.

ſa ſchampionats buhtu tilai mahniſchanās, buhs teikts pahraſ ſtipri: redſamafee zihstoni nekad labprahtigi nefritis, kaut ari to praſitu neſin lahdi apſtahki, to weentahriſchi leedš wina paſcha intereſes: jo redſamais zihstoniis, jo leelaks atalgojums. Tad drihsat wišch iſwairisees no tahda ſchampionata, tur winam bihstams pretineeks, jeh tur no wina praſa, lai tas wiſpahrejās intereſēs labprahtigi friſtu.

Pasihtamais polu ſpehta wihrs Schiſcho Ziganewiſch neseen weentahriſchi aiſbehga no Warſchawas, dabujis ſinat, ſa eeradijees Schtefers, ſas ari pretende uš ſpehzigatā Polijas zihstomu godu.

Uš pedaliſchanos Rigas ſchampionatā koti preezajās ari Deſſinowiſchs, bet ſa nebrauz tā nebrauz... Grih un newar, kaut gan Grikiis, ſas domats wina atweetoſchanai, nebauda ne maſalo peekriſchanu.

ſa zihnas buhtu wiſzauri tilai balagans, neleezina ari ziti apſtahki: naw gandrihs neweena wezala zihstona, turam nebuhtu laurts lahds kauls, waj celauſts galwas kauſs. No ſtatuwes nogahjušchā zihstona Brillas galwas kauſa weſeli trihs eedobumi, agrako zihnu — troſejas. Tam wehl peeweenojas lauſta rola un plezu kauls. Brilla patreij reſpreſentejās Rigas ſchampionatā ſa Starptautiſko zihstomu ſatweenibas pahriſtahwis, zihnās wairs nepeedalus.

Un ſchampionats wehl, neraugotees uš to, ſa ſatra pirmā redſamako zihstomu 20 min. ilgā ſatichchanās weenmehr beidsās neiſſchkirti. To praſa ſchampionata laje, jo pret noliktu zihstoni publikas intereje ahri atſlahbſt, bet redſamako zihstomu atalgojums ir augſts.

Pirmā redſamu zihstomu ſatichchanās naw nefas wairak, ſa tilai demonſtrazija, un to ſin ari publika. Publika ari tihri labi ſin, ſa Orlowis naw nemaſ til duſmigs, bet wina

patihſt wina nepahrišpehjamā ſpehte un nepatihſt Werna, turam kauſchanās eedſimta un ſas kaujas no wiſas firds ne ſiltakā par puſnenormalo Karſchu, kurſch jau diwas reifes bijis pſichiatriſkās ſlimnizas pazients, gluſchi, ſa paſaules ſarā kontuſetais Buchheims, kurſch, wehl pahrihpojojot ſawu eedſimto komiſmu, tahlu pahrišneedš labako klaunu. Publika patihſt ari antiſto zihstomu tihras weiklibas un ſpehta demonſtrejumi, bet nepatihſt weemmuligas, kaut ari 100% tihras zihnas.

Antiſteem zihstoneem Kleijam, bruhnam Siki un ziteem beeſchi paſneedš ſarfanās puks, kurās tee dalus ar partneri. Bet puks bija domatas tikai Kleijam, tapehž nahloſchā wakarā tās bija tā ſawihtuſchas, ſa pat atletis tās wareja ſadalit diwās dakās tikai pehž pahris minutem: tās bija domatas tikai winam weenam.

Un pehž tam — loſchā, kurā ikwafarus Iwehloja diwas tumſchās deentwidneezes azis — parahdijas zita ſeja.

Wiſnopeetnaki tomehr to Ietu nem galerija. Tai ir ſawi „ſpezi“, kuri pamahzis paſchu Schlofu, nerumajot par aiſrahbijumeem gandrihs ikweenam zihstoniim.

„Klauſees, bulli, beſ žitwiſcha tu ar wina galā netiſki.“ „ſahnit, parahds naw brahliis — dod atpakal ar prozenteem!“

Orlowa bahrda ir relihwija. Pee tās nedrihſt ſertees neweens, lai newemantotu galerijas nedſchichanu naidu.

„Rokas noſt no bahrdas!“ — ſtan gandrihs pa wiſu Orlowa zihnas laiku. Un wail tam, kurſch to uſdroſchinas ſees: wiſs, ſas pee rolas, birſt tublit uš wina galwas. Netampa pat portſigarus un mahjas aſlehgas.

Bet ari loſchās netruihſt entuſiaſtu, ſas pee ſawu miſlu nu neweiſimem waj gatawi trauktees arenā. Redſami politiki aiſtraujas no lauſchanās ſazihſtem wairak, ſa ſawām ſazihſtem — Saeminā!

## Paſtaju kolekcija.

5.

### Sawadi ſapni.

1902. gada rudeni eeſtahjos par muiſchas pahrwaldneeka palihgu Simbirſkas gubernā, Dubrowina muiſchā. Bahrwaldneeks Rolands, pahrkreewojees wahzeetis, nebija nekahds ideals laukſaimneeks. 16.000 leelo muiſchas platiibu apſaimneekoja beſ kahda plana. Kur eedomajās, tur uſplehſa ſemi un eeſehja, pahrejo platiibu iſleetoja ganibās. Rolandam bija kaiſliba, ſawairot daudš dſihwneeku: ſirgeem, gowim, zuhſkam un putneem muiſchā neweens ſkaita neſinaia. Waſarā tee dſihwoja un ganijās brihwā dabā un ſeemu pahrimitinajās leelos ſchuhnos, pa kuru ſeenam mehifch dſina iſneegu eeſichā un ahra. Tahdos apſtahklos daudš kuſtomu aiſgahja bojā, bet Rolands par to daudš nebehdaja: ſpehzigakee jau eſot palikuſchi dſihwi un noſprahguſchos atweetoſchot jaundſimwee.

Kaut žif wairak wiſch ruhpeiās par ſugas ſirgu ſtalli. Taiā ſkaitas ſehwes, wehrtigi ehreſeki un labi kumeki. ſ gadus no ſchi ſtalla bahrdewa 12 iſauſinatus ſirgus, par 500—3000 ſelka rubkeem gabalā. ſas ari biia weenigais eenahkums, no ſa muiſcha pahrtika. Sugas ſirgu ſtalli biia tuwou pahrwaldneeka dſihwoſkim, kurā ari es dſihwoju.

Kahdas iwehtdeenas pehžbusdeenā, gultā eeſnau-dees, ſabwoju, ſa ſtahwu ſtallu baribas ſchuhna durwis. Preti pee ſeena pantas auk ſtalla puifis Gawriis un ap wina no pantās ſahſ pazeltees ſili duhmi un wehl pehž mirkka wina apmer leefmu mehles. Es kleeſu un wiſch uſtruhzees dſehch degoſchās dreh-

bes. Zeesmas ahtri pahrnem ſeena pantu un pahreet uf ſtakkeen. Tee deg kã fehrfozianu kaſtites un uguni aifeet bojã gandrigh wiſi kumeki un leelã puſe fehwju. Updegufchee firgi walſtijãs pa wiſu pagalmu.

No draufmigã ſapna uſtrauza neparaſts troffnis. Ahrã kleeſa uſtraufuſchees zilweti, ka ſtaſki degot.

Miſſteidsjees turp, ecrandſiju ainu, ko ſapna beigãs biju redſejis.

Behz ugunsgréhla lihwideſchanaſ, diehſejeem pa- feikdamees, Rolands ſewiſſi uſwehra Gawrila no- pelnuſ, ka tas tiſ paſchaisleedſigi firgus glahbis, ka pats apwilinajees.

— Noſmehſeji gan tu leelu bagatibu, — Gawrilu ſahnis atwedis, teizu winam.

— Kriſtus dehl, nenododat! — iſmiſis luhdſãs wiſch: — zits neweens naw redſejis . . . Bet pal- dees, ka uſmodinajat mani, zitadi buhtu kodedſis. — Tã tad manu ſapna ſauzeenu wiſch bij dſirdejis!

\*

1908. g. maijã, pahrbauzis no Franzijs Petro- gradã, apmetos Briſtoles weefnizã. Behz pahris ne- deklam, partiias uſdewumã, man wajadſeja iſbraukt uf Somiju. Daſchas deenas pirms aiſbraufſchanaſ ſap- noju, ka brauzu uf Somijas ſtaziju. Celas un nami tiſ ſpilati ainoidãs preeſſchã, kã pateeſã brauzeenã. Bet tiſko eegahju ſtaziã, diwi ſweſchneeki mani ſa- twehra aiſ rokam, un ſlehãtã kareetẽ eſehdinajuſchi, aiſweda uf Petera-Pawila zitadeli, kur eewetoja 67. kamerã. No durwju aiſſlehãſchanaſ klandſeena pa- modos. Redſetais ſabnis bij tiſwat zeeſchi eſſpeedees atminã. Kã pateeſis dſiſwes pahrdſiſhwojumis.

Eewehroiot daudu agrãko noſapnojumu peepildi- ſchanaſ, aiſzeloſchanaſ aribeju iſleetot iuhras æku, beſ wehlaſ atkal, weenfahriſchi aiſ weenalſiſbas, ſcho nodo- mu atmetu. Noliſtã deenã brauzu uf Somijas ſta- ziju.

Domadams par zelojumu un uſdewumu iſpildſiſcha- nu, ſabni biu pawikam aiſmirſis. Atmineſos tiſkai tad, kad blaſus eeraudſiiu ſabni redſetãs ſweſchneeku ſejas un 4 ſrehziãas roſas ſatwehra manejãs, paſãtot, ka eſot areſtets.

Tã tad ſabnis iſpildſas?

— Tagad ſlehãtã kareete? — jautaju wiæem.

— Na, ja, balobit! Tuhlin, tuhlin. —

— Un tad uf Petera-Pawila zitadeli? — nemi- toſ eſ.

Mani ſaguhſitiãji ſãſkãitãs: — Paſkat tiſ, jau pats ſãhrõf, ko pelniſiã.

Pa garajeem aiſadeles koridoreem. ſtarp wairakeem pamadoneem ſekojoſ zectuma komandantam, iſbrihne- ju miſis, paſãtot uf kaſhdu kameru mani web.

Wehlaſ, poliſiãas departamentã nopr-tinot, woira- kaſ reilaſ man jautaja, no ka eſ eepreeſſch dabuiſis ſi- nat ſawas kamerãs numuru, un ne par ko negribeja tiãet, ka eſ to noſapnojis.

\*

Petera - Pawila zitadeliã abzeetinajumã ſabiiu 6 mehneſchus. Nãi neſinãiu, ko ar mani daris. Gai- diu, ka mani nodos teekai. Tã wãpõhia pamãſaris, waſara un rudena pirmã puſe. Te, kaſhdu nakti ſap-



Lihgawa diwreis wezaka par lihgawaini. Birgales pagastã ſchinis deenãs noſwineja kaſſas Wiktorija un Peteris Bantaufſis. Zãunã ſeewa 38 gadus weza, bet wihrs — tiſko 18.

noju, ka man paſludina iſſuhtſichanu uf Zãkufku. Behz daſchãm deenam zectuma preeſſchneeks eenea Stolipina paraſſitu pawehli, ka uf 5 gadeem teeku iſſuhtis uf Zãkufku.

\*

Zãkufkã nonahju 1909. gada waſarã. Lai nebu- tu: jãdſihwo no zitu ſchehlaſtibas, mekleju darbu. Nelo labaku neatradis, ſãdereju pee ſemkõpja par ween- lahriſchu ſtrãhdneeku.

Starp zitu, manõs peenãhtumos ari eetilpa firgus pa naktim taigas aploãã uſtraudſit. Aploãã malã bija uſzelta buhda, kurã guleju.

Intenſiwã darbã peenãhã rudenis, kad kaſpoſcha- nas laiks iſbeidſãs un man wajadſeja ſãnent nopel- nito algu, apmehram 90 rubtus, kaſ koreiſejojõs ap- ſtaſtkõs man bija eewehrojama ſuma. Bet weenu rihtu atradu aploka ſchogu iſlauſtu un 3 firgus iſbe- guſchus.

Mekleju toſ wairakaſ deenas beſ panãhumeem.

Bija koti behdiãi, jo firgu neatraſchanaſ qãdijumã, par algas ſãnemſchãnu nebija ko domat. Bet ſãtã ſeema tuwojãs ar nopeetnãm wajãdſibãm.

Wairakaſ deenas behz firgu paſãudeſchanaſ, nakti, guſot aploka buhãã, dſirdu ahrã wairakfãhrt noſãuzãm manu behrnibas deenu wahrdu, ko tai abfãhrnẽ ne- weens neſinaja. Uſtruhzees iſſteidſõs luhkotees, kaſ mani ſauz. Ekatotees eeraudſiju, ka ahrpus aploka paſchlaif taigã eeeet weens no ſuduſchãjeem firgeem.

Wiſch bija atnahzis lejã pee awõtina padſertees un nu dewãs atkal taigã. Na tiſkai daſchas ſekundes buh- tu noſãwejees, tad winu wairs nebuhtu eeraudſiãis.

Steidſotees firgam paſãã, daſchus kilometrus taigã atradu ari pahrejos behgus.



1915. gadā dšihwoju Samarā. Toreiſ wiſu prahti bija aiſņemti no leelā paſaulē kara. Kreewijas pa-  
 walſtneeki tizeja ſabeedroto uſwarai un Bahzijas un  
 winas ſabeedroto pelnitai paſemoſchanai. Par war-  
 buhtejam rewoluzijam neweens nedomaja. Pat kre-  
 ſās organizācijas loĶoja zeribas, tikai pehz kara iſ-  
 ſaukt tautas zihnā pret ſaweem tiraneem. Es pats  
 ari zītadi nedomaju. Tā tad uſ eepaidoſchanos kaut  
 ko preteju noſapnot nebija ne maſakā eemeſta. Bet  
 ſahdā ſwehtdeenās nakti ſapnoju, ka pahr pilſehtu  
 pahrweſtas negaiſa maſkonis; nebija tomehr ne ſi-  
 bēna ne leetus. Geſas un laukumi bija pilni ſi-  
 ſahrigu zilweku. Wiſi gaidija kaut ko nejauſchu. Te  
 maſkonis paſwehrās ſprauga un parahdijās neredſamas  
 perſonas rolas, ar Kreewijas un Bahzijas walſts  
 karogeem, pahrlauſa abu karogu ſahtus un ſweeda  
 ſemē. Kā pahrſchauti putni, karogi krita gar debeſ-  
 malu.

Kad ſawu ſapni atſahſtiju ziteem, tee paſkaidroja,  
 ka tas eſot ſabojatu nerwu produkts, bet kad pehz  
 nedaudz gadeem Kreewijas un Bahzijas waldoeku  
 wara ſagruwa, tad daſchi atminejās manu ſapni un  
 beſſihmeja, ka tas bijis ļoti brihniſchīgs noſapno-  
 jumš.

1918. gadā, Samarā, krita leelineeku neſchēlaſtī-  
 bā. Melihdseja nekahdi aſtrahdijumi, ka pats eſmu  
 bijis brihwibas zihnitajs un wajats no bijuſchās za-  
 ra waldbības: eeweetoja zeeumā un iſ nopratiſchā-  
 nā draudeja peeliſt pee ſeenās. Un ko tur wareja ſi-  
 nat — warbuht, ka peeleſ ar? Wineem bija nolemts,  
 ka wiſpahrejai maſu eepaidoſchanai iſdeenās jaiſ-  
 dſehſch ſinams ſkaiſs dšihwiibu. Pee ſchī lehmuma wi-  
 ni turejās ſwehti, nemas daudš neiſmeſlejoj uburu  
 wainigunu: — Daſchas atſewiſchās dšihwibas iſbeigt  
 wiſpahribas labā, ir nepeezeeſchams upurs! — meh-  
 dſa atteikt eebildumu zehlejeem. Un, pateſību ſakot,  
 tee kautini ſawā aprobeſchotā prahtinā ari nemas ne-  
 bija ſpehjiigi uſtizetās leetas pilnam ſapraſt un, leet-  
 prahtīgi analiſejoj, taiſnīgi iſſchirt. To ari no wi-  
 neem ne araſtakā wara praſija, ne worai padotee gai-  
 dija. Tā tad ari eſ ſew wareju gaidit wairaf ſauna,  
 nekā laba.

Pehez weena mehneſcha noſchdeſchanas apzeetinaju-  
 mā un wairafahrtejeem nopratinajumeem un drau-  
 deem, ſahdu nakti ſapnoju, ka mani iſlaiſch no zeeu-  
 ma un eſ preezīgs ſteidſos mahjās. Zutu, ka ſilda  
 ſpilata pawafara ſaule un redſu, ka nantu krahſotee  
 ſkahrda jumti leetus ablijuſchi wiſuko. Mahjas dur-  
 wis ſateeku waini Maſki, kurſch mani eeraudſiis  
 preezijas ſteidjas apſweizinat. Dšihwoſki gawiledams  
 ſagaidija mans 2 gadus wezais dehlīſch un pehez tam  
 ſewwina un ziti mahjineeki.

Pamoſtotees drehgnajā zeeuma komerā, ſuwa pa-  
 wiſam neomulīgi, ka ſkaiſtais redſejums bijis tikai  
 ſapnis ween.

— Bet, warbuht, ka tā notiks? — preezinaju ſewi.

Tai paſchā deenā atnahza ſewwa apmeſlet.

— Waj Maſkis ir pahrbrauzis? — bija mans pir-  
 mais jautajums.

— Wai, ko tu eedomajees?! Pehedejā laiſā neſam  
 pat mehſtules ſanehmuschās. Mahja jau wina wairš  
 ſtarp dšihwajam neger. Frontē eſot wehl leelafas  
 juſas, nekā pee mums, un Maſkim, kā aiſmugurnee-  
 ſam, weegli wareja ſas notikt . . . Bet ko mehš  
 tik daudš par wina? Saſi, ſas ar tewi paſchu buhs  
 Ko eſ wareju atbildet? Bet atzerotees ſapni, at-  
 teizu, ka ſchīnis deenās tiſſchu ſwabadibā.

Seewina tikai ſlumji pakratija galwu, jo wehl  
 wafar tribunālā bija ſanehmusi ne wiſai eepreezino-  
 ſchu atbildi.

Bet jau otrā deenā tribunala lozeklis Wejuſoms,  
 pehez iſſas noſlauſchinaschanas, paſinoja, ka apwaino-  
 jumi pret mani neeſot peerahditi un tapehez mani  
 atbrihwojot.

Wehl gan mani aiſweda uſ zeeunuu, lai noſahrtotu  
 iſraſtiſchānu.

— Welns lai juhs parautu ar wiſu tribunālu! —  
 lahdejās zeeuma kanzlejas pahrſinis. — Ar tik peh-  
 ſchu atſwabinaschānu jau war zilwekus trakus pa-  
 taiſit. Sameklē nu uſ reiſi juhsu mantas un naidu!  
 Domajat, ka mums tik ween to dariſchānu?! Ja ne-  
 gribat atnahkt riht, tad atgreeschatees kamerā gaidit!  
 Kamerā eſ protams neatgreeschot un nahſoſchā de-  
 nā pehez mantam un naudas ari neaiſgahju: ko war  
 ſinat, ka atkal neeſlehdſ.

Mahjuw ejoj, pawafara ſaule un ablijuſchee namu  
 iumti atgahdināja redſeto ſapni: wiſs tā, kā ſapnoju!  
 Bet waj Maſkis buhs? . . .

Uſ mahjas ſleegſchā ſtahweja Maſkis.

— Ko?! — un wairaf pahr luhpam neiſdabujis,  
 ſkrehja man preſi. Eſot no karadeeneſta atſwabinatš  
 un tikai ſchoriht eebrouzis.

ſſtahā pirmis apſweiza dehlīſch un ſahlaſkais  
 wiſs bij tā, kā biju noſapnojis.

Waj tad waru ſaweem ſapneem netizet?

RI.

6.

Kas bij drukats un ko „Kulproſwets“ runaja padomju  
 Kreewijā 1921. g.

1921. g. ſeptembra pirmās deenās reewafuejamo behgū  
 eichalonā ſtahwejam daudš deenas Pleſkawā. Stazijas 3.  
 II. uſgaidamās telpas bij pahrwehrſtas par „Kulproſweta“  
 ſahli. Uij gara laiſa laiſjam tur pee ſeenās iſſipinato  
 weetejo organu „Wſtoſtj Rabat“. Muhs, kā behgūš, ſe-  
 wiſchki intereſeja nedaudzās ſiſkās drukas rindinas, tur bija  
 teikis, ka Latvijas waldbiba no ſawas puſes ſeedojuſi til un  
 til tuſſtoſchus pudus labības padomju Kreewijas bada zee-  
 tejeem. Schos bada zeeitejus — wahrda pilnā noſihmē, ba-  
 dā mirſtoſchos Uralu apgabalā bijām redſejuſchi.

Tanis deenās weetejee ſemneeki ſtazijā nodewa labības  
 naturalijas (pa 4 pirdi no dejetinas). Pehez labības pee-  
 nemſchānas netiſa wiſ wineem atkautš draukt mahjās, bet  
 tos ſadſina „kulturas apgaiſmoſchānas“ ſahlē un tur nu  
 weens „Kulproſwets“ nehmas wineem iſſchaidrot, ſamdehl  
 ſchis naturalijas jaddob. Proti, „mums“ tā labība newa-  
 jadſiga, ſemneeki tikudchi brihwī no iſſuhzejeem muſſchnee-  
 ſeem raſchojoj labības ļoti daudš; bet tepat aiſ robeſchās,  
 Baltajā Latwijā, darba tauta mirſtot badā, eſot apchduſchi  
 ſahli un behrju lapas, tagad ehdot apichu lapas. Duſh,  
 preeſch teem ſchī labība, kamehr ari tur nodibinaschotees  
 padomju eefahrta . . .

Bet uſ ſeenās, ka Latvijas waldbiba ſeedojuſi . . .  
 Meſinu, zil tas ſaſtaneja ar iſſtenību, bet drukats bij.

D. T.—ns.

# APKĀRT ZĒMES VODEI

## Rā usplauka „špehtu elles“ karatwalsts.

Romantiskais laulības konflikts Monako pili beidzās ar printiņa Pjera un prinzezes Šarlotes šķiršanās. Lai gan notikumeem vismašajā, bet amifantajā valstīnā nav pašauli satrizinošas nošīmes, tomēr interesanti pamest štatu atpakaļ uš masleet šarešgītām Grimaldi ģimenes ašeram, uš to, tā radās un usplauka špehtu paradīse.

Kas redšejis mušsdeenās Monako un Monte-Karlo, ščo lihdš beidšamam ismantoto apgabalū ar nešlaitamajām pilim lihdšigām želtņem, weēnizām un wašarnizām, tam gruhti eedomatees, tā iskatijās tur nedaudš wairak tā šešādešmit gadus atpakaļ. Toreiš šchis apgabals bij tikai maš peewilziga klints nogāšē, kur nabādšigi šwejneeki lahpija šawus tihklus. Parāštā birščas wihta nopuhta: „Toreiš te wašadšeja pirkt šemes gabalu“, ne uš ko til labi naw atteežinašma, tā uš Monako. Toreiš katrs šemneeks ar preeku buhtu pašrdewis šawu gabalim šemes par neezigu šuntiau, par šahdu tagad newar ihret pat wismašako kiosku. Bet kur atraštu toreiš šahdu geķi, kurešch gribetu apmeštees klinschāinā kraštā? Nerunajot par Rizu un Klannām, toreiš nebij wehl atlahta ari Rinvjera. Winaš usplaušchānas eešehjamibai netizeja pat Monako pils lungš firštš Karlis 3., neštatotees uš to, tā wiščch bij jau 1858. gadā ušstahdijis rušleti šwešchneeku peewilšchānai un naudas „buršchānai“. Tas bij nošchchlojams usnehmums, jo kuram gan gribejās braukt uš Monako? Dšelsšžeta nebij un klinschū lihdša atradās til šahlu no žeta.

Bet dašchus gadus wehšak parahdijās wihrs, kuram peemita ta ihpašchiba, kas politiskā un weifalu leelās ir nešamšajama, ihpašchiba „šasch“. Tas bij deenwidšfranžušis Franšoa Blanks. Eihdš 1863. gadam wiščch bij špehtu nama iwaditajš Hamburgas kurortā. Kad wiščch juta, ka šasarda špehtu deenas Wahžijā ir škaititas, tas mešleja žitu darbības lautu. Wina nedširdetās pašrdrošchības dešt, wišči wina uškatija par traktu, jo wiščch bij iswehlejees Monako. Bet wina genialā nojauta paredšeja, ka ar naudu un enerģiju klimatiskā šinā reti isdewigā klinschū peekraštē warēs grahbt nauđu šaujām. Uš aštru roku wiščch isnehma no firšta konzešiju par 1.700.000 franku špehtu Kasino dibinašchānai. Karlim 3. tā likas jau milšu šuma, un tomehr tas bij tihrais neeks, šalihdšinot ar to, šo guwa Blanks. Ar konzešiju rokās, Blanks nopirka no šemneekem par šmeekla nauđu leelus gabalus, kurus drihs ween ar nedširdetu peķnu pašrdewa waj isnomaja šahlak špekulanteem un usnehšmejeem.

No šchi ašumirka ihštāis Monako lungš un waldneeks bij Franšoa Blanks. Naw eešehjams šihšak šatwetees pee Blanta usnehmuma attihštības. Šasaka tikai, la wina nodibinatās špehtu šabeedribas ašžijas tika, wahrdā pilnā nošimē, israutas. Un pehž wahžu-franšchū šara wina usnehmums šehji usplauka. Tā „burwis“ Blanks aštrā laikā klinschāino tušneši pašrwehrtā paradīšē. Wiščch nešchchloja šcheem mehrteem neko, tikai wišš dašrgalāis un šmalšatāis bij winam deesgan labš. Kad Blanks mira, wina šeewa mantoja 60 miljonu franku.

Pehž Karļa 3. nahwes waldibu pašrnehma wina dehšs Alberts 1. Šhstenibā gan joprojam Monako waldija špehtu

šabeedriba, un prinzis meerigi wareja nodotees priwatām leetam. Dšihwes špehlē Albertam nebij laimes. Jau wina pirmā lauliba ar herzoga fon Šamiltona meitu bij nelaimīga un tika šchirta. Tad Alberts 1. iswehlejās Klīš Šeini, Franžijas bankeera meitu. Bet ari otrā lauliba beidzās ar šchirtšchānos. Wišlees dšihwē, Alberts peegreešās šinatnei un nodewās juhreas dšitumu pehtišchānai. Wiščch mira 1922. gadā.

Ari wina dehšs Luis 2. nebij laimigāš par tešwu ģimenes dšihwē. Jau printiņa laikos atlahtibu pašreidšā šahds wina ašrlaulības behrns no weentahrešchās parifeetes. Rā waldneeks wiščch adopteja šawu meitu un aššina winau par šawu mantineeži, prinzeši Šarloti. Dešmit gadus atpakaļ prinzeše Šarlotte apbrežejās ar prinzi Pjeru. Bet maigajā Monako klimatā leetas, gul šchirtšchānās lahtš. Ari šchi lauliba, neraugotees uš diweem behrneem, isira. Pjers štaigāja šawus želus, Šarlotte tāpat. Wbi wehlejās šchirtšchānos, bet Pjers negribeja neko šaudet no šawām teesibām. Luis to nehma pee širdš no draudeja atnemt mantošchānas teesības. Tas šawu laht nepaštika tautai, jo šahdā gadijumā Monako peekristu Franžijai, un beigās buhtu militarai un nodokšu břišwibai.

Ar Raimunda Poankarē starpneežibu laulibu isdewās šchirt. Pjers šaudēja wišās politiskās teesības un winam bij jaatštahj Monako, bet par to šanehma bagatigu atihštibu nauđa. Behrni pušgadu teek atštahči pee prinzešes, otru pušgadu pee printiņa. Tā pagaidam wišš ir lahttibā, wismaš lihdš nahlošcham šarešchģijumam. Šo ihsti apmeerinatš nejuhtas neweens, un pilšoni juht jaunās wehštras tuwošchānos.

## Alkohola aisleegums Amerikā škaitoš.

Šchajās deenās Šatweenotās Walstis nošwineja alkohola aisleeguma 10 gadu jubileju. Šakarā ar to prešē parahdijās deesgan interesanti škaiti par aisleeguma eešaidu, kuru nowehreješums ļoti dašchads.

Alkohola aisleegums mašajās 1300 žilweku dšihwības; walsts šatru gadu likuma iswešchānai isdewuši apnehram 5.000.000.000 latu, wairak, nekā walstij dewis cenahkumu nodoklis. 35.000.000 latu isdots žetumu paplašchāinašchānai, šakarā ar kontrbandistu škaita leelo peeaugumu. Alkohola aisleeguma likuma pašrakšpumu škaitš peeaudšis no 34.178 — 1921. gadā uš 75.307 — 1928. gadā. 385 apdšihwotās weetās dešt parahdijchānās eereibuišchā šahwofli apžeeināti 26 procenti no wišēem eedšihwotajēem. 77.799 prašwas iteešatās pehdeja gadā par prohibižijas likuma pašrakšpchānu (par 56.000 wairak, tā pirmā aisleeguma gadā). Pehdejos trijos gabos par likuma pašrakšpchānu noteesatās 136.000 peršonas. No 85.328 kriminalnošeeģumeem pag. gadā 58.455 gadijumeem ir bijis šakarš ar prohibižijas likumu. Kontrbandišteem atnemtā špirta daudšums peeaudšis no 153.735 galloneem pag. gadā, bet konšijeto deštihazijas aparatu škaitš no 15.416 uš 261.611.

## Seme, kur gailis — wiśdahrgatà manta.



### Zihna šahfufees ...

Neveen wehršchu zihna Spanijà un bofs Anglijà, — katrai semei ir šavas eemihlotàs šazihfštes un šephles.

Šawas šalà, peemehram, šavà laikà loti eemihlotas bij žilweta šazihfštes ar tigeri. Maduras šalà wiši interesejās par wehršchu štreešchanàs un balošču libošchanas šazihfštem. Wali eedšihwotajeem dšihwe natv wairs dšihwe beš gailu šazihfštem.

Wali šalu apdšihwo weena no laimigatàm tautam pašaulē, šewiški, žif takhu tas atteezas uš wihreešču dšimumu. Wišus galwenos darbus padara šeeveetes, tà tà wihreeščeem wiša deena ariveen brihwa. Tikai šjad un tad nepezeeschams winu padoms waj šephšs rihša lautos, žitadi tee šehd zauràm deenam pulžinos un nobodas dašchadàm laimes šephlem waj debatem par gailu šazihfštem.

Turigateem Wali eedšihwotajeem ir 50, 100 un wehl wairaf „šaujās“ gailu; nabagateem, protams, tikai dašchi. Tomehr katram ir šawš gailis — wina žeriba un preefs. Šo wiššch ruhpiži kopj, šarunajas tà ar mašu behrnu, masgà, peldina.

Drudšchains uštraufums walda šahdšchà, tuwojotees šazihfšču deenai. Lihdš wehlai naktij neveens newar aišmigt. Šhis uštraufums jau pašrgahjis ari uš paščeem gaitēem, jo kurwji, kuroš tee noiveetoti, tagad teef neparafti bešchi žilati un apbrihnoti, eet no rolas rokà. Katrs apglauda gaila špalwas, puššch tam šejà; šariškotas teef masas mehginajuma šazihfštes...

Veelà deenà wiša šahdšcha jau agrà rihia štundà šahjās. Katrs ušpoščas šavàs grešnatàs drehbēs. No tahtas apšahrtneš eerodas laudis ar šaweem gaitēem. Wiši apšahrtneš printšchi un brahmani pagodina šazihfštes ar

šawu eerašchanos. Laušču šimti nošehstas pušriaki ap laulumu, kur norišinas šazihfštes. Šahlas deribu šehgšchana. Totaližators loti weentahršchs: weens no dalibneefēem apeet wišu rindu un šalaja naudu. Šeerakštis ne-teef un šihmes neišdod, bet — kuhdšchanàs nenahf preefšchà.

Zihnai nošihmetos gaitus iškem no kurwjeem. Šee preeščeem teem wehl preeštirina apm. 10 žm. garus našchus,



Gailim pirms zihnas preeštirina šee preeščeem ašu naši.

asi sīhpetus uš abām pušem. Gonga ņiteens! Ēematu pēnēmšāna pahrtraukta. Zihna šahkufēs. Parasti wina ilgst ne ilgak par 2 minūtem, jo zirteeni ar ašēem našēem ir nahwigi.

Ar lahdū nīknumu zihnas gaiti, leezina šēsošs gadījums. Pehz ašas zihnas weens no wiaēm kritis, otrs tikai eewainots. Leelas, eewainotais ir jau ušwarejis. Bet te peepēšči „beigtis“ gailis nahwes agonijā wehl ušlez kahjās, nosit semē šawu pretineeku, nodseed tweens reiš ušwaras šauzeenu un — kriht uš nezeļšānos, bet šēoreiļ tā ušwaretajs.

## Seewafee un wahjakee zilweti pašaulē.

Weza frantschu kronika stahsta par lahdū Ziletu, kurešch bijis til teews un wahjisch, ka nešajis šwina kures, lai wehjišch to neapghastu. Tas gan, leelas, buhs mašs pahršpihlejums.

Dsejneeks Melitus bijis tilpat šlawens ar šawu meešas wahjumu, tā ar šawa gara rašchojumu pilnibu.

Senais greekis Filipids kuwa šawa wahjuma deht par šalamwahrdū.

Widus laikos dšihwojis lahdš Schilipons, kurešch bijis til wahjisch, ka daudsi žentušēes to eeguht, lai par naudu rahditu laudim. Wiašch šwechris tikai 50 mahzinas, laut gan bijis gara auguma.

No jaunako laiku dšihwojēem škeleteem, kuri wadati no weena gada tirgus uš otru, eewehrojamatāis, beš šchānbam, ir bijis Klods Sorē, kurešch 1798. gadā dšimis Schampānā. 4 gadu wezumā tas wahrda pilnā nosihmē bij „kauli un ahda“: ahda bij šakrunkojušēes un zeešči pēeguleja lauleem; no muškuleem nebij ne pehdū; wina wadaja apšahrt pa dašchadeem apwīdeem sem „dšihwā šleleta“ noschūfuma. Luht, ko raksta lahdš šinlahrigais, kurešch wina redsejis 1832. gadā: 35 gadus wezs, 140 zm. garšch, 21 kilogramu smags, šejas išteikšme kuša un melancholiska. Ahršahrtigš wiša kermena wahjums; stipri šapēešis kurešchū kurwis, kura žaurmehrs bultas wiršeenā šamajinājees lihds 3 zollam. Pulšs wahjisch: 50 šiteeni minūtē. Muškulu atrofija, rolas stilbs — tikai kauli un ahda, neweenas galas šchēedrinās sem ahdas. Ar leelām pušlem pazel roku. Šahjās til wahjas, ka „dšihwais škelets“ ilgak par žeturtdaštundu newar nostahwet.

Welandas departamentā dšimusi Rašina Orbi, kura pehz dšimšānas šwehruši tikai 800 gramus! Neštatotees uš to, wina auguši aštri un nekad naw šimojuši. Ašā kontractā bijis winas ahršahrtigais wahjums ar neapmeerīnamo apetiti. 17 gadus wezumā wina bij 170 zentimetrus gara. Newaredama šewi apmeerinat ar ušturu, ko wina šagahdaja truhzīgā mahte, Rašina pastašwigi ubagoja, bet naftis apēhda dahršos šalus šalatus, lahpōstus, beetes un žitus auglus. Neštatotees uš milšigo daudsumu patehretās baribas, wina kuwa ar latru deenu wahjaka. Pehz nahwes winas kermenis šwehra tikai 12 kilogramus.

## Zilweti ar labeem deguneem.

Niezšēe lahdā šawā darbā šata: „Man peemihst neparasti attihštita tihribas instinktā juhtešliba, tā tā es latras dwehšeles tuwumu, pašchu winas eekšēeni fiziologiški noschūchu, o šch u.“

Šahds Reweles grahmatu tirgotajs ušpirka tikai tās wezās grahmatas, kuru imaka winaam šchita patihšama. Šawos jaunibas gados, atgreesdamees mahjās, tas, glušchi tāpat tā šuns, pehz drehbju šmāšas garderobē noteizis, lahdas peršonas pašchlait ir weesos.

Maršo Martiči šawā 1662. g. isdotā „Philosophie instaurata“ raksta par lahdū Pragās muhtu, kas pehz preekšmetēem, kuri doti winaam apostit, noteizis tās ih-pašchneeku. Winaam peemituščas pat šehjas ar oščas palihdšibu atšchirt tikumigos no neikumigeem.

Laba ošča ir mešchoneem. Antiku šalas eedšihwotaji, apostitjušči pehdas, nosaka, kas bijis gahjeis.

Peru eedšihwotaji, tā medibu šuni, ostitjušči medijumu pehdas.

Šacharas eedšimtee bešči orientējas tukšneji weenigi pehz šmilšchu šmarščas.

Dašči Indijas tirgotaji ar oščas palihdšibu nowehriet šelta procentu kaušejumos.

Getes šwainis Wulpinšs pašinis lahdū zilwetu, kurešch warejis „šaošt“, waj buhs lectus waj šneegs. Šahds žits bijis šehjigš trihs deenas eepreekšch „šaošt“ negaišu.

Greeku filosošs Demokrits ar deguna palihdšibu noteizis, waj peens ir baltas waj melnas kafas peens.

Šeresides paregojis lahdū šemestrihzi pehz ašas uhdens šmarščas.

Par ahrštu Ludwigu Šeimu (1747.—1843. g. g.) stahsta, ka tas, jau eerodotees šlinmeela ištābā, pehz šmarščas uštahdijis diagnoši un nekuchdijēes. Šewiščki labi wiašch ar degumu noteizis šcharlatu un mašalas jau pat pirms ištītumu parahdšchānās.

Ar Ludwigs Šojs (1775.—1835.) noteizis šimibas pehz šmarščas. Šahdam šwešcham zilwekam, wadotees no oščas, wiašch pateizis, ka tas wišu preekšchpusdeenu intensiwi nodarbojees ar škaitēem.

Mediku tehws Galens apgalwojis, ka wiašch ar degunu warot paredset zilweka nahwi.

## Warbuht, tikai aij nesinašchanas.

Naw šēewētes, kura nowehletos buht škaišta. Škaištums winas dahrgakā mantā — dšihwes preekā awots.

Bet, warbuht, tikai aij nesinašchanas, waj ari tikai aij newihschibas — juhiu šewa šaudejūši peewilžibu, preekšchlaitus nowēzōjūši.

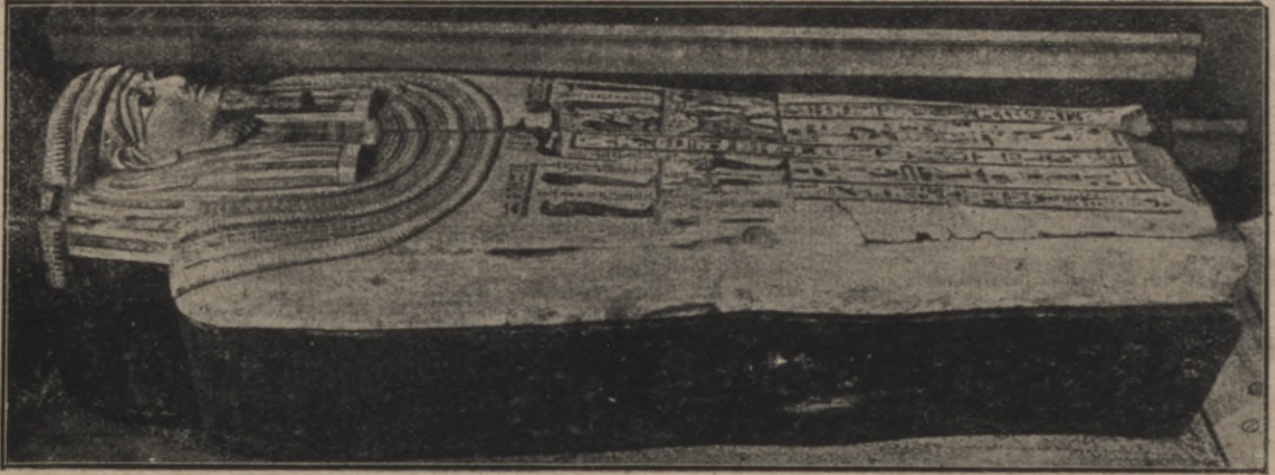
Tad tomehr — labak wehlat, nekā nekad: wehl wišs naw šaudēts, jo P. Putnina „Ddalin“ nakts žeriu krens neween tihra un bāro wešelus audus, bet ari atjauno paguruščos, un šewa kluht atkal špirgta un maiga, tā jaunibā.

Tas pats noteek ar šaprehguščhajām šarkanām rokam — nosuhd šarkanums, un ahda kluht atkal tihra un wešela.

„Ddalin“ deenas žeriu krens — neween isdāiko šewu, bet ari šargā to no wehja, šala waj šaules un puteklu šaitigeem eespaideem. Weš tant wirs šchi krema wišlabak peegul puders.

Šchēe kreni dabujami wišās aptēekās, drogu weikalos un P. Putnina leeltirgotawā Rīgā, Šr. Barona eelā Nr. 63, tā wairumā, tā mašumā.

## Nahwi nesošho mumiju noslehpums.



3000 gadu vežs farlofags ar mumiju, kurš 1881. gadā Nahdi dumpja laikā isvilktis no Nilas. (Lai „švehtums“ nekristu eenaidncefu rokās, eedšiwotaji bij aiseufuši mumijas us plosteem un aiseweufuši). Resen šho farlofagu atwehra: mumija bij pilnigi usglabajusees.

Pehdejos gados daudsu prahtus ir ustraufušas šinas, ta atkal un atkal traģiskā nahwē miris weens no faraonu kapu pehtišanas ekspedizijas dalibneekem. Daudsi zilweki, kuri nekad nebij bijuši mahatizigi, šakta kratit galwas. Nahwe us pehdam šekojuši neween pašihstamā Tutankhamona ekspedizijas dalibneekem — Lordam Kernerwonam, Karteram, pulkwešam Obrejam Herbertam, Aršchibaldam Duglasam Reidam, profesoram Lafleram u. z. — bet ari ziteem, kuri bijuši kaut kahdās atteezibās ar kapenu atflahjeem, faraonu kapeem waj ifratteem preeščmeteem, kā, peemešram: amerikāņu dšelszēku katalim Gudam, ledijai Kernerwon, ekspedizijas waditaja kundsei, wairakeem strahdneekem un fotografeem! Daudsi angļu okultisti un pat laikraksti isteikufi domas, ka peepildijes lahsts, kuru pirms wairak tā 4000 gabdem līfušči eekalt granitā wirs eeejam šawās kapenēs šenee faraoni. Lihds šchim atrahās faraonu kapenēs bij atcodams tikai weens usrakts: „Lahsts tam, kas aijstar manas meesas!“, bet Tutankhamona kapenēs wišas šeenas bij norakstītas daščadeem draudeem un lahsteem katram eebruzejam kapenēs. Protams, tas uskriht, pahrlašot kapenu atflahjeju traģisko nahwes gadijumu garo šarakstu.

Un tomēr gruhti 20. gadu šintiera zilwešam tizet wežo faraonu lahsta brihnišķigam šehkam! Šahsti par šheem lahsteem ir zirkulejušči jau ari pirms Tutankhamona kapenu atflahšanas. Tā Britanijas musejā jau ilgaku laiku stahw Eģiptes deewa Ammona-Ša preeštereenes mumija, kura dšihwojuši Debās wairak tā 1500 gadu pirms Krištus dšimššanas. Šahja haumas, ka šči mumija atreebjotees katram, kas wina nofotografēšot. Teošam, weenigais zilweks, kam bijuši išeelwiba nofotografēt, paščlaik kuhsti akls. Šahds wina koleģis, kurš gribeja nofotografēt šarlofaga waklu, uššahdot aparatu, eeraudšija us wakla, kur bij eekalta preeštereenes šeja, dšihwas šeeweetes šeju un trihs deenas pehš šči peedšihwojuma mira. Tāpat mira mumijas eesainotajs un trihs ekspedizijas ložekti, kuri to atweda us Londonu. Nahwe peemelleja ari lahdu angļu šinatneeku un inšeneeri, kuri lopīgi bij šmeļjufšees par mumijas bihtamām ihpaščibam. Ari rakstneeks Šletschers, kurš usrakstīja nelaimi nesošās mumijas wehšturi, mira ihši pehš šawa darba nošeiščšanas.

Šo lai par šheem gadijumeem šaka?

Wišpirms, šapeemin, ka ari no šinatneeku weedokta ir teošam nahwi nesoščas mumijas, tas ir mumijas, kuras nes nahwi wina ihpaščneekem waj laudim, kuri bijuši

lopā ar winām ilgaku laiku weenās telpās. Bet šči nahwe naw kaut kahdu demonisku šehku waj wežu burtwibas wahrdū šelas, turpretim indigi mumiju išgarojumi. Daudšos nahwes gadijumos leels eespaids ir bijis paššfugeštija. Ar to šlīmo wišči eģiptologi, neštatees us šawu augsti attihštito prahtu. Turēdami šewi par neespaidojameem, wini tomēr padodas daušdeem eespaideem. Wina šemaphinā met šawas ehnas wežo eģiptešču pašauls uššati — pret kureem šinamu žeeņu war šajust ari katrs moderns zilweks — un šhee uššati beešči ween tos eespaido dšihwes kritiškos azumirkšos.

Un faraonu lahsts? Šā tas til brihnišķīgi peepildijees? Wišči ekspedizijas dalibneeki tatišču newareja krišt par upuri išgarojumeem waj paššeeuwešmei?! Un ja ari to penemtu, kā tad ištahdrošana to zilweku nahwe, kureem bijis tikai pawirššs šafars ar mumijam?

Ja pahrdomā ekspedizijas dalibneeku nahwes žehloaus, tad uskriht, ka leela teesā nahwes gadijumu žehlonu ir — kufaiņu kodeeni. Wairaki dalibneeki mirušči no šaindeščanās. Šaeewehro, ka šaindeščanās faraonu kapenēs ir loti weegli eespehšama. Lai šwehtās kapenēs aiššargatu no eebruzejeem, daudši preeščmeti kur peešahstinati ar indēm, kuru šaštahwu šinatneeki naw wehl noštahdrojušči un kuras šawas nahwigās ihpaščibās gadu tuhštiošču laikā naw šaudejušas. Šho indu šaštahws bij šinamē wežgeģiptešču preešteru un magu laštai. Loti eespehšams, ka šinami dati par winām ir ari tagad to šanatiško šektu preešteru rižibā, par kureem mehš wehl šinam maš. Šhee preešteri wehl muhšu deenās ir eģiptešču šlaweno šinatnu un mahžibas peekriteji un tulki. Wini šin ari daudšās indes, kuras eiropēšheem šweščas, tāpat tā daudžās indeešču indes. Daudšos gadijumos eiropēšču ahrsti ščas indes organiimā nemaš neprot atrahš, šewiščki tās indes, kuras eedarbojas ilgākā laikā.

Ja nu nemam wehrā, kā eģiptešču šektu preešteri eeniht baltos „šwehto kapenu šaimotajus“, tad weegli eedomatees, kur meklejams daudšu „traģisko nelaimes gadijumu“ žehlonis. Ir indes traugini kneepadatas galwīnas leelumā, kuru „dšehleenu“ ahrsti weegli war noturet par lahdu kulainu dšehleeneem. Laušču buršmā šahdu šaindeščanu eģiptešču šanatīsim ir weegli išdarit. Ja inde eedarbojas tikai pamāšam, tad neweenam ne prahtā newar nahkt eedomatees, kur ihsti winšči ir šaindejees.

Tā tad loti eespehšams, ka daudši „mumiju atreebibas upuri“ ir faktiški dšihwo eģiptešču preešteru atreebibas upuri!

### Wehl 20. gaduſimtēni . . .



Originals pumpis rīšu lauru apuhdenošānai Ķinā.

### Stipree fungi.

Beedris Bjodors Supovs Maſtavā nepeedereja pee teem, kas ſewiſki ſajuhminatos par darbu. Dauds labat wiņſch ſehdeja pee glaſites — wodlas. Un Supowam bij ari ſaiwa ihpatneja metode, kā tikt pee ſchnabiſcha-beſ darba: wiņſch rija par naudu un ſchnabi naglas!

Supowam bij pat ſaiwa noteikta taſje. 2 zentimetrus gara nagla — 10 kapeikas ſudrabā un glaſite ſchnabja. 5 zm. gara nagla jau maſkaja 10 ſchnabjus un puſrubli.

Supowa ſaiwa gaſja no frogus uſ frogu, iħdſ no- nahza kirurgu auſis. Tee ſaiwā kongreſā atſina Supowu par fenomenu. Divreiſ Supovs operets. Weenreiſ wi- nam no kunga iſnehma 115 naglas, otrreiſ — 94. Ope- razijas taſ pahzreeta beſ laħdām gruħtibam. Naglu rih- ſchānu taſ turpina wehl ſhodeen.

\*

Leelu talantu naglu rihſchānā uſrahdijs kaħds 22 ga- dus wezs zeetumneeks Groningenā. 6 mehneſchus atpataf wiņſch zeetumā „aiſ pahſtatiſchānās“ noriis naglu un tā- tizis ſlīnnizā. Tur wiņam loti patizis. Wiſmaſ daudſ labat, nekā zeetumā. Zeetumneeku opereja, 16 deenas peħz operazijas wiņu patureja ſlīnnizā un peħz tam no- ſuħtija atpataf uſ kameru. Peħz 14 deenam taſ bij jau atpataf ſlīnnizā. Šohoreiſ wiņa kungi jau atrada 8 naglas, wairatus atmenus un dſeļſ ſteepuleſ gabalu. Ope- razija bij jau gruħtaka. Bet totees zeetumneeks warea tagad uſtūretees ſlīnnizā 22 deenas. Wiņſch gan gri- beja palikt wehl ilgat, bet wiņa wehſleſchānos ignoreja.

Žeturitā deenā, ſehdedams kamerā, taſ atkal ſaħta ſehē- lotees par ſaħpem weħderā. Rentgena uſnehmums raħ- dija pahzreideiſoſchu ainu: tur bij blaſus gabalam, naſcha karotes kaħts, daſſchinas rokturis, leels dſeļſgabals un adata. Zeetumneeku, kurich bij gatavs darit wiņu, lai tikt tiftu no zeetuma kamerā ſlīnnizā, wehl opereja tre-

Zaunā paaudſe dabū waiga ſweedros „noſtreetes“.

ſcho reiſ, bet ſohoreiſ tam paſinoja, ka ta ir peħdeja wiņa kunga lihriſchāna. Turpmat lai rijot eeſſchā, ko gribot, — aħrā neweens neko wairs newillſchot, lai kad tam jamirſt.

Tad zeetumneeks ſaivus ekſperimentus beidſis.

\*

Kunga iſturības reformu tomehr, leekas, uſſtaħdijs kaħds Fuſſs, kurſch ſlīmo ar epilepſiju un wajaſchānas ma- niiju. Wairaktahrtigi ſlīmbas akutatos brihſchos wiņſch mehginajis iſdarit paſchānawibu. Kaħdreis taſ eedſehra ſehriſkaħbi, zitu reiſ liſolu. Kaħdreis taſ ſaehdees ſtanjola papiri, dſirdebams par wiņa indigumu. Notodis ſweedru ſehrozineem galus, taſ noriis weſelu kaſtiti ſehrozianu. Divreiſ wiņſch ir leħzis no tilta upē. Kaħdreis, leģot no 7 metru augstuma, wiņſch ſadragajis abu kaħju peħdas. Divreiſ wiņſch mehginajis iſpleħſt ſew azis. Zeſchas reiſes wiņſch nodariis ſew leelakuſ waj maſakuſ meeſas boja- jumus ar naſcheem, ſtifleem un ſaħrdū rolas arterijas tu- wumā. Wiſbeeſchat tomehr wiņſch mehginajis ſew kaitet ar daſchadu preeſchmetu norihſchānu. 3. janw. 1918. gadā wiņſch norija 3 pogas, 28. janw. tai paſchā g. 12 pogas un litru kraħſas; 11. martā — trihſ ſaħrda gabalus, ſtruħ- wes galwu un diwus 10 fenianu gabalus; 19. martā — 23 porzelana drumſlas, diwas naglas, adatu un ſteepuleſ ſpedni; 13. aprīlī — 11 ſtilla gabalimus un 3 ſaħrda gabalus; 1. jūlijā — 6 ſtilla gabalus; tad, diwus gadus weħlat, 19. jūlijā 1920. gadā — diwu kabatas naſchu iſ- lauſtus aĵmenus un weenu naſcha rokturi. 8. auguſtā 1921. gadā — aſtonas 2—7 zm. garas naglas, diwas rakſtamās ſpalwas, iſchetras 1,6—5,5 zm. garas adatas, 7 ſaħrda gabali, 3 piħpes tihramā gabalini, ſtruħwe, kop- ſumā 25 preeſchmeti. 17. aprīlī 1929. g. — 11 rotal- lectinas, 10 ſpalwas, 13 burtiņu ſpraudites, maſ ſtruħwoju greeſchamais, maſ miſina rokturis, diwas kurpneka ada- tas, maſ naſcha aĵmens, aptakles podfina, 41 wekaſ un drehbu poga, palwiſam — 101 preeſchmets.

Schee dati bij pahrbaudami, jo dihvainais flimneeks ņibki atsihmejis ihpajchā ņaraktā katru norihto preeņchmetu. Intereņantatajs tas, ka wiņi preeņchmeti, iņņautdami neleelas ņahpes wehdera freiņos ņahnos, weenmehr lai- migi iņgahjuņhi zauri. Operazija nefad nav bijuņi waja- dņiga. Peetizis ar bagatigu kartupeku beesputras un ņah- beanu porziju.

**Uņtizigs lhbņ nahwei — labam alum.**

Ihpatneju testamentu atņstahjis angļu alus bruņhveris Longs. Waj wehribas tas peegreesis atņstahjai bagatibai— apm. 8.000.000 lateem. Wehrtigatais, pehž wina domam, to tas ņawai ņeewai un behrneem atņstahjot, eņot — 800 pudeles weza portera. Tahda portera, pehž Longa do- mam, wiņā Anglijā otra wairs neeņot. Lai baudot to ar ņaprahtu un pee katra malka lai peeminot winu. Tad iņ- pildita buhņņot wina ņirņnigatā wehleschanās. Sehrot par winau lai neņehrojot. Wiaņch ņawu dņihwi pawadijis jauki, tapehž neeņot to ņkunt. Ne tapa, ne peeminehta newehlo- tees; wina pelnuš lai iņkaiņot wiņos wehjos. Tītai por- teri lai turot zeenā un godā!

**Tikumibas ņargi Holandē.**

ņahds Holandes pilņehtas galwa iņdewis rihojumu kino- apmekletajus noņehdinat pehž dņimuma: fungus par ņewi un damas par ņewi.

Selandes provinzes Martendistas pilņehtas galwa ņa- wufahrt iņdewis ņekoņu rihojumu:

„Daņchada dņimuma perņonam, ņehdot uņ pilņehtas parla ņoleem, ņtingri jaraugas uņ to, lai attahlumš ņtarp winām buhtu wismaņ weenu metru leels“.

Tā tā atteezibā uņ prezeeteem pahreem nekahds iņneh- mums nav paredņets, daņchas kundņes zelot eebildumus: prezeto pahru ņchņirņchana weena metra attahlumā warot ne- wis noņtīprināt, bet ņagraut wiņru tikumibu!

ņiti ņpreeņch, ka katram polizistam tagad buhņņot jaņtai- gā ar tikumibas olekti paduņē.

**Sagļu budņņets.**

100 gadus atpakaļ Parises pirmais kriminalpolizijas preeņchneeks bij aprehņinajis, ka itgadu profesionalee trahpneeki iņtrahpnot 70.000.000 franku, ņagļu, laupitaju, iņņpeedeju, un naudas wiltotaju budņņetu ņchāi ņumā ne- maj neeņstaitot.

Ap to paņchu laiku Dr. Patriks Kolkuns Londonā bij iņrehņinajis, ka gada laikā Londonā noņog daņchadas man- tas un naudu 2.000.000 angļu mahrzianu wehrtībā.

Neņen kahda komiņija Tņchitagā aprehņinajuņi, ka gada laikā tur noņagtas un nolauptas daņchadas wehrtibas apm. par 60.000.000 latu. Wiņas Amerikas ņagļu un bleh- ņchu budņņeti nowehrteti ņchahdi: eelauņchanaš ņahdņibas — ap 1.200.000.000 latu, parastās ņahdņibas — 800.000.000 latu, laupijchanas — 250.000.000, mahņatneņehjigi pa- rahdneeki — 500.000.000, wiltoti tņcheki — 500.000.000, trahpneeki — 10.000.000.000 latu.

**Weeta, kur ņuhpsti trauze ņatiksni.**

ņatiksnes polizijis Dņchons Schirlejs, kuzam katru riho- tu jaregulē ņatiksne Westņjeldas ņtazijā Rudņerņejā, Sees- melamerikas ņaweenotās walstis, eeņneedsis ņawai preeņch- neezibai ņinojumu, ka ņtrahdneeki, kuz ņche katru rihtu ee- rodotees ņawos automobilos, lai ar wilzeenu brauktu tahlaf uņ pilņehtu, ņtīpri trauzejot ņatiksni, jo pahrat ilgī atwado- tees no ņawām ņeevam. Pehž wina nowehrojumeem, kuzus tas iņdarijis ar ņawu ņporta pulņtieni, ņuhpņtīchanaš ilgņtot puņminuti. ņihnitees pret ņcho ilgō ņuhpņtīchanaš neeņot wina ipehkos; waj newarot iņdot rihojumu, ka atwadotees publikņās weetās drihtņt ņuhpņtitees tīkai weenu reiji.

**Ko tad barija dņimtsņaraktu nodaka?**

Kahdā Wahzijas meesinā Mittelņtettā ar 400 eedņih- wotajeem pag. gadā nav bijis neweenas laulibas, neweena mirchanaš un neweena dņimchanaš gadijuma!

**... ņtrahdā ar Noaņa la'ku darba riņkeem**



Riņha notihriņchana no tņchaulas Siamā. Ari — „ņahjmaņchina“.

### Rā zehlees ūuhpŭts.

Katrai paraūhai ir ūawa iūzellanāš wehūture. Wee- nigi ūuhpŭtam tās gandrīhū truhūft. Daubūšas grahmataš gan ūahtā par ūuhpŭtu, bet par wina iūzellanāš ūina- mas tīkai diwaš teiūas. Weena no tām — auūtrumu tei- ūa, otra — ūweedru.

Sultanam bijuūūas diwaš ūeewas, tā ūahtas auūtru- mu teiūa, ūuras wiūūū tīpat ūipri mihlejiš un iūzehlīš weenu tā otru. Bet weena biū greiūūirdiga uš otru, jo ūeewetei nepeeteū ar to, ūa wina atūiūt tīkai lihdūwehr- tiūu ūitai. Sultans newareja dot preeūūrofu ne weenai ne otrai, un ūad greiūūirdigā ūeewa winam tomehr praūūja iūūūirteeš, tāš ūuwa druhmas, un lihdū ar wina druhmas ūuwa ari abas ūeewas. Winaš palīka ar ūatru deenu wahtāūas un wahtāūas un pat ūaudeja ūawu ūaiūtumu. Sultans gribeja jau darit ūew galu, ūad wina auūle at- rađa ūitu iūeju. Winam truhūftot dūiūwibas diwaūūas, tei- kuūi auūle, iūo dūiūwibas diwaūūu waūagot eeuhūft. Un nu dūiūwibas diwaūūas eeuhūūhana ušdota abām ūeewam: ūad weena noguruūi, tāš weetā ūahtjuūeeš otra. ūahādāš rai- ūeš dehl sultana dūiūwibas un gahtibā par wina ūeewam nebijiš wairš laika ūawā ūarpā ūildotees waj ūautees greiūūirdibas domam. Diwaūūas puūūhana sultanam tā eeapatīkuūeeš, ūa wiūūū wiūu ūawu garo muūūūu patwadi- jiš weenoš ūuhpŭtoš.

Pehtū ūweedru domam, ūuhpŭtu iūgudrojuūi ūahtā jau- nawa.

ūahda ragana atraduūi reiū blatus jaunas mahtes liū- ūim maūu meiteni, ūura raganas walodu un ūautajumuš neūapratuūi. Ragana peenehnuūi maūo meitinu par au- dūūu meitu.

ūahdu deenu raganas mahtā eenahziš ūehniūa dehlš ar miniūtreem. Tee ūarunajuūūeeš ar raganu winaš wa- lodā, bet ūad tee runajuūūi ūawūarpiūi, jaunā meitene toš ūapratuūi. Tā wina nojauta, ūa ir no tās ūemes, no ūureeneš ir prinziš.

Prinziš biūiš padūiūtš no ūawas ūemes un mellejiš pee raganas aiūmirūtibas dūehreenu. Ragana, redūedama, ūa winaš audūūu meita ūaprot prinziūa walodu, aiūleeguūi

### Laikš padomat.

Laikš padomat — ar ūo eeprēūinat wiau uš ūwehtūeem.

Ar ūhofolades ūaūiti waj?

Nē, tāš neet: wina naw behrnš, lai preezatos par neeūeem. Ir ūarod ūas wehrtigaūš, jo tīkai wehrtiga balwa ir droūūaūaiš ūeūiū uš ūeeweteš ūirdi.

Wehrtiga balwa neween uš ūwehtūeem, bet ari ūatrā gadijumā — ir un paleeū prowiūora N. Tomberga ne- paūrūpehjami ūnalkāš, laikmeta iūdaiūotai gaumei pee- mehrotāš ūmarūūas ūa atūewiūūi mahtūlineeūiūiūi wei- dotoš ūlakoūoš, tā ari ūahdoš pat daiūoš ūoūmetiūūu peederumu ūomplektoš.

ūuhs, warbuht, attura taiūni ūaūiš wahtdīnūū „wehrtigš“, ūaprotot to ūa dahrgu?

Aiūejat uš prowiūora N. Tomberga ūabrikas weikalu Brihiwibas eelā 24, un juhs paūrleeziūatees paūūūu aūim, ūa prowiūora N. Tomberga ūmarūūas ir wehrti- gaš pehtū ūawas buhtibas, ūemīgi ūazenūūotees ar la- baūeem ahrūemju parūimeem, bet ūas atteezāš uš ūemu, tad iūweeneš atradiš ūawām pīrūūhanaš ūpehjam pee- mehrotu burwigu ūmarūūu ūlakoūu waj weūelu ūoūme- tiūūu peederumu ūomplektu.

Tīkai aiūejat, apūatateē!



Kinowaigūe ūhriūeja D'Gara un Adolūš Menūūū.

tai ar prinzi ūarunatees. Bet meitene naw ūahtwūūi ūeh- niūa dehlam aiūmirūtibas dūehreenu dūert, un tā ūa wina gribejuūi tomehr ar to ūarunatees, tad meitene runajuūi ar prinzi tīk ūuūu, ūa wineem wajadūejiš weenam otra wahtdus paemt no ūuhpam.

ūad padūiūtaiš prinziš pehtū teūwa nahtwes atūal at- greeūeeš ūawā walūti, wiūūū apprezeja meūūa meiteni un iūdeewa paūehli, ūa mihtas wahtdus turpmaū neweenš ne- drihtū ūaūi teikt, bet tee „paemami no ūuhpam“. Tā ūuhpūts wina ūemē ūuwis obligatoriūūš.

ūinatnes iūūlaidrojuūi naw tīk romantiūūi. Pehtū da- ūūu domam, ūuhpūts zehlees no ūoūūhanaš un laiūiūūhanaš.

ūapani wehl lihdū pat ūūim laikam atūiūt ūuhpūtu par netiūumibu.

ūairo piūūehtā turpretim ūawā laikā biū ūolotaji, ūas paūneedaū ūuhpūtiūūhanaš ūtundas.

Perūeeūūi ūuhpūta ūarp aūim, indeeūūi — ūuhpu ūa- tiūoš.

Laulibas problemu pehtneekš Wanderwelde atūiūt ūuhpū- ūtu par laimigaš dūiūwes nepeezeeūūamibu, bet ūahds ame- rikamu ūinatneekš apgalwo, ūa ūatrs ūuhpūtiš mums maū- ūajot trihs minutes dūiūwes, jo mihtas ūuhpūts iūūauūot ūipru nerwu noleetoūūanaš.

ūūetrus gadu ūintenus atpaūat ūuhpūts biū daudū paraūtaka leeta, tā tagad. Peemehram, ūatru damu, ar to ūateelotees, apūweiza ar ūuhpūtu. Deemūehli, tad biū jaūuhpūta neween jaunās un ūaiūtās, bet ari — wezas un neglihtas damas, turpretim tagad ūatrs ūuhpūta tīkai to damu, ūura winam patiū.

Reūordu ūeme Amerika jau atraduūi ūuhpūta ūaraleeni! Tā ir Delmaras ūaiūtā ūoriūte Elūija Laurton, ūura wiū- intenūiwal reagejuūi uš ūawa partnera ūuhpūtu. ūuhpūta laikā winaš ūirdš puūūtejuūi par 15 ūiteeneem wairaf, neūā winaš ūahtūenūūu ūirdš.



**Augstākā ehla pašaulē.**

Ļgu laiku Eifela tornis, kura augstums ir 300 metru, lepojās ar augstākās zeltnes pašaulē tituli. Tagad Eifela tornis ir pabrīvēts par 14 metrem. Augstākā ehla pašaulē pašlaik ir Kraiflera debesskrāpis Ņujorkā.

Jaunai ehlai ir pavišam 71 stāvs, kuri noslehdjas ar 11 metrus augstu torni un 65 metrus garu „adatu“. Ehlas īsmantojamā platība ir 112.000 kvadratmetru. Ehla uzcelta apm. 1 gada laikā un pēe buhves strahdaja 2500 lihdš 3000 strahdneetu. Buhves laikā nait notizis neveens nelaimēs gadījumš!

Cekšejās jaitkmes uštūrešhanai eerihfoti 28 pašajheeru un 2 presču listi. Listu zekšhanas špehja — 2200 mahzinas, aštūms, pazekotees, 305 metri minūtē. Listi darbojas automatiski, durvis ativeras paščas. Deelas grūhtības radija 3000 metru garās lista virves pagatavošhana, winas leelā šwara dehl.

55 gadus atpafat šchait weetā wehl atradās šaju kuhtš!

**Azu zekš.**

Stahds franzušis aprehkinajis, zil garu zelu noštaigā zillweta azs lašot. Šchis zekš esot pēe widejā Parišes laifraksta lihdš 800 metrus garšch. Wideja garuma romanu islasot, azis noštaigajot ap 2 kilometrus. Bibeles esot 12 kilometrus gara. Zaurmehrā kulturtautu laudis lašot šawā muhščā 3000—4000 kilometrus garu rakštu. Tā tad daščs ar azim daudš garatus zela gabalus noštaigā, nekā šahjam.

**Jauns rekords.**

26 gadus wezais allais pianists Josefs Gells pahršpehjis Ledowiša rekordu klaweeru spēhleschanas ilgumā. Ledowišis nošpehleja 88 stundas, Gells — 88<sup>3</sup>/<sub>4</sub> stundas. Sewišchki grūhti Gellam gahja agrās rihta stundās, kad meegs wiswairat mahzās wiršā. Štūrejis 3 deenas un 3 naktis, pehžpusdeenā ap 1/3 allais pianists pēepešchi weegli, bet zeešchi aismidšis. Rekords tomehr tad jau bijis šajneegts.

**Šilmu šwainšne nowehlejuši šawam wihrām testamentā 1 dolārū.**

Amerikas kinošwainšne Mabela Norman, kura nesen mirā Los Andšchelosā, atstahdama 50.000 dolaru (ap 250.000 latu) mantojumu, nowehlejuši šawam wihrām — 1 dolaru, jo tam esot pašcham lihdšeku deejgan šawas ekšstēnzes nošchinaschana.

**Paščhem šawa nauda — zētumā.**

Šamburgas zētumos apgrošibā ir ihpašcha nauda, pašira un metala, kuru ismahšā zētumneekem kā algu par

darbu. Par šcho naudu zētumā wār dabut pirkt daščadas mantas, bet aštūpus zētuma šeenam wina nait deriga.

**Beedribu rekords.**

Wahzijā Šoblenzās aplahrtne ir meejšinsch ar 250 eedšihwotajeem, kuzā pašahw — 44 beedribas. Uš latreem 6 eedšihwotajeem, behrnus eesfairot, tā tad 1 beedribal

Deefin, waj tiš mehš, latweešchi, beedribu šinā newarām uštahdit wehl augstakus rekordus?!

**Mahšu — trihnisču šudraba kaščas.**

22. septembri 1882. gadā Bekingenā beedšima trihs mahšas — trihnischi. Wišas trihs 25 gadus atpafat ap prezejuschās, latrai no tām tagad ir aštūni behrni, un wišas trihs Pušpohšwehtdeenā šwinēs šudraba kaščas. Zeescham reta jubileja!

**Šakrunis teefas sahlē.**

Lai teefnešchi waretu šhaidrati šadširdet leezineeku leezibas, Binzinatas teefas sahlē nowectoti radiomikrošons un šakrunis. Pēhdejais nowectots pēe šeenas eepretim šwehrinato teefnešchu galdam, bet mikrošons eepretim leezineeka šejai.

**Dambretu spēhlē uš weenu galdinu 4 peršonas uš reiši.**

Pašaulēs kara weterans Šowards Wuds isgudrojis dambretu, kuru uš reiši spēhlē 4 peršonas. Uš spēhles galšdina 128 laukumini un 48 ripinas. Šchil spēhle trihsreif šaistofchala un komplizetata, jo spēhletajam ušbruht no trim pušem.

**Anglijās „gaisa karalis“**

pulkweidis W. A. Biščofs pašaulēs kara laikā pēedalijees 170 gaisa kaujās un šemē notreejis 72 eenaidneeku lidmahschinas. Wiščch wehl ir špirgts un wešels.

**Tikai tagad?**

Šahda Breslawas kraštotaju meistera meita, pehž labi ištūreta pahrbaudijuma, dabujuši kā pirmā „mahlderšella“ tituli.

Un „mahleschana“ tātšchu tagad pirmklasigi prot latra šeeveete! Šen jau bij laiks wišas modernās šeeveetes atšiht par „mahldermeištareenem“!

**Pēe mums tā naw!**

Wairakās walšts aštūmēs polizisteem uš kruhtim ir leelš numurs, kā eksprešchem un ratinu štūhmejeem.

Albaneetis purina galwu, kad grib teikt „ja“, un pašmahj ar galwu tad, kad šaka „ne“.

**Walodu geniji.**

Berlinē nesen mitis aštūleetu ministrijas darbineeks Šrebs, kurešch jau 25 gadu wezumā pratis wišas Eiropas walodas. Wehlatos gados wiščch eemahzijeēs ari daščadās Ašijas walodas un winau daščados dialektus. Šrebs šapratis patwišam 65 walodas un warejis runat un rakstīt 45 walodās.

**Šaule kā naudas weeniba.**

Šina grib eelwešt šelta naudas weenibu, pēe kam jaunā naudas weeniba šaušchotees „šauļe“.

**Šailgojušchēs pēhž wezo laiku „jaukumeem“.**

Aprila mehneši wežā Parišē aital atšajmoja šihluntirgu — „uteni“, kurešch jau šen atpafat tika likwidets.



Ungarijas pawaldona Šortija meita ar draudšenem-grafeenem mahšas par modištem.



## Rā pilteneeschi šafahwa polus.

Sešpadsmitā gadu simtena aina.

Piltenes nowadam Kursēmē pašam šawa weštura. Ne tikai pati pils, kas wehlat ap šewi jau redseja wešelu pilšehtinu, bet arī wišs šchis nowads — apmehram weena Kursēmēs aprinka leelumā — daščos laika gaitas pošmos dšihwoja šawu wairaf waj masaf noslehtu dšihwi.

Jau drihti pehž wahzeeschu noštipriņšchandās Kursēmē, Piltene tika ižraudšita par Kursēmēs biškapa mitkli. Kad 1253. gadā brunneeku ordenis ar biškapu išdalijās eefarotās semēs, Piltenes nowads peefrita biškapam. Ap 1295. gadu tur tikuši ušzelta jau ra un štipra pils. Rā išeja uš juhru Piltenei nodereja Wentšpils, kas kahdreis bija tikai šwejneeku zeems. Prezes, kas nahža no ahršemem un tika šuhtitas uš Leetawu waj Kursēmi, bet negribeja eet zaur Rigu, mekleja šew zeku — zauri Wentšpilij un Piltenes nowadam. Tšhetrpadsmitā gadu šimteni Piltenei jau ir pilšehtas tešības. 1330. gadā tai ušbruka leišchi un pamatigi išlaupija un nodešfinaja. Pehž tam eera-dees arī mehriš, kas šaukts par melno nahwi, un prašijis šawu šchawšmigo teesu.

Kahds Baltijas chronists pašahšta, ka 15. g. šimteni Piltenes biškapa pili bijuši kahda leela un škaišta šahle, kuras šeenas bijuščas išgresnotas ar wišu eepreešchejo biškapu gihmetnem, tām peeweenojot atteezīgus aprakstus un wapenus.

Šchawšchaligais Kreewijas zara Iwana Barga eebrukums Baltijā, eebrukums, kas aišnehma wairafus gadu dešmitus, išpoštija šchis semēs tā, ka winaš turibā wairš lahga neatšehla lihds pat 19. g. šimtena otrai pušei, t. i. gandrihš waj lihds muhšu deenam. Šchis eebrukums Piltenes nowadu maš aiškehra. Biškaps Mündshausens, redšedams pahrejās Baltijas poštu, redšedams, ka Šw. Marijas walšs (Baltija) war teeshām šabrukt apakšch maškaweeshchu milšigā pahršwara, pahrdewa šawu Piltenes nowadu Danijas karalim. Pehdejais Pilteni nodewa šawam brahlim Magnušam. Tā par Piltenes waldneeku kļuwa herzogs Magnušs, un wišs šchis nowads nu bija Danijas kolonija. Iwanš Bargaš, negribedams pawairot šawu eenaidneeku rindas ar Danijas eejaukšchanos, Piltenes nowadam nu lika meeru. Šchi pahrdošchana notika 1559. gadā, ar to šahkās Piltenes šawadibu štraujaka išweidošchandās un leelata nošchiršchandās no pahrejās Kursēmēs. Nowada šabeedriškās šatweršmes šawadibas ušglabajās lihds pat 1795. gadam, kad Kursēmi un lihds ar to arī Pilteni Kreewija šanehma šawās rokās.

Lai arī pehž herzoga Magnuša nahwes par Piltenes waldneeku tika Kursēmēs un Sengales herzogs, tomehr šchi nowada muišchneeziba mehginaja šawa nowada eefšchejo patštahwibu ušturet arī joprojām. Wina atšauzās uš to, ka arī Kursēmēs - Sengales herzogs ir tikai Polijas wafališ. Veeshchi ween Piltenes muišchneeziba herzoga riškojumus neatšina, ušškatija šewi par patštahwigu walštinu, lihdsigu Kursēmi un Sengalei, kas tad arī teeshchi padota Polijas karalim, bet ne ar herzoga štarpneezibu. Tapehž arī Piltenes nowadam bija šaws landtags, šawas ihpaščas teesās un zitas semēs pahrwaldes.

Piltenes nowads, kā jau minets, šahwedams noštat no leelakeem kara žek'em, šaimneeziški ušplauka. Tikai daščos gadījumos Piltene arī pehž tam atškanejis kara trošnis. Tā wina kahdreis apmeklejušchi šweedri, karodami ar šawu nešameerinamo eenaidneeku — Poliju. Arī poši kahdreis tur eebrukušchi. Tomehr wišam tam wairaf nejaušchibas rakšturs, kam nešekoja wiša nowada nopostišchana.

Piltenes wešturi mehš daudz neesam žilajušchi. Šche atšahštischu kahdu epifodi no 16. g. š. notikumeem, no Kursēmēs - Sengales herzoga walšs šahkuma. Wišs kas aprakstīts Laurentšcha Müllera atšahštās peefihmēs par Polijas karala Stefana Batorija laikeem. Šchis Müllers bijis Kursēmēs - Sengales herzoga Gotarda padomneeks, nehmis dalibu daščados šawa waldneeka diplomatiškos pašahkumos un pašinis arī tos notikumus, kas norišinajās ap Pilteni. Müllera grahmata iņnahkuši Šeipzigā 1585. gadā.

\*

Bet nu pahreesim teeshchi pee pilteneeshchu atteezibam ar pošeem, kas noweda pee brunotām šaduršmem.

Pehž herzoga Magnuša nahwes 1583. gadā pilteneeshchi par šawu pagaidu pahrwaldneeku eewehleja no šawa widus kahdu muišchneeku Johanu Behrenu, kas tad arī beš kaweshchandās dewās pee Danijas karala, lai tam apleezinatu pilteneeshchu padewibu un lai išluhgtos karala aiššardšibu, ja gadījumā poši gribehu išnihžinat apgabala priwileģijas un ihpatnibas, peemehram, ja poši mehginatu arī šche atšaumot katoku tizibu.

Danijas karališ Behrenu ušnehma loti laipni. Lai gan winašch pilteneeshcheem pašchlaik neko daudz newereja apšolit, tomehr šawus labprahtigos pawalšmeekus

atraidit nebija eemeſta. Un Behrens, apdahwinats ſtarp zitu ari ar — daſcheem leelgabaleem, pulveri un lodem — drihſ atgreejās dſimtenē.

Apmeħram tant paſchā laikā uſ Diwoniju atfoman-detais katoku kardinals, Romas pahweſta pilnwar-neekſ, ſuhtija diwus uſtizibas wiħrus uſ Pilteni, lai tee, karaka u. r. pahweſta weeteekka wahrđā, uſaizinat u pilteneeſchus — ſweħret Polijas karalim uſtizibu. Pilteneeſchi kardinala ſuhtiteem wiħreem atbiſdeja, ka wiini poķeem uſtizibu neſweħrēs, jo ir jau ar ſweħraſtu ſaiſtijūſchees ar Danijas karali. Šcho ſweħraſtu ne-weens weħl neeſot noķehmiſ. Pat wairak: Danijas karalis wiineem ſolijis weħl jaunus labumus un dro-ſchibu. Kardinala ſuhtai aiſbrauza uſ Rigu atpakaĩ nefe nepanaħkūſchi.

Katoku garidſneeziņa tomeħr nelikās meerā. Drihſ ween wiina ſuhtija otru delegaziju uſ Pilteni, kuru ſchoreiſ pawadija Kurfemes herzoga padomneeki, ſtarp teem ari Solomons Hennings. (Schis S. ruhpejās par latweeſchu pirmo graħmatu eeſpeeſchanu.) Kad katokeem atkal nebija panaħkumu, nu pilteneeſchu ſtuħrgalwiibu mehginaja lauſt paſchi kurſemneeki. Wi-ni aprahdiņa, ka peħz Magnuſa noweħlejuma — Pil-tenes nowadam japecweenojās pahrejai Kurfemei un ka nu wiinu, pilteneeſchu, kungs eſot wiſpirmſ Kurſe-mes - Sengales herzogs, peħz tam — Polijas kara-lis. Ja nu pilteneeſchi teeſchām negribot ſweħret uſ-tizibu Polijas karalim, lai ſweħrot Kurfemes herzo-gam. Bet pilteneeſchi ſtuħrgalwigi palika pee ſawa, un ari ſchāi delegazijai wajađſeja brauħt projām beſ panaħkumeem.

Nu kardinals ſuhtija ſawus laudis uſ Pilteni tre-ſcho reiſ, bet ne wairſ tikai diplomatus un padom-neekus. Šchoreiſ Piltenei tuwojās poku pulkweđis Oborſkis ar brunoteem jaħtneekem un kara kalpeem (ſahjneekem). Oborſkis ar ſawu pulku nonahjis Pilteneſ robeſchās, wiſpirmſ ſahſa laupit, dedſinat, ſpiħđſinat un pat nonahſwet meerigus eedſiħwotajus, demadams tā beſ kaujās peeſpeeſt Pilteneſ wadonus padoteeſ. Oborſkis domaja, ka weħſts par poku da-riteem breeħnu darbeem ſatreekſ pilteneeſchu duħſchu, un ſchee naħkſ paſchi luhateeſ un paſemoteeſ. Bet kaſ to dewa! Pilteneeſchi nebija eeħaidami un nedo-maja poķeem padoteeſ. Wiini paſchi leħrās pee eero-tſcheem. Mantu un eedſiħwotajus ſteidſigi ſawahza pilis, peħdejās, ziķ eeſpeħjams noſtiwrinot. Muuſch-neeki, piħkoni, ſemneeki nu weenpraħtiqi ſaweenojās, lai poķeem nepadotoſ. Neleelos atſewiſchkoſ uſbruķu moſ wiini nodariia poķeem eewehrojamus ſauđejumus. Rahđā ſadurſmē krita ari pats pulkweđis Oborſkis.

Nu pats kardinals (kaſ uſturejās gan Riga, gan Behſis) norunaja ſatikſchanos ar Kurfemes herzogu, lai iſrunatoſ par ſchim leetam. Satikſchanās notiķa Olainē. Kardinals publejās roħdit, ka pilteneeſchi ar ſawu ſtuħrgalwigo pretiſchanos war ſaħahdat lee-las nepatiſchanas ari paſcham herzogam, jo herzogs tātſchu eſot Polijas karaka waſalis. Lai nebuħtu uſ Kurſemi jaħuħta leelās poku kara ſpeħkſ, lai nebuħtu pee ſchis leetas jaķeras paſcham karalim, tad kardinals uſaizainaja herzogu — ſuhtit ſawus brunotoſ ſpeħkus uſ Pilteni. Un to lai darot wiſā driħſumā, kameħr

pilteneeſchi neeſot ſaķehmuſchi kaut kaħdu paliħđſibu no Danijas un kameħr karaka duſmas neeſot weħl eeđegūſchās.

Herzogs uſ ſcho nepatiſkamo uſaizainajumu dewa gan laipnu, bet noteikti noraidoſchu atbildi. Wiinſch aiſrahdiņa, ka toreiſ, kad ſuhtitſ Oborſkis uſ Pilteni, wiina padoms neeſot praſitſ. Wiinſch toreiſ gan buħ-tu atradiſ pareiſaku zeķu, nekā poſtit ſemi un kaut newainigus eedſiħwotajus. Tagad karſch eſot jau ſahzees, tagad jariħkojoteeſ žitadi. Eſot jau peerah-diņeeſ, ka Pilteneſ pilis eeķemt beſ leelgabaleem ne-eſot eeſpeħjams, un tā kā leelgabalu herzogam weħl neeſot, tad wiinſch par apſmeeklu kara gaħjeenu ne-gribot nemaſ ſahkt. Beſ tam pilteneeſchi un kurſem-neeki eſot weena un tā pati tauta. Weens braħlis waj mahſa beeſchi ween eſot tur un otrs — ſche. Wiſi eſot latweeſchi. Tadeħt kurſemneekus nebuħſchot ee-ſpeħjams ſajuhſminat waj peeſpeeſt karam. (Tā re-đſam, ka muuſchneeki ween paſchi, beſ ſemneeku liħđ-dalibas, tad par kara weſchānu nedomaja.) Beſ tam neeſot jau ari ſkaidras paſcha karaka pawehſles ſchint leetā, neeſot ſkaidri ſinams, kā pats karalis ſkatoteeſ uſ ſcho leetu, waj tik wiſſ taſ gaħjeens neeſot paſcha kardinala iſgudrots. Herzogs luhđſis wiinu ſchint lee-tā uſ preekſchu aħſtaħt meerā.

Kardinals tomeħr nelikās meerā. Drihſ peħz tam wiinſch noſuhtija uſ Zelgawu ſawu ſuhtni wanti Koſt-ku, kam bija pat liħđſ kaħđſ rakſis no Polijas karaka, gan jau agrak iſdots, ne teeſchi ſchim gadijumam. Apleezibā bija teiktſ, ka Koſtka uſtizams žilweſſ un ka ar wiinu war weſt ſarunas par walſis leetam. Koſtka greeſa nu leetu tā, itkā ſche teeſchi Pilteneſ jautajums domatſ. Herzogs gan aiſrahdiņa, ka ap-leezibā Piltene naw ne ar wahrdu peemineta, bet Koſtka baħſās wirſu, gan runadams ar labu, gan ar draudeem.

Herzogs nekahdi newareja no ſchis nepatiſkamās leetas tiķt waka. Wiina draugi dewa padomu tuħlit ſuhtit delegaziju uſ Warſchawu, kaſ tad lai ari kara-lim eeſkaidrotu, ka kurſemneekem un ſengaleeſcheem uſſahkt karu ar paſchu tautas braħteem pilteneeſcheem ſoti ueiſdeiwigi; bet ja nu tomeħr taſ buħtu nepeeze-ſchami, tad lai karalis dotu teeſchu pawehli.

Pa to laiku herzogs iſweħlejās widus zeķu. Lai neſaķreetoſ par daudſ ar weetejeem poķeem ragos, wiinſch noſuhtija 100 jaħtneekus eeķemt Wentſwili, lai tad no tureenes kontroletu juħrmaļu, lai ſkatitoſ uſ to, ka Piltenei nepeenahktu kaħđſ paliħga ſpeħkſ no Danijas, jo tad, ja jau karſch buħtu neiſbeħgams, herzogam eeķemt Piltenei buħtu daudſ gruħtaſ. To-meħr ſcheem jaħtneekem bija ſtingri pawehlets pilte-neeſchus waģaidam liķt meerā, no ſadurſmem iſwairi-teeſ. Tikai tant gadijumā, ja pilteneeſchi teeſchi uſ-bruķtu, tad toſ, protams, aħſiſt, jo taħđā gadijumā kara ſahzeji nebuħtu wiſ kurſemneeki, un herzogs par notikumu turpmaķo gaitu wairſ nebuħtu tiķ daudſ atbildiģas. Ari poķeem waģaidam wajađſeja apmee-rinateeſ ar ſcho herzoga riħkojumu.

Arweenu wairak tiķa ređſams, ka kardinalam ruh-peja eeķemt Pilteneſ nowadu taķeħa, lai tur wiſ-pirmſ guħtu baſauligus labumus. Katoku garidnee-ziņa domaja tā: Piltene jau no ſeneem laikeem pee-

derejusi biskapam, tapehž winai ari tagad, pokeem eespeeshotees Baltijā, wajasetu nahst jesuitu, katoku muhku, katoku basnizas rofās. Piltenes nowads ar sawu tuumumu juhrai, ar meera laifos labi eefopto semi — bija teeshām wehrtigs kumos, kapehž ari kardinalam un wina draugeem prahts weenmehr kawejās pee Piltenes, kaut gan no karaka wineem nebija noteiktas pawehles to eenemt.

Ari pilteneeshi koti labi šaprata katoku noluhkus, tapehž winau pretestiba bija tik nopeetna. Wini jau baidijās par luteranishina likteni. Kaut gan šhi jaunā tiziba Piltene bija nostiprinajusees, bet kas gan nesinaja jesuitu tshuhskas dabu un neatlaidibu, ja bija jaiswed kahds noluhks.

Kardinals, redsedams, ka Dborstis un wina kareiwju leelafā dafa kritusi, kaut gan šhee bija gahjušhi tikai laupidami, dedsinadami un zitus breejmu darbus daridami. — suhtija nu zitu wirsneeku — Alufnes hauptmani Penkoslawsku, dodams tam wehl leelaku kareiwju nodaku. Schis Penkoslawskis wispirms apmekleja Kursemes herzogou un teiza, ka kardinals winam solijis kursenneeku palihdsibu. Winsch stahja herzogam wirsū, lai dotu Bentzpilk efošheem Kursemes jatneekem (muishneeka Bartela Butlera wadibā) pawehli nahst winam, Penkoslawskam, palihgā apkarot Pilteni. Wes tam schis hauptmanis peeprafija, lai poku kareiwji tiftu apghadati ar prowiantu, par to solijās pat drihsumā atlihdsinat.

Pehž ilgām šarunam herzogs palika pee ta, ka winsch sawus jahtneekus paturēs tikai juhras krafa apghadsibai. Wet kursenneekus un semgaleeshus winsch karā neaizinās, jo ne Piltene, ne ari Danija naw isfludinatas par Polijas karaka eenaidneekem. Ari pahrtiku winsch pokeem newarot dot, jo poku kareiwju nodakas jau wairakahrt kursenneekem nodarijuschas leelus saudejumus, kaut gan gahjušhi tikai us Pilteni, pee tam wehl — Piltenes nowadā laupit. Tās labibas un lopus, ko poki kursenneekem jau panehmuschhi, peetiftu, lai apghadatu ari Penkoslawska nodaku. Ari ischkehrdibai wajasetu sawu robešchu.

Nu duhschigais Penkoslawskis ar saweem pokeem dewās us Pilteni un usahka kara darbus. Pilteneeshi nebija ar pliku roku nemami. Jau pirmajā kaujā wini noguldija gar semi ap pusotra simts poku. Poki to nebija sagaidijuschhi, apjuka un, kas bija palikuschi dshwi, tee atkahpās.

Danijas karaka armijas wirsneeks Farcensbachs, kas atradās Sahmu salā, nosuhtija pee kardinala zilwekus, usamedamees pilteneeshus un katoku basnižu sameerinat, lai nowehrstu tahslu ašins illeeschanu un semes nopostishanu. Kardinals jau gribeja peeneint šho preekschlikumu, bet te beenahja wehīts, ka ne Penkoslawskis atkahpees, bet aan pilteneeshi, un ka drihs ween saqaidama ari pašchas Piltenes eeneshana. Nu kardinals pahrttrauga šarunas ar Farcensbacha suhtiteem zilwekeem.

Pa to laiku pret Pilteni suhtitee poki turpinaja laupit Kursemes nowados, daschi nokluhdami pat lihdsi Deetawas robešcham, kur tee bija islawdijuschhi ari daschas poku panu muishchas. Schee pehdejee steidsās

schehlotees karalim, un karalis lika šinot kardinalam, lai tas sawus karaspehkus aishauž no Kursemes projām un lai rihkojas šastanā ar herzogou — peeturrotees pee aishargashanas, ne usbrukschanas kara.

Par šanemto pawehli neko nesinodams herzogam, kardinals apgalwoja, ka wina rofās jau ešot karaka rihkojums — energiski turpinat karu ar Pilteni un tapehž lai herzogs darot sawu peenahkumu — pabalstot winau gan ar karaspehku, gan apghadajot pahrtiku.

Wo lai herzogs nu eeshaktu? Wina atbilde bija: ja jau kardinalam ir karaka pawehle, tad — jau ari herzogs dos winam 2000 dalderus un tad lai kardinals pats werwē šew karaspehku, kamehr peenahks poku palihga šehki; bet sawus laudis un sawā wahrdā šhini karā winsch newar aizinat.

Kahdā usbrukumā pokeem, pilteneeshi eeguwa ari daschadus dokumentus — kardinala wehstules kahdam wirsneekam, kur bija lasams, ka pats karalis šho karu ar pilteneeshem nowehlotees. Basinojuschhi par to ari herzogam, pilteneeshi kuwa wehl droshaki. Wo aishtahweschanas wini nu pahrgahja usbrukumā, isdšina pokus no sawa nowada laufā, deemschehl gan sahkdami ari pahchi laupit un dedsinat, ihpahchi Kursemes dafā. Schis solis pokeem nahja par labu. Wehlat kahds poku wirsneeks teizis, ka pilteneeshi teeshām duhschigi laudis. Ja tee buhtu rihkojuschees pehž noteiktaka plana, bes nowirshchanas teekmes ari palaupit, tad teeshām warejis buht, ka no Piltenes nowada dshwus nefeek laufā neweens polis.

Kara darbi drihs sahka apflust, jo nu Piltenes un kardinala strihdu sahka kahrtot diplomatiskā zekā — karalim šasinotees ar herzogou, ar Pilteni un ar katoku basnizu. Tomehr sawu gribu un duhschu Piltenes nefeeelais nowads bija parahdijis. Par šanmu tas wineem nebija — ari turpmakās diplomatiskās šarunās.

## Rā widuslaifos karoja.

Starlis Leelais, schis widuslaifu brumineeku preekschishmigais waronis, ešot, pehž kahdas ikonikas stahsteem, ar weemi sobena zirteenu pahrtikaldijis pušchu bruwās tehrptu wihru lihdsi ar wihu sirgu, bes puhlem atleegis tashnus 4 palawus, pazehlis lihdsi galwai brumineeku, kas bij ussehdees us wina rofās, weenā meelastā apehdis auna zeturfni, 2 wistas waj šoji.

11. un 12. g. š. karich un kildas bij laika kawehki un pee tam eenefigs weikals. Breešmas nemas tik leelas nebij. Tā, Bremules kautinā 1119. gadā no 900 brumineekem krita pawifam tikai 8. Tās tamdeht, ka brumineeki bij eefalti no galwas lihdsi kahjam dsheshos, pee kam kaujās weens otru saudseja, luhkodami pretineeku saqušit dshwu, lai wehlatu šanemtu par to ispirshchanas naudu.

Ja kara nebija, brumineeki šarichoja turnirus. Tos notureja lihdsenās weetās, jo kahwās jahschus, un kautinu weeda ar tahdeem pat eerotshchem, tahdu pat širniibu, ka kara laikā. Reiffenes turnirā 1240. gadā krita 160 brumineeki. Ari turniros brumineeki pretneekus gušstija un nehma no wineem ispirshchanas naudas.

# Ridseneeku tragedija Napoleona usbrukuma laikā 1812. gadā.

1812. gads, kaut Rīgai un Kurzemei nav tik rubgtu pabrūaudijumu pilns kā Kreewijai un nav arī tik līstēnīgs kā pašai Franziijai, tomēr arī mūsū dīntenei bijis bārgs pabrūaudijumu un īsmījuma laīsmēts. Un tāīni tragīskālais ir tas, ka lai gan ne Kurzemē, ne ap Rīgu nav notīfūschas teeschi īschīroschas un tautu līstēnus lemjoīschas lauīas, tomēr mūsū galwas pīlshēta un dīntā seme Napoleona 1. kara gāhjeenā uī Rāīstāwu ir īmagi pēmeekletās. Mēermīhlgāis kursemēeks 1812. gada schāfumu šagāda tīlpat preezīgi, kā epreekschējos gadūs. Pats par šewi gads labi padevees laīka apstāhku sīnā un wīseem (bet wīswāīrat semkopjeem) sola labās īschēfes. Semneeks zīhtīgi dīen wāgu, tīrgotājs apmēerīnāts pabrūwadā šatwas preezes, un fīrmās Rīgās oīstā roīģa darbība. Kūgi steīdī īsdod un atkal eekemt bagatīgās kraīwas un doīdas atpakaī uī šweīschām semem. Labi schāhdos apstāhkos Rīgās pīlsonīm wafarā pēhī darba pāschdet pēe alūs kauīa un ar kāmīneem parunāt par kareem tāhūmā, zītās walīstīs. Labi schāhdos meera apstāhkos pašmeetees par wāhījājeem, par lodēm, šobīneem un bumbām. Bet jau 9. jūnījā Kursemes un Wīdsēmes kara un zīwīlgubernatori generālīteīnanti fon Eīsens 1. špenā wehīstulē greeeschas pēe polīzījeīstara Bolāschowa ar wāhrdeem: „Kaut arī eīsmu pāhrleezīnāts par naidneeka neweīfīmi, tāpat negāīdu, ka tas eelaīfīsees tīl tāhū mūsū (Kreewījas) robeščās, kaut arī ees neatkājōs domāt, ka usbrukūmī Rīgai waretu tāhdus panāhūmūs dot, tāschū stāhīwolkīs praīa usmānībū un droīschības līhdsektu pēewīllīschānu gādījūmām, ja kas noīttū.“

Un teeschām — 12. jūnījā Napoleona armīja jau pāhrnāhī Kreewījas (Veetawas) robeščū. 15. jūnījā generālītīn. fon Eīsens 1. rakīta kēīfaram Alēksandrām 1.: „Wafar šānehūmū no generālītīn. graīfa Wītģenīsteīna sīnu, ka naidneeks 12. šch. m. pāhrģāhīīs Jūhū Deīfārīstās Mājeīstātes walīstīs robeščū,“ u. t. t. Rakīstā fon Eīsens 1. sīno par līhdsekteem, pēe fūreem tas kēhrees. 17. jūnījā wīnīsch sīno frantschū konsulām Rīgā Sadeītam, ka Napoleona wārasdarbī neatkājū tam šawā (konsūla) postēni palīft un pašīno, ka tam aīšleegīs atīstāht abšeetīnātō Rīgu. 17. jūn. Rīgu īsīlūdīna aplenkīschānās stāhīwolkī. Tāī pašchā laīkā Rīgā pārahīdas īkreīlāpa ar Ģarliba Mērkēla usīaūfūmū Wāltījas tautām tāhītees aīšģargū rīndās un palīft usīzīģeem šawāī

tehīwāī un tronīm. Wīna uģunīģee wāhrbī wāreīja aīštraut. Bet wāī tad rīdseneeki, kas wīfū laīfū bījūschī tīrgotāī un amatneeki, usīreīī wāreīja kluht par karawīhreem. Tā tad wīspīrīms wāījadšēja karāschēfū. Bet kur to nēmt? Rīgā karāschēkta bīī māīa šāūjīna. Līhdī tam laīkam pēhī tāhdā nebīī bījūī wāījadībība. Un nu šāhās pā galwū, pā laīfū īslūhloīschānās. Pātī Kreewījas kara mīn. arī pāschējā wehī māī ko īsdarīt. Kara mīnīstēs un reetūmānījas wīrspāwehīlneeks Wārklājs de Tōllī pāwehīleīja Terbatās unīwērfīatēs profesoreem Rāmbāchām (polit. eķonom.) un Kāīfārowām (līterat. katedrā) šāstāhdīt pāhrwadāījamū drufātāwū, zīī āhtrī wēen eīšpēhījām, un šteīģtees uī frontēs galwēno mīteklī, laī īsdotū tur awīfī un usīaūfūmūs pāwalīstneekēem. Wurtī jānēm kreewū un wāhūzū wālodāī, laī Wāltījas guberānu kreewos un wāhģeešōs pāzeltū patriotīfū jūhīnu un noīstānu. Līhdī bīī pāredīsetās dīwās rokās preezes, dīwī tulkotāī, tīchētrī burtlīstīschī un 4 drufātāī. Profesoreem Rāmbāchām un Kāīfārowām pret wīhīhtī schīm usīdēwūmām tīfa nodots 10.000 rubktū, kas īšleetojāmī pēhī pēersonīģeem eēkīstāem.

Bet usmūndrīnāschānās rakīstū drufātājeem īģāhīja īlītī. Atbrāukūschī Rīgā, tee no Ģēfēra drufātāwās usāīģīnāīja līhdī burtlīstīschūs un dēwās uī Drīfū, no tūreenes uī Wītebīfū, kur karārajōnā šāhka šawū usmūndrīnāschānās darbū. Drīhī abeem sīnatānu wīhreem tomēr ar noīschēhloīschānu bīī jāatīfīht, ka nēwēens schēem, pēhī wīnū domām, tīī šwāīģeem usmūndrīnāģeem nēpēģreeesch ne māīfako wehīrbū.

Atģreedāmees atpakaī uī Terbatū, zeenījāmeē profesori šchēhloījās Ģarlibām Mērkēlīm, ka no kara wādōwū pūšēs tee nēējōt šāūtūschī ne māīfako sīmpatījū. Gādījees tīfāī wēens generalīs, kas ar wīneem eelaīdeēs šarunās, un šchī šarūna bījūī: „Es šīrgūš dot nēwarū, ar ko aīšweīt jūhū drufātāwū. Sadedīsināt tōs nēwāījadīģīģōs kraīhūmūs. Mūms atkāhījōteeš jāģlahbī leelģābālī.“ Wēīdījōt drufātāī bēhģūlojūschī un mellejūschī, bet wāīrs nēwāīrejūschī atrāft, kur atrodās karāwādības galwēnās mīteklīs.

\* \* \*

Tā nu Rīgāī Kāhģās bēhdīģī un īschēfes nāhīotnē bīī wehī bēhdīģātās. Bīī pēhīdeījās laīfs, laī Rīgāī rakīstōs tāhdā apķēhīģā pēersona, kas usīnēmtōs ģlahbēīja lomū, jo teeschām Rīgās sītūāģījū wāreīja ģlahbīt tīfāī brīhūmūs. Un schāhdīs „ģlahbēīs“ tāī teeschām atīradās oberīstēītīnāntā L. fon Tīdeīmana pēersonā.

Tās bīī pūhīschū wīrīneeks, — Šārnhorīta īkolneeks, ar leelām īschēfēm pūhīschū armījā. No 1801. — 1812. gādām Kāīstījās Pūhīģījas deenēstā, bet šawā nāīdā dehī pret frantschēem tas 1812. g. māījā pāhrģāhīja Kreewījas deenēstā. Tā tā pūhīschū armīja ar šlāwēnāģeem karāwādōmeem pēewēenōjās Napoleona usībrūkūmām Kreewījāī, tad fon Tīdemānīm īfīnāģā zīhnītees pašchām pret šawēem draugeem.

Nā to no pašchā L. fon Tīdemānā deenās ģrahīmatās redīsam, tad tas 8. jūnījā āģrī eēradeēs Rīgā un tīģīs laīpīnī šānēmtīs no generālīteīnāntā Eīsens 1., guberānatorā ģenerālmaģōrā Eīnne un Rīgās komāndāntā.

Pīrmaīs darbīs bīī apīstātīt Rīgās noģēetīnāģūmūs. Kaut gan Tīdemānīs atrādā tōs pā dātāī wehī šīpūs, tomēr wīspāhr nēmot, tas wīīs wehī īfrahīģījās daudīs par wāhū Rīgās aīšģārdībāī pret tāhdū špēktū, tāhdīs bīī Napoleonām.



Arona kaīns — wēens no Kāīstāleem sēntīschū pīlīskālnēm.

Kā zētotošāna, Rīgas pilšehtas liktās puies bij: pab-  
raf daudsee eedšihvotaji un 6000 kaujas šehjigu kaušču  
(kas pee aplentšānās nebij isdeviģi) un beidšot —  
preekšpilsēhtu tuvoums, kas usbrukuma gadījumā trauzeja  
leelgabaleem šaineegt mehki un pahrredbet eenaidneela tu-  
wošānos. Drudšānāi lehrās pee leetas 10. jūnija rihā  
350 galdneeki un 1500 strahdneeku, lai Rīgas apzeetinaju-  
mus wehl wairaf nostiprinatu.

Napoleona uswaras gahjeens strauji wirsijās us preek-  
šču. 17. jūnija Rīgu issludināja aplentšānās stahtvolki,  
bet 18. jūn. Grodņa jau bij frantschu rofās. Dasčas dee-  
nas wehslaf eenemta Minska, un otrā deenā tee jau parah-  
das pee Dwinšānās zētotošāna.

6. jūlijā maršāls Makdonalds (frantschu šabeeerotais)  
eenem Šenbergu un Daufku.

7. jūlijā noteef zihnas pee Eezavas un teef eenemta  
Leepaja. 8. jūl. krišt Jelgawa, un eenaidneeks jau pee  
Claines un Baldones.

Nakti no 8. us 9. jūliju ridšineeki nodedšina šawu Jel-  
gawas preekšpilsēhtu un tuwojas liktenigā un šāušmīgā  
deena žitām Rīgas preekšpilsēhtam.

Tragikomisku situāciju netruhla ari Jelgawai. Tā,  
pirms eenaidneeka eenahšānās Jelgawas komendants is-  
suhtija isluhkus nowehrot eenaidneeka tuwošānos. Isgah-  
jušči no pilšehtas labdu gabalu, isluhki us zeta eeraudsi-  
jušči tuwojamees milšigu puteku mahšoni, no kura ahā  
rehgojušās tikai šāutenu bajonetes un šobini. Isluhki,  
nabadsini, nu metušees atpafat un šāzehluschi Jelgawā  
milšigu trazi, nodedšinot pat tiltu. Gaidijušči wiši un zen-  
tušees šastati eenaidneeku, bet tas tā nerahdijees, tā ne-  
rahdijees. Te beidšot lihšbahlee Jelgawas pilšoni eeraudsi-  
jušči pa zetu tuwojamees leelu baru wehršču, kas bij aishi-  
sojis no eenaidneeka šaimnezibas dakas un kuru pahris  
kreewu isluhki — kasaki dšina us Jelgawu. Kas nu lai ne-  
mas aprašitit jelgawneeku sejas šāat brihdi. No wehršču  
bara isnahku žebetis pahris nedelas wišam garnisonam, bet  
tā wehrščus dabut pilšehtā, kad bailēs no šāeem pašāeem  
wehršāeem tiltis nopostits un šadedšinatš?! Un tā pehž  
kahda laika Napoleona karapulks Iehma neween par nabaga  
jelgawneeku likteni, bet ari par šāweem wehršāeem.

\* \* \*

Rīgai tuwojās liktenigā 11.-12. jūlija naktis. Jau il-  
gatu laiku pirms tam Rīgas waronis Tidemans štraida no  
weena forta us otru apluhšojot jaunbuhwejamos apzeetina-  
jumus. Šā eenaidneeks tuwu, to šaprot katrs, bet to gan  
ridšineeki negribeja šapraft, ka pee apzeetinajumu buhwes  
strahdneeki nedrihšt deenas šagt. Un tad nu isnahza, ka Ti-  
demans bešči ween no rihā pee darba 100 žilweku weetā  
atrada tikai 20. Masleet milhigaks kuhšt ridšineeku gara  
stahtvolkis, kad pilšehtā isplatās baumas: Daugawā eebrau-  
zis angļu kara kugis un lahds leelgabalu laiwās. Angli,  
protams, tuhlin eeteiza rihšotees žitadi, radikalaki, un wa-  
larā wiši šanahza us apšpreedi. Bet, tā šon Tidemans šawā  
deenas grahmatā atšihmē, kreewu admirālis Šešēdentons,  
dširdot angļu admirāta Martina planus, palizis greišfidigs,  
ka tam nu, tā šafot, nems amatu no rotam laukā, šahjis ap-  
špreedē uswestees deesgan peedaufigi.

Nahšošās deenas rihā Rīgā aishēees atštreem kahds go-  
digs žilweks, mehšlungs no deesgan „augšās šahrtas”, kopā  
ar weenu šemneeku, un šidams pee krukhtim un šwehredams  
apgawo, ka pats ar šawām azim redšejis Rīgai tuwoja-  
mees Napoleona karapšēhtu. Wiša pilšehta nu ir lahjās.  
Generalleitnants Ešens 1. pamet ne til ween brokastis, bet  
pee šāis šinas pilnigi pafaudē galwu. (Wihrs bij jau šti-  
pri gados.)

Tidemans steigšchus taira isjahdi, lai pats peršonigi  
pahrlēezinatos, žit tahtu wehl atrodas eenaidneeks. Šā jau  
mineju, Tidemans (no kura gaidija brihnumus) bij tajos  
wezmodigajos usktatos, ka Rīgas aishahwešāna un kara  
laime buhs ipihdōšči eeguhtās, ja ridšineeki pašči peelai-  
dis uguni klahšt kahdām 4 jaunām bānizām un 800 šaistām

mahjam ar leelām pretišču noliktawam un augtu dahrjeem.  
Attradās gan starp karawadoneem tahdi pahrdrošneeki, kas  
atklahsti issazija šawu protestu par lahdeem šāušmigeem Ti-  
demana un masleet tišlā generalleitnanta Ešena 1. pla-  
nēem, bet šaramahšla palita šaramahšla un Tidemans pa-  
lika Tidemans.

Pirmajā šāušmā beš kahda redšama eemešla tifa šā-  
gahšās 60 leelas mahjas, kas „trauzeja eeraudsit eenaid-  
neeku”. Un tā ari bij pareiši. Širmajeem generaleitnan-  
teem un tišlaieem generalmajoreem taf wajadšeja darba,  
rihžibas, un šo nepašpehja usbuhwet nabadsini — Rīgas  
amatneeki, to tomehr pašpehja noahrdit generali. Preekšči  
kā tad galu galā wini bij? Žhi un škadri — Tidemans  
pānem lihš 2 apšihmetas kartis, weenu šarkanu, otru  
melnu. Ja pa želam Tidemans atšuhita atpafat šinas ar  
šarkano karti — tas nosihmē, šina ir šāušmā. Ja tur-  
preti melno karti, tad šina pārešā un preekšpilsēhtās ja-  
laisch šarkanais gailis. Noslēhpumaini Tidemans šehstas  
širga mugurā un jahj apkātu leetas abstahkus. Wezee  
generāli isgudro, ka nebuhtu kauni isšahrt pašinojumu ka  
dedšinašāna nenotiks. To šafot, nabaga žilweki un lee-  
lakā dafa kreewu tirgotaju šawas prezes atšahji noliktawās  
un meerigi dšihwo Peterburgas un Makatawas preekšpilsē-  
hās. Generalis Ešens tomehr leef šagatawot 2000 pitotus  
wainagus, ar kureem tad labaki operet.

Naw ari ilgi jaaaida, kad Rīgā eesteidšās kahds šem-  
neeks un ar putam us luhpam šwehr, ka nupat te aif Dauga-  
was waiqu waiģā šatijis Napoleona karapšēhtu. Guber-  
natori neleef diwrejš teiktees un ufraksta beš adrešes šihmiti  
„Preekšpilsēhtas nodedšinat”. Kad nu polizijmeistars ar  
to greiščas pee komendantsa gen.-maj. Emmes, pehdeišis  
šata: „Mana darišāna ir waku eekšpuiē — kas jadara  
ar ahpilsēhtam, ta juhšu darišāna.” (Ar wahrbu šafot,  
nomasģā šawas rofas newainibā). Pilšehtas wahrti teef  
noslēhgti, lai neweens nedabū pahwehrumu, bet lai dodas  
us apkahrtejo mehču. Pats generalis Ešens pehž šāi rihšo-  
juma padšer šafiju un mešē atpuhtu mihštos špilwenos.  
Un nu šahšas šāušmīgais darbs: nakti teef rauti no gul-  
tam laukā ap 10.000 žilweku un krekšos dšihri projām no ša-  
was eedšihwes. Leesmas ahtri rij šaistās šwekoto šoku mah-  
jas, un Tidemans no 7 weskru atšatuma noškatas šawā  
kara taktikā. Ari Wolderajas komendants bij šāehmis no  
T. rihšojumu nodedšinat mahjas, bet tomehr nebij klausijis.

Neapraftamās ridšineeku šāušmas tomehr aprašti-  
jušči wairaki ta laika mahžitaii — auleesineeki, un iās  
teesham ir šāušmīgās. Būstāilee laudis un par ubageem  
pataišece tirgotaji lahdeja wišā balti Ešenu no rihā un  
wafarā, kad til tas parahdijās. Un tā tas gahja wehl  
ilgi pehž ugunsgrēhta. Ešens, redšedams, ka laudis to šil  
breesmigi apstrahdā, nehmas un pehž weena gada teeshi  
ugunsgrēhta deenā nomira. Bet Tidemanim isgahja wehl  
likstaf. Kad tas nahšošās deenas jahjis gar naidneeka poši-  
zijam, to pašinūšči no otras pušes ta bijušāe draugi un is-  
šāuššēes: „Luhk, kur muhšu Tidemanitis!” un pee tam  
neaišmirjušči peespeest pahris gaitus. Tidemans tad ari  
naw kaweees tuhlin krišt no širga un „nolikt šaroti”.  
Pehž pahris deenam to Rīgas bānizās apšwana un aishu-  
štinošči apglabā tā labako tehwijās dehtu.

Trakalais tomehr ir un paleef tas, ka eenaidneeks wišu  
laiku nemas nebij domājis til šihwu usbrukumu. No pūh-  
šču wiršneeku atmiām redšams, ka kreewi esot bijušāi  
neganti šahweji. Tee weenmehr šāzehluschi tahdu trohni,  
kā pašalei bošā ejot. Šahweens pehž šahweena, bet  
lodes neweenas. Weidšot israhdijees, ka kreewi galwendām  
lahrtam wišus prahtus peelikušči lahdešānāi, bet šāuš-  
šānu šdara neleefot šāutenes pehdu pee waiģa, bet pa-  
dušē waj šarj zeteem, tā kā lodes šrehjušās gairā un šemē,  
bet, par laimi, neweena netrahpijušās.

Toteesu labi mehřejušči kreewu artilerijisti. Frantschu  
generalim Wacheli jahjot isšahants no kahju šarpas širģā  
(t. i. pahršahants widū pušču). Generalis pehž trim mir-  
kleem šehdejis jau atkal meerigi žitām mugurā.

Kad frantsīši Leepajā švinejušči Napoleona dšimšān-  
neefam Haruzkim noturet šāi gadījumā švinigu luh-  
šānu. Garidšneeks atteizees. Montinji teizees ar  
dragunu palihdšibu ušvešt to uš kanzeles. Garidšneeks at-  
bildejis: „Es gaidišču, kamehr juhs mani ar draguneem  
ušvedišat.“ Montinji tomehr labat otrā deenā nav rahdi-  
jees bajnizā, bet eeluhdšis kanoniku Haruzki uš dineju. Kad  
Napoleonam uššautā laime un pazeltas glahšes, neweens  
no furšemneekem nāv peeweenojees toštam, bet kanoniks  
uššauzis: „Lai dšihwo keisars Aleksandrs!“ Frantsīču  
generālis peestidešes un gribejis kanonikam glahši iššist.  
Bet furšemneeki ikāi protestejušči un tas atahpees, jau-  
tadams: „Kahdu laimi juhs dšerat?“

„Es dšeru uš keisara Aleksandra un Napoleona laimi,  
lai tee abi neštu zilvezei meeru.“

Kaut gan interefanti bijis pahšteigts, tač ar ištī fran-  
zīšu taktu atbildejis: „Juhs, kanonika lungs, esat eewehri-  
bas zeenigs wihrs un es preezajos ar jums buht paših-  
štamš.“

Bet neišnāhza frantsīcheem ilgī šcheit preezatees. Drihš  
peenāhza šina, ta Māslawa atšahā, un leelā armija šalā  
un badā dewās atpafat. Marius Jio.

### Seeweete pirms Noaša laifeem.

Bezā kaldeesču semē Urā pehdejos gados israfti pah-  
šeidšošči senās kulturas leezineeki. Anglu archeologs Dr.  
Leonards Wullejs jau wairakas nedelas brudščajni strah-  
dā pee israftšānas darbeem, atklahdams arveen dšilakus un  
wezafus senās kulturas šlahms. Sawos israfumos tas jau  
nonahzīs 57 pehdas sem šlahna, kura wezums noteikts uš  
3200 gadu pirms Krīstus dšimšānas. Wīnšch nonahzīs ari  
sem šlahna, kurā atrodamas grehtu pluhdu pehdas. Tā  
tad israfumi, kas tagad toel israfti, atteezas jau uš laifeem  
pirms Noaša. Un šchajos šlahnos pehneeki ušduhrušees  
uš išpatnejeem lapeem, kuros atrodami no mahleem pagaita-  
woti šeepeesču tehli. Par šcheem atradumeem archeologa  
darba beedrene Katrīna Wullej kahdā angļu laikrakstā raksta:  
„Šchāi šlahni naw wairs muhretu lapu, bet ir pawišam ne-  
parasta weida kapi. Uz:mredšot, šchāi laikā ir rakušči pa-  
wišam lehšenas bedres, kuru pamats iškīts šartānām, šalām  
un baltām mahla drumšlam. Uš tām nowetots kermenis  
wišā šawā garumā. Šchahdu stahwekli lihds šchim nebijam  
nekur atradušči. Wīšos agrat atraktos kapos, no Abrama  
laifeem lihds 3500. gadam pirms Krīstus, lihki bij guldiiti  
uš weeneem šahneem, ar šawilltām kahjam un rokam wirs

šejas. Pee lihku kahjam un galwam atrodas mahla traufi,  
kuru forma preekšch mums ir jāna. Aplaht rokam atro-  
damas bumbinas no melna mahla waj gleemeschwahkeem,  
bet tam dāšchi dšihwoneeku un putnu kauli, kuzi, leefas, ir at-  
leefas waj nu no behrem waj lihkim pašneegā meelasta.  
Bet kas šchos kapus padara šewišchi išpatnejus, ir krahšoti  
mahla traufi. No 3500. lihds 600. gada pirms Krīstus ne-  
kad nebij atrasti krahšoti traufi. Tagad atraktās wāšes un  
kruhšes štipri atgahdina muhšdeenu tehškannās. Salee un  
išchokoladbruhnee šihmežumi uš rošā fona loti išpatneji, bet  
wehl išpatnojakas ir krahšotās mahla figuras, kuras atra-  
dam dāšchos kapos. Tām ir apbrīhnojama lihdsība ar dā-  
šču muhšu modernato škulptoru darbeem. Figuras atteblo  
šeeweetes, plateem plezeem un garu, šchauru kermenī. Wī-  
nu rokas atšpeestas uš šaulaineem gurneem, kuzi ušrahda  
dšitu eeshchāugumu jostas weetā, waj ari tajās atrodams  
behrens, kura kahjas apwījušchās mahtei ap joffas weetu.  
Galwam ir ašas olas weids, ašis šchauras un iškrahšotās  
melnas. Melnas linijas norahda uš jostam un rofu šrah-  
dsem, un uš plezeem atrodami išpatneji plankumi, kuzi war  
buht norahdijumi uš tetowejumeem. Uš waiģeem wehl ma-  
namas štipri šartana krahšojuma pehdas. Šchās grotēšās  
figuras no ašuhdens pluhdu laifeem naw tomehr uššlatamas  
kā pirmais mehģinajums škulpturā, bet ušrahda jau šinamu  
štiliģāzijas gaumi.“

### Anekdotēs par Linkolnu.

Amerikas pilšonu kara laikā eeradās Waltā namā pee  
presidenta Linkolna kahds apmellestājs, jautadams, zif ištī  
leeli ešot eenaidneeka špehki.

„To es jums waru pateikt loti noteikti,“ atbildeja Lin-  
colnš: „1.200.000 wihrs“.

„Šchehligais Deewš, tīt dāudš?!“

„Protams, škaitijis winus es neejmu,“ peemetināja  
Linkolns, „bet tā kā mani generāli pehģ latras šaudetas  
kaujas taišņojas ar to, la pretineeka špehki bijušči tīšetr-  
lahrt leelaki, tad tīt dāudš eenaidneeku išnāh.“

Sandwītšču šalām bij jaeģeļ jauns komendants. De-  
putati eeteiza Linkolnam kahdu kandidatu, ar kuru tas ne-  
bij wišai apmeerinats.

„Presidenta lungs,“ teiza deputati: „ir tīhri zilwezigī  
eeteikt šcho kandidatu: wīnšch šlimo ar plaušcham un šalū  
šlimats winām buhtu loti wešeligš.“

„Loti šchehl, zeenijamee lungi,“ atbildeja presidents:  
„man ir aštōni kandidati, kuzi ir wehl šlimati par winu.“



Praktiskākā un pārsteidzošākā

## Lieldienu ola- elektriski mājturības piederumi

Visbagātīgākā izvēle pilsētas elektrisko mājturības  
piederumu izstādē pie pils. uzņēmumu noda'as  
leeja no apstādījumiem pie Blaumaņa pieminēkļa.



# ZINĀTNE UN DABA

## Waj dšihvneeki prot flaitit?

Prof. Vansteins raksta:

Jau ņen laiku pa laikam iņmeġinats atrisinat jautajumu, waj dšihvneeki ņeġj flaitit un ġit tahtu. Pat pee augstakeem ņihditajem meġinajumi nedewa apmeerinodšus rezultatus. Romaneņam iņdewās kahtu Londonas ņoolo-ġiņā dahtsa ņhimpanņe peeradinat til tahtu, ka tas no peeġeem ņalmu ņteebreem arween prata paņneegt peeprasi to flaitu. Tā, ja praņija tšhetruņ ņalmus, dšihvneeki trihs ņalmus ņanehma ġitu peġ ġita mutē un tad paņneedsa kopā ar ġeturto. Garalā laika ņprihdi ņhimpanņe tahtdā kahtā eemahġiġās flaitit pat lihdš deņmit, tomehr weenmehr tas neiņdewās.

ņhee meġinajumi tomehr nedewa wehl nekahtu noteiktu ġehdņeenu par dšihvneeku flaitiņġanas ņeġjam. Le-roja aihrahdiġumi, ka kraukli eewehroġot medneeku flaitu un neatņtaġot ņawas paņlehtpwtves, ja no trim buhdā eegahġuġeem medneekem aihġot tilai diwi, gan nebuhs wedami ņalarā ar krauktu flaitiņġanas ņeġjam, bet iņflaidroġums meļġejams weentahriņi uņwerto flatu daņġadibā. Ari Vihtenberġa nowehroġumi pee lahtġigalas baroņġanas, kurai arween paņneegti trihs tahtpini reiņē, un kura peġj pirmā un otrā apeġiġanas arween peepraņiġuġi nahtloņġo, bet peġj treņġā, wairs ne, ņġai ņinā neņo nedod. Te iņflaidroġums buhs weentahriņi tas, ka peġj trihs tahtpini apeġiġanas wiinas ehņtġriba bij apmeerinata. Jau Lubots brihniġās par neeġigo nowehroġumu flaitu atteeġibā uņ dšihvneeku flaitiņġanas ņeġjam. Eemeņis ņġim apņtahtliim gan meļġejams paņġā dabā, kura neraba nepeeġeņġamibu ņġo ņeġju attihņtibai. Wiņur, kur mums dšihvneeku walņti ir dariņġana ar noteikteem flaitkeem, peekehram pee atņewiņġlām putnu ņugam noteiktaiņ iņdeġjamo olu daudņums, tas naw wiņ dšihvneeka flaitiņġanas ņeġju, bet weentahriņi dabas organihġiġas ņelas.

Tapeġj „ġudrā Anņġa“ iņteġeens, ka ņirġs prot neween flaitit, bet ari reġlinat, nopeetni pahtbaudams. Daba nepraņa ne no weena dšihvneeka reġġinaņġanas ņeġjas. Pat pee ġilwekeem reġġinaņġana attihņtiġuņees tilai pamaņam.

ņinamas flaitiņġanas ņeġjas tomehr, kā leelas, pee-miht daņġām lapņenu ņugam. ņhee kulinai apġahdā ņawām olianam baribu, paralihġot ar duhreneenu kulinaius. ņabrs atrabis daņġado lapņenu ņġuhnās noteiktu kahtpuru flaitu; weenās ņġuhnās bijuņġi atrodami peeġi kahtpuri, ġitās deņmit. ņrahdiġees, ka pirmajās attihņriġuņees teh-wini (maņaki), otrās — mahtites (leelakas). Pee kahtdas ġitas lapņenu ņugas atrasti diwpahtmit un tšhetrpadihtmit kahtpuri; peġj Lubola dateem, ņastopami pat diwdeņmit tšhetri kahtpuri. ņġis flaitlis jau iņleelas par leelu, lai to iņflaidrotu ar flaitiņġanas ņeġjam. ņlaitot lihdš 24 pat ġilweks weegli kluhdas. Wet kā iņflaidroġama ņġi brihniņġlā parahdiba, paleek neiņprotams, jo wairat tapeġj, ka daņġads kahtpuru flaitis teel ņawġhts weenada leeluma ņġuhnās. Waj ari, ja eeneņtos kahtpuruņ lapņenes prombuhtnē iņnem, wiina kraġjumu wairs nepapildina.

Naw noņlaidrots wehl ari tas, waj teeņġam weena un ta pate lapņene wiņos ġadiġumos eenes ņġuhnā weenadu laupġjumu flaitu. Ir parasta leeta, ka teorijas, kuru apņtġirinaņġana nepeeġeņġama iġġtoņġa un ġeuhā nowehroņġana, ar laiku iņrahdas nepareihġas.

Ari jaunatā laikā ņġi atkal kritiņġal flaittees uņ dšihvneeku flaitiņġanas ņeġjam. Nowehrots, ka daņġi putni, ja teem paņneedš ġraubus atņewiņġlās tšġupinās pa 3 un 2, 1 un 4, 2—5 un 3—8 ġraudeem, arween iņweh-las leelako flaitli. Wet tilkihdš dariņġana ar leelakeem flaitkeem, putni jau noteikti wadas weenigi no uņwertamās ainas: leelaka waj maņala tšġupina. Katrā ņinā war ņġi deeġgan noteikti, ka neweens dšihvneekiņ newar „flaitit“ ņġi wahrda teeņġā noņimē.

## ņeġj 44 ġadeem reņš.

ņġajās deenās Brinnē operets kahts 44 ġadus weeš muņikants, kureņ wiņu muņġġu bijis ahts. Operaiġia iņder-wuņēs labi, un ahtlais pirmo reiņ muņġġā reņš, bet — neka no reņņetā neġaprot. Katrs preekņġmets tam pa iweġam paradumam jaaptauņta, tilai tad wiinġ ņin, kas tas ir.

## Pirmee libotaiġi bij — aita, pihle un ġailis.

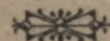
19. ņeptembri 1783. ġadā, 150.000 flaitoġu, karala un wiņa ġalma aġu preekņġā, paġġhlās ġaiņā brahtu Mon-ġalfġe ġaiņa balons, pildits ar ņaņilditu ġaiņu.

ņġa balona paņaņġeeri bij — aita, pihle un ġailis. Balons paġġhlās apmehrām 500 metru aġstumā un peġj 8 minutem nolaidās ņemē 3 kilometru attahlumā.

Wiņi trihs paņaņġeeri bijuņġi ņweiki un weņeli, tilai, kā ņinoġumā teikts, ġailis „atradās wiņlabalā ņahtwollē, iņnemot to, ka wiinam bij lauņts labā ņahturna ġals. Wet tas ġehlees no aitas ņeġreena un notġzees wairat kā deņmit leeġineeku ņahtbuhtnē jau puņstundu pirms eņņperimenta“.

## Iņġudroġumu wehture.

- ņwaika automobili iņġudroġa 1769. ġadā, ņinġo.
- Benġina automobili — 1885. ġ. Demlē un 1886. ġ. Benġs.
- Barometri — 1643. ġ. Toriņġelli.
- Aņpirinu — 1899. ġ. Dreņers.
- ņulmaņġinu — 1860. ġ. Kleitons.
- ņonograņu — 1877. ġ. Ediņons.
- ņompaņu — 1165. ġ. ġineeņġi.
- Paņtmarġu — 1840. ġ. ġills.
- ņneepadatu — 1865. ġ. kahts Nirnberġas eedņiņwotaiġi.
- Uhdenslihdġeja tehtpu — 1837. ġ. Liebe.
- ņiġmuli — 1665. ġ. kahts anġlis.







# MĀKSLAS / PASAULE

## Karlis Zekabsons un viņa šaradoschanās ar augsti dšimusiho Heinrichu fon Rautensfeldu.

Literariskā, bet pavisam ruņģis feletons.

„Es atradu kautko ruņģtaku par našvi, es atradu weenu feetvu...“ šaka gudrais Salamans, kaut gan bija jajata: „... es atradu latveešču dšejneela listena grahmatu”.

Nemšim kaut Zekabsonu, kas nu jau trihsdešmit gadus raujas pa dšejas lauku. Waj ir kašds šajkaitiis, zil isšmeekla un sobgalibu mušju rakstos ir par viņu? A? Zil feletonu, zil parodiju, zil karikaturu, zil tāpat weenlahrščas gahniščanās? Milšiga suma naudas šanahktu, ja listu viņu kopā, ko šanehmušči feletoniisti, kritiki, šihmetaji, špeebeji, atvišču pahrdeweji uš... Karla Zekabsona širdšahpju un nerivu rešlina. Un ari es pats ar šchim rindinam nopelnišču kašdus latas.

Zekabsonam bija jameštajas tā plikam pa naštram un dabšcheem. Cedomajatees tilai: viņšč zilweks štuhrains un neweikšs, ihpatnejs, tā meščainis, kas tilko šakerts un atwešts uš Rigu. Un nu viņšč, študedams ta laika politechniškā, eestahjas forporazijā. Tur viņu šahš dišdit smalkās maneerēs. Nabags bijis tā eedišdits, ka žitu studentu kaštuhitnē uš pirkstu galeem ween štaigajis, rotas gatavibā isplehtis, tā glahbiu mešledams, tā pa wirwi danzodams. Bet kaš studentu nebijis tuwumā, tad gahjis brišwi un tad atkal gahjušchees krešli un galdi un tikuščas nomihčas wariščazis un dabujušči ne weens ween gruhdeenu mugurā. Waj tas bija weegli?...

Un eedomajatees: viņšč študē komerzšinibas. Waj dšejneela dabai patihkami krahmetees ar štaikem, ar fotograhmatam, ar naudu un prezem un bankroteem? Naw. Un neleen jau ari šahšdas gudribas galwā eekščā. Peteris Ehrmanis, peemehtram, nobeidšis Šmiltenes širdšneezibas školu, bet šlaji atihhtas, ka viņšč nebuht nešina, kas ta tahda weenlahrščā waj dubultgrahmatweščana ir; viņšč pat weenreihweenu neprot. Tāpat ar Zekabsonu. Un trakalais: draugi viņam eestahsta, ka viņšč esot genials komeršants, ka viņam esot Wišeneela un Štinneša peere. Wiņšč nu nem un nopeht pee Šrihšinkalna mahju. Labi.

Kā par nelaimi usnahš defadentu laiki. Zil šchis wahrds nešaprotams, to peedišwoju kašdā preeščlajijumā. Wiju wešelas diwas štundas referējis par to, kas ir defadentišms. Un tomehr — preeščlajijuma beigās pee manis peenahš kašds prahtiga ihškata kungs un laipni jautā:

— Bet šakal, lušdju, kas tas defadents tahds ir?

Man nekas žits neatlita, tā teikt: Zekabsonu Karlis ir defadents. Nu šaprata.

Kas gan šlaidrā prahtā daudš ir domajis par Zekabsona dšēju? Kam gan buhtu eenaščis prahtā šcho dšēju apžeret plaščakā pehtijumā, lai rahditu, zil šche pirmatneja šwaiguma? Kā mešča beejokni, kur žilweks šawu kašju naw šehris un kur tilai daba, labi ja wehl meščaini un nahras. Un viņam wajadšēja smalkuštiga ihdeweja.

Išdeweja, protams, nebija. „Genialais komeršants” šehras pats pee šawu grahmatu apgahdāščanas, eepašinās

nu ari praktikā ar komerzšinibam un ar weškeem un — laimigi šchēhbrās no šawa nameta Šrihšinkalna tuwumā.

Šawā buhtibā wahrigatais dšejneeks, un tomehr tahds pats žilweks, kam wajadšigs šaws reežeens maišes — viņšč štaigaja pa redakcijām, lai eedabutu pa dšejolitim laikrakstos. Kā gleemesis ušwehl šawu laula kašhofu, tā ešis šageļ abatas šunim tuwojotees, tā dšejneekam diwešjelē wajadšēja jau eepreešč šagatawotees, tiklihdš viņšč špehra kašju pahr redakcijas šleegini. Nu, šak, buhs atkal šowoščanās, isšmeekšs, joki... uš viņa rešlina. Un zil tad galu galā eenaščja par šcheem dšejoteem? Šchēhbrās šahbakus wajadšēja paturet ari šoprojam šchēhbus, jo kurneeks šawu honoraru šanem parasti latos, ne dšejolos. Ak, tehwein, kaš mums buhs tahdi kurneeki un štroderi un ari bekeri, kas nems par šawu preži preti dšejokus un tahdus feletonus!

Zekabsonu daudšinaja par dšejneeku karali. Ar to gribeja tāpat dšihš jokus un pašču Karali panerrot. Un tomehr ari šogati juta un pats dšejneeks ari daščubrihd tā domaja, ka teščam viņā ir kaut kas no dšejneeku karala. Neweens til daudš nebija žetis dšejas dehl un neweeenam tad ari nebija dšejneeka šlawa pirkta ar tahdu ruhtumu un šaldumu reišē. No ta teščam war kašdinat dšejneeku karala kroni. Pašodinajums jaužās ar pehdejo isšmeeku, karala wahrdam liša domās blakam nerā wahrdu.

Tā nomožits, trihsdešmit gadu laikā možitš un atkal možitš un tomehr atštahšs tukščam labatam — viņšč heidšot tā diwešdams ihdwešja:

— Draugs, man tagad žita noluhka naw, tā — eeguht naudu, eeguht til daudš, lai jel uš brihdi — pehš til daudš gadeem — atštahšos nošt no manis šchis špoks, šchis ruhpju nešaulais špoks: tā buhs ar rihdeenu?... Mana dšēja, mana nerakštita dšēja man paleek, bet man weenreih aribetos tilko no šchim ruhpem walā... No kaušču isšmeekla jau tā tā es šawu mušču netišču walā...

Tad Zekabsons šahla rakstīt šawu „Heinrichu Rautensfeldu” un nu jau peerakštijis peezus šehjumus un wehl šeitāšs buhšhot. Nu kritiki un draugi krata galwas. Waj tā darot ihšis dšejneeks, ihšis mahšilineeks? Ta esot gariga proštutuzija u. t. t. Labi wineem tā teikt, bet... lai met tas pirmo akmeni, kas...

Dšejas taralis un dšejas ners nu škaita naudu. Ne jau nu deesin kašdu, bet wišmas tahdu, ka war ištikt, kašdu pelna til bešgala daudšji beš kašdam leelām pušlem. Un juhs domajat, ka dšejas ahdere apahš šcheem neekem jau aišbiruši? Wan ne, jo kas šehjis panest trešelus trihsdešmit gadus pasaules sobgalibu šawas dšejas dehl, tas to buhs paglabajis ari pa Heinricha Rautensfelda aprakštīščanas laiku.

Tragikomikš wehl latweešču dšejneeka listnis, bet pahr viņu pahri lido dšitā gudriba, kas peejama tilko šchodeen isšcheltam ašlim:

— Ehst grihas katram...

Wegtehws.

## Ģetes ņafari ar latveeņņeem.

Wahzu leelais dņejneeks Ģete (Goethe) jau no agras jaunibas ņahņot mehņņa rakņit deenas grahmatas ihņu peeņihmju weidā, kur winņņh atņihmeja, ņo dara, ņo laia, kur bņiis u. t. t. Weena peeņihmju grahmatina laimigi uņglabajuees no Ģetes ņtudentu laikeem Straņburgā (no 2. aprila 1770. g. lihņņ 6. aug. 1771. g.) pee wina mehlaņās draudņenes ņ. Steina kundņes, un nodota Straņburgas bibliotekai. ņņh grahmatina ir 34 l. p. beeņa, burtniņas formata; tai wirņrakņts greeku waloda „Ephemerides“ (Deenas grahmata) un ņā motto jeb eewads diwas riindinas:

„Was man treibt, —  
„Heut' dies und morgen das.“ (1770).

Te deenu pa deenai atņihmets, ņahdas grahmatas laņitās, ņas ņinatnes laulā padarits; ņā ari daņņi peeņihwojumi, atminās par Frankurtes laimetu un Straņburgā pawadito puņotra gada. Peeņihmes leezina par leelu laņiņhanas ņahri, ņahda jaunajam Ģetem bijuņi, un ņa wina garš ņlahpis pehņ apmeerinajuma wiņas ņinatnes noņarēs un kulturās dņihwes parahdibās — literaturā, mahņlā u. z. Naw atņtahta nemineņa gandrihņ neweena eewehrojamata ta laita grahmata, netikai wahzu, bet ari franņiņu, angļu, latinu u. z. walodās. ņa zentigais ņtudentis naw ņņis grahmatas tika eegahdajees, bet ari laņiis, leezina iņrakņti no tām: Ģete atņihmeis atņewiņņņus teikumus, ņas winam likuņņees ņwarigi. Peem., awotu neminot, zites ņņahds Herdera teikums: „ņas ņweņņā walodā rakņta waj dņejo, ir ņā tahds, ņas dņihwo ņweņņā mahjā.“ Zapeemin, ņa Ģete patš gaņja uņ Straņburgu (tolait Franziā) ņtudet, lai, ņā domajams, waretu peeņawinatees pilnigal franņiņu walodu, kurā mehņinaja dņejot. No augņņeņās peeņihmes redņjams, ņa Herderam leelš nopelnš, ņa Ģetē pamodees wahzu patriotiņma garš, kuram jau pirmos dņihgtus jaunajā paaudņē bij kaiņiis Leiffings.

Turpreti atrodam ari iņrakņtu no Swintiliana: „... ir labā, labi latiniņki, neņā pareiņi gramatiņki runat.“ — No ņahdas franņiņu grahmatas atrodam iņrakņtiņu teikumu: „Gandrihņ wiņas kaiņlibas wed zilweņu plaņņumā un ahriņņhā, tika miņleņtiba padara winu dņilaku, un weentahņņņatu wina laimes ņajuhtu.“ ņā ņinams, Straņburgas laika Ģete pahrdņihwoja ņawu pirmo dņilako miņleņtibu ar Frideriku Brion, Seņenheimas mahzitaja meitu. ņņur tur ir pa teikumam, ņas leezina, ņa Ģete jau tolait intereņjees par labaliņtiņko kinnju un magiju, ņo winņņh wehlaņ iņleetoja ņawā miņņņa darbā „Zauņtā“. Ari daņņi ziti weetejee notikumi un nowehrojumi (ahrlaulibas behrna nogalinatejas teeņņhana), un, domajams, paņha pahrdņihwojumi Seņenheimā, dewa bagatu weelu wehlaņ „Zauņtā“ attehtlotai Greetinas tragedijai.

Tas wiņs muņš ņņini gabijumā maņal intereņē, bet no ņwara ir, ņa minetā deenas grahmatina, lihņņas ņweedu un ņeemeņneeku literaturai peemineņa ari Latveeņņu

gramatika (Ģettiņhe Grammatik). Nebuhtu leeki iņņinat, ņas Ģeti warejis pamudināt intereņetees par latveeņņu walodu, par latveeņņeem? — Waj tās buhtu tika nahņamā geniā ņnaudoņhās ņlahpes wiņu ņinat, aptwert, ņapraņt? Un ņā gan Ģete ņinaja, ņa ņņahda grahmata ir paņaulē? Waj winņņh patš to eegahdajees, jeb waj to winam ņahds eedewis, peeņuhtiiis?

Naudņiņim uņ ņņeem jautajumeem atraņt atbildes.

Naw ņaņņaubas, ņa minetā gramatika buhs bijuņi wezā Stendera 1761. g. iņdotā „Ģettiņhe Grammatik“, pirmā iņdeiwumā (otrš iņdeiwums, papildinats, iņnahza tika 1783. g.).

Warbuht, laņidams par ņeemeņneeku ņenajām ņagam (teikam), wiņingu waroau darbēem un runam, Ģete atrada ņahdu peeņihmi, ņa ari latveeņņeem ir ņawi runu rakņti, un tadeht ņahka intereņetees par latveeņņeem. ņņis domas ņewiņņki atbalņta tas, ņa Latw. gramatika mineta weenā laida ar ņandinaweeņņu epou „Edda“. Te wehl waretu peeņilņt, ņa taini tani laika, 1771. g., Berlinē iņnahza ņahda grahmata, kur bij plaņņi rakņtits par ņeno pruhņņu un Latveeņņu tizibu deewam Behrņonam, ņā ari bij nobildets ņahds karogs ar trim tehleem un ņņņeetamu Latveeņņu ņenrakņtu. Tā ņā Ģete ņewiņņki intereņeetas par ņenām teikam, tad, domajams, winu laņitās ņinas eeroņinaja tuwat eepaņņtees ar paņņu latveeņņu walodu.

Tomehr wiņtizamaki gan buhs domat, ņa Ģeti par latveeņņeem eeintereseja ņahds no wina ņtudiju beedreem (jo Straņburgā ņtudeja daņņi balteeņņi), it ihpaņņi Reinholds Lenzs, ar kuru Ģetem bij draudņigas atteezibas, waj ari Herders, kurņņh 1770. g. oktobri eeradās Straņburgā un nodņihwoja tur lihņņ 1771. g. aprilim.

Reinholds Lenzs bij Baltijas mahzitaja dehņs, ņtudejis Terbatā teologiju, bet nejaņtanu deht ar tehwu aiņbrauzis uņ Wahziju un, ņā ņahda ņurņemes miņņņeela dehņla mahņņlotajs, eeradās ar to kopā 1771. g. waņarā Straņburgā. Lenzs, ņā brihdomatajs, ņas jau Widņemē aiņrahwās no appaiņnibas idejam, tuhlin peeņleņhās Salzmanā pulņinam, kur beņ Ģetes nehma dalibu Verņe, Weilandš, Wagnerš, Jung-Stillnigs u. z. wehlaņ paņiņtami darbineeti. Lenzs ari patš bija dņejneeks un winu ar Ģeti kaiņiia ņewiņņki tuwas draudņibas ņaites. Domajams, Lenzam Ģete uņtiņejis ari ņawus ņirdš noņlehpumus, jo winņņh labi paņina Ģetes miņlas dehtas, un tad Ģete atņtahta ņawu Frideriku Lenzs bij winas meerinatajs, pa daņai ari patš bija nelaimigajā meitenē eemihlejees. ņawās „Atminās“ Ģete par Lenzu wehlaņ rakņtija: „Winņņh miņleja iņliktēes par ņaiņtā meitenē eemihlejuņņoņš, waj ari, teikņim, mehņņa eemihleetees!“ Ar Lenzu Ģete pahrrunajis daudņus ņawus literariņkos nodomus, planus un zitus mahņņlas jautajumus. Lai gan wini daņņoņš jautajumos bij pretejas do-

## Tikai japamehņgina.

Tikai japamehņgina, lai pahrlēezinatōš, ņa paņaulņņlawenais „Peruin“ kremš neween iņnihzina waņaras raibumus, bet ari iņņargā no winu rakņhanās.

Pirms gulet eeņhanas nomagajāt ņeju ar „Peruin“ ņeepem un pehņ 10 minutem pahrlahjeet ar „Peruin“ kremu. Un jau daņņhās deenās juņņu ņeja buhs brihwa neween no waņaras raibumeem, bet ari no wiņeem ziteem netihromeem, eeguhtot maigu jaunibas ņpirgtumu.

Tikai japamehņgina, lai pahrlēezinatōš, ņa paņaulņņlawenais matu balņams „Peruin“ ņlato-

noš, neween tihra galwas ahdu un iņnihzina paraņiņu olinās, bet ari iņņargā no preekņhlaitus noņirmoņhōhnaš.

Lai eeguhtu kraņņņaus, maigi ņmarņņojoņņus matuš, diwas reises nedekā mati un galwa jamaņgā ņlātā uhdeni ar „Peruin“ ņeepem un iņwaņarus jaeeņmehre ar „Peruin“ matu balņsamu.

ņņhe preparati dabujami wiņur. Wairumā (ari maņumā) — P. Putnina leektirgotawā Rigā. Nr. Barona eelā Nr. 63.

mās, tomēr daudzi leetās viņi šaprātās, kā redzams no Getes "Atminām". Domājams, ka tik tuvi draugi buhdami, Gete ar Lenzu runāja arī par savu personīgo dīhwi, gimenes apstākļiem u. t. t., un Lenzs par to viņu stāstīdams peemīnēja arī Vidzemes dīmtos eedfīhivotājus (Latwēēšus, pret kuru kalpināšanu viņš bij ufstābjees. Lenzs, protams, prāta latwēēšu walodu un, domājams, simpātīšai tai kustībai, kas līhds ar mahzītāju Stenderi preefīhgalā ruhpejās par latwēēšu tautas garīgo atmosfānos. Daškus gadus agrāk (1766.) jau bij īsnahkūšās Stendera "Pašfātas un Stāhsti teem Latwēēšiem", to, domājams, jaunais Lenzs, kā mahzītāja dehlā, pašina.

Tolāk viņa brīhwdomīgā jaunā paaudze bij aizrāuta no Reetum-Eiropas apgāismības idejam (Woltera, Rūšs, Wolfa, Hamana, Herdera). Wolters sewišhki ušīwehra, ka "labāšā fādīhīwes kahrība fāšneefama gahdājot par laušču apgāismošānu". Weens šho ideju dedfīgafāis popularīfētājs wahzu tautā, Herders, dīhwoja patlaban Rīgā (1765.—1769.) un, beš šāubam, par to, kā wīšai popularu špredīfotāju, buhs bijuši runa arī Lenza tehwa gimenē. Un jaunais Lenzs, pašīhdams latwēēšu laušču (toreiš latwēēšus par tautu nesauza) nospešto un tumscho dīhwi, ar wīšu jauneklā dedfību aizrāhwās no apgāismības kustības.

Nu, pats par sevi šaprotams, ka Lenzs nēwāreja palīkt nēstāhstījis Getiem par latwēēšu laušču bārgo listeni. Rū wīni par Herderu un tā grahmātam jau bija daudzi runājūši un ar Herdera zenteeneem tuwaki pašīhtami, redzams no tam, ka Gete tuhliā, iifto bij šināms kluwīs, ka Herders atbrauzis Strašburgā, šteidšās wīšu ušmeslet.

Tatšču peenemāms, ka it sewišhki Herders buhs Geti eeinteresejis par latwēēšiem. Kā šināms, Herders interesejis par tautas dseju, poešiju un krahja dašhadu tautu dseefmās. Uš to wīnš bij tīzīs pamudināts no angļu dsejneefā Beršija (Berch), kurš 1765. g. īdewa krahjumu tautas dseju, kas šalāpītas šemafās tautas šāfīrās. Šhīs škotu un angļu-šāfīču tautas dseefmas (balades, romanzes) greeša uš sewi wīšās toreīšējās šabeeidribās mahzīto aprīndu wehribu. Ari Getem bij pašīhtama bīstaba Tomāša Beršija grahmāta "Reliques of ancient English Poetry", kura uš wahzu dsejas attīhtību darījuši wīšleelā eepāidu. Herdera grahmāta "Stimmen der Völker in Liedern" gan īsnahza klājā tīfai 1778. gadā, bet, šināms, tān laifā, kad wīnš ar Geti Strašburgā tīfās, wīnam jau ir bijūšī šakrahī daudši materiali, un wīnš Getem, domājams, stāhstījis, ka šawā grahmāta grīb ušnemt arī dašhās Latwēēšu tautas dseefmās. Tahdas faktīfī tīfā ušnemtās wahzu tulšojumā. Tā tad war buht, ka Gete grībeja ar tām eepāihtees originalwalodā un tadēht bij eeinteresejees par latwēēšu walodu.

Jaur Herderu Gete bij mahzījees atīht, ka "poēšija ir zīlwezes mahtes waloda", un tadēht zentās to dīfak īsprāst. Par Herdera eepāidu uš leelā dsejneefā attīhtību Gete wehšak rakšta šawās "Atminās": "Man atwehrās azīs un es luhfojos arī uš dseju pawišam no zīta weedofka, nekā līhds šhīm, — ka dsejas mahšlā ir pašāules un tautu dahwana (Volksgabe), newīs atšewīšhku mahzītu zīlweku priwatmantojums". "Wīnš (Herders) šāplehša aīšlaru, kas man aīšfedja wahzu rakšneezības nabādībul". Tahšak jaušīwer, ka Herders nē tīfai šajūšīmināja jaunū studentu Geti par tautu dseefmam, bet padarīja wīnu par šawu zentīqu līhdsarbīneeku tautu dseefmu krahšanā. Kā redzams no krahdas ušglabatās burtīnīzās, Gete eepūhtījis Herderam wīna nodomatam tautas dsejas krahjumam 12 pašā ušrakštītas un Elšfās zemos nolkaufītas dseefmās; to šarpā naw nēweenas līrīfšās dsejas, bet wīšās ir baladas jeb romanzes, kas, domājams, ušglabajūšās no mīnēšengeru laifem. Tahda weida tautu dseefmu, kā latwēēšu, wahzeem naw. Krahdamās šhīs wezās balades, Gete dabuja jaunus eerošīnajumus par dsejas formu un īsteifmi. Wīna wehšakās tragedījās "Klawigo" pehdejāis zehleens gāifhī atgahdīna wīna pašā ušrakštītās tautas dsejas "Deefma par kungu un kalponi" eepāidus. Tahpat Gree-

tīnās dseefma "Bij' karalis Lūhles šalā..." radūšēs šem īwezo balādu eepāida, waj pat ušstātama par atdarīnājumu.

Bīktaht Gete par latwēēšu walodu tuwāk īnteresejees, — par to truhštī šīhtafu šīnu. Tatšču redzams, ka šatīfšmē ar latwju walodas pratejēem — Lenzu u. z. balteešēem un tautas dsejas zeenītāju Herderu — pamudīnājuši Geti peegreest wehribu latwēēšu tautas dsejai un walodai. Rāteizotees Herderam, kurš dseju dīfak īsprāta, Gete atmetā šawu "neefošānos" — šazerot pantus draugēem, draudšēnem, labwehšēem u. t. t. un, kā pats leezīna, atfīna, ka: "tautas dseefmā, kurai naw nekāhdu blafus noluhfu, weenīgi īsteizās īhīta, pīlīnīga mahšlā". Tān laifā wīnš jau rakšta krahdam šawam študīju beedrim: "Daudz kaitīgāki, nekā parāugi, genījam ir prinzīpi," un pee šēem ušstāteem turedamees, gadus peezdešmit wehšak, wīnš wareja leezīnat: "Mahšlās darbu wajāga baudīt, nē īstīrsat! Šteifīmes īhpatnība ir wīšās īhštās mahšlās šāhums un gāls." To mahzot weenkrahšās tautas dseefmās!

Pehdīgi wehš buhtu peemīnāms, ka šawa garā muhšhā pehdejos gados Gete nahš šafaros ar krahdu Latwījās dehlu K. K. Štraufklīngu (Štraufklīnu), kas Wahzījā bij tīzīs godā un šlanā. Domājams, ka Gete šīnāja, ka Štraufklīngs ir dšīmīs balteeīs — latwēētīs, to leezīnāja wīna latwīšlāis ušwahrdš. Šad Štraufklīngs 1828. g. apmelleja šīrmo dsejneeku wīna dšīmumdeenā 28. augustā, pehdejāis īsteiza wehšlešhānos pabalstīit dašhūs truhzīgus, apdahwīnātus jaunus mahšlīneekus, un luhdša Štraufklīngu mīnet tahdus no wīna tuwafās aplahrīnēs. Waj uš šho šolī leelo dsejneeku gan nepamudināja fīrds balšs, atzerotees šawu jaunības draugu balteeī — Reīnšoldu Lenzu, kurš aīš truhšuma pošta, tehwa atštumts, nehma tīf behdīgu gālu (mīra kā gārā wahjīš, nabādībā wahrgūtodams 1792. g. Šreewījā). Domājams, Gete bij kaulto dšīrdejis par latwēēšu brīhw-lāišhānu, šafarā ar G. Merkēla grahmātu "Letten", kas Wahzījā bij eemantojūši plāšču eewehribu, un grībeja lai wīna īšgahdatee pabalstī nahštu par labu tīšni šhīs tautas zentīgeem dehšēem. Seltmātīs.

## Brihnīšhīgā īšglahbschānās.

Šraufklīngu romanīstš Ponšons di Terāils bij nē mafal rakšīgš, kā pašāklāif Edgars Wollešs. Ā leelāfai teefai wīnš rakšīja šeletonus — romanus wairāfem laifkrafšēem uš reiši. Šawas šlawās augštumos tas bij no 1858. līhds 1859. gadam, kad tas dīwu gadu laifā ušrakštīja — 63 romanus.

Kahdu wakaru Terāils šatīfās ar šawu draugu, škulptoru Mījē. Tas pašāhtīja rakšneekam, ka wīnš ar tehwu pašāklāif ar leelu īnterešī šefojot krahdam romanam. Krahda romana warone — baronešē atradās pašāklāif loti īmagā štāhwofkt. Nahšojā laifkrafsta numurā wajādšēja īššākrītees, waj baronešē mīrs waj dšīhwos.

"Nu, waj wīna mīrs?" jautāja škulptors.

"Jā," atbīldeja rakšneekš, "wīna jau ir pagalam."

Škulptors bij nelāimīgš. Ponšons jautāja wīna škumju zehšlonus.

"Nedšī," teiza Mījē, "es šādereju ar tehwu uš 20 luidoreem, ka wīna palīks dšīhwa."

"Bīkš un šehwele," īšfauzās Ponšons: "tad ir pats pehdejāis azumīrklīs wīnās dšīhwību wehš glāhbt."

Un Ponšons aīšteidšās tuhlt uš tipografīju. Dašhās mīnutēs baronešē bij atkal dšīhwa, un rakšneefā draugs otrā deenā šanehma no tehwa 20 luidorus.



Kur augšā — kur apakšā? Brihnišķīgs atspoguļojums Lahbā Amerikas kalnu cserā.

## Kas gaidāms jaunās rakstniecībā?

**Jekabs Jansčewskis,**

pehž triju milšigo romanu („Džintene“, „Bandava“ un „Meščwidus laudis“) nobeigšanas negrib wis daudž atpūstees. Ar to pašču cerastišchanos (tāpat kā ar eestreeščanos) wiņš domā uskrasti wehl wismas diwus leelus romanus. Weens buhšot no dšimtbuhššanas resp. no Klausču laiku dšihwes, tā tad ari wehšturišs, lai ari ne tik tāhlā pagahņē, kā „Meščwidus laudis“, un otrs no jaunajem romaneem buhšot no muhšbecnu dšihwes — ar pilsehtu, ar wišādām spēkulazijām, ar lafejnizām, ar onkulu buhššanām un bankroteem.

Mehs nedrihštam teikt un domāt, ka autoram bagatīgā mehra nebuhtu weelas šahdeem nodomeem. Par Klausču laikeem wiņš daudž to buhš dširdejis no wezateem žilwekeem; pat wehl tagad pagadas pa lahdam wezim, kas šči laika beigas atžeras. Un musdeenu dšihwi wiņš wehšro beendeenā. Jansčewskis jau nedšihwo kaut kur nomalītē. Rakstidams, wiņš, jadomā, turesees pee pahrbauditās lahtības: no rihteem agri zeltees augšā un lihds plkst. 9, tad jaet uš redakziju, lai buhtu jau laba teesa uskrasti. Tad, deengs gaitā, war weidotees un lahtotees materials nahloščā rihta darbam.

**Aleksandrs Orihns**

ari lehtees pee romana. Šhis buhš wiņa pirmais, jo lihdsšinejee dailprosas darbi bija eerindojami siahštos. Jaunais romans saukšees „Nameja gredšens“. Namejs — (dāšči domā, ka Nameetis) — Semgales waldneeks 13. gadu simteni. Tā tad darbiba norišinašees minētā laikā, tilai ar šawām beigām eeweltotees nahloščā gadu simteni. — Te gribetos peemintefelošo, kas noderetu lahdam wehšturišam romanam no teem laikeem. Kā chronikas wehšla, pehdejee semgali kareiwji un pat daļa no tautas, wahzeescheem pašahwigi mahzotees wiršā un ar šawu pahripehlu iweščot nost — aishgahjušči uš Reetawu. Pehž tam Namejs nehmis dalibu leišču karoš ar wiņu reetumu eenaidneekem. Šhini laikā leišči wišur gutwa leelas uswaras un šawu walsti padarija par leelwalsti. Kur mellejams iškaidrojums šči pahrbūbai? Tee, kuhl, ir semgaleešču pulki, kas nu bija tikusi par profesionaleem kareiwjeem, bija pašaudejūšči dšimteni, tapēhž nu trakoja uš nebehdū, raudami ari leiščus lihds. Ar nikuunu bruldami wišur žihnā, wiši slūžibā zereja, ka Reetawa, tikusi spēhžigala, treeks pee welna ari Bal-

tijas peekrastes neluhtos weešus — wahzeesčūs. Bei leišču politiki joprojām prata semgalus ismantot tilai šawā lahā.

**Miris Augusts Baltpurwiņš,**

pašistamais stabtu rakstneeks, kas taišni šogad rakstniecības druwā bija nostrahdajis trihšdesmit gadus. Pehdeja gadu desmitā gan wiņš bija tikpat kā apklusis, wairal peegrešdamees šolas darbam. Baltpurwiņa raščigalais darba laiks eekriht tani spirtajā, wišadu jaunu žeribu pilnajā laikā, kas nomanams no 1900.—1905. gadam. Tad daudž jaunu rakstneeku lika pamatu šawai tagadejai šawai. Šhis spirtais rihta gais aishwā ari Baltpurwiņu. Strahbdams ari kā amatneeks (krahšotajs), wiņš rakstija šwaiņu, ma, patešjauma pilnas šizes un stabtians, gan „M. B. Mehneščrakstā“, gan ari žiur. Daščreis wiņš kašneedša leelu psihologisku dšikumu, peemehram stabštā „Sašā“.

Breelšč daščeeem gadeem runaja, ka D. Žehde iškohot Baltpurwiņa kopotus rakstus ar R. Egles šarakstītu šči rakstneeka biografiju. Kāhdus pahris sehjumus ar wiņa raksteem teesčām dereja laist šajā. Tās pahris grahmatas, kas jau ir, neatpoguško wiņu Baltpurwiņu.

**Jaunas grahmatas.**

1905. gada revoluzija Mulsnes un Smistenes nowadā. Materiali Woldemara Žaunes šalahrtojumā. Latvijas Wehštures Pehtiščanas Weedribas išeewums, 150 lap. p.

Šhis ir minētās beedribas treščais rakstu krahjums. Materialu šče šawahšis teesčām daudž, un newis til daudž no nohtahšteem. bet gan wairal no arhīweem. Tur ir pirmās proklamazijas, tur ir petizijas Kreewijas waldibai, tur revoluzionarās pašchwaldības dokumenti, tāpat kā ari turpmakee — šoda ešpedizijas leezineeki. Laba teesa ari ilustraziju. Wistwairal revoluzionaru gihmetnes.

Diwi jauni bibliografiski išeewumi. Latvijas Walsis bibliotekas un Kulturas fonda išeewumā inahšusčas šchādas eewehribas zeenigas grahmatas: Augusta Wintera — „Latweešču sinatne un literatura“ (1876.—1885.) un Woldemara Žaunes — „Latwijas sinatne un literatura“ (1927. gads). Pirmais no šcheem sehjumeem palihdsšes oriētetees muhju rakstos minētā gadu desmitā (1876.—1885.). Šče atradis usrahditus wišus tos rakstus, kas eewšpeesti lahtrakstos un ščurnalos. Un otrs sehjums ineedž plašču pahrsratu par 1927. gada rakstu rašču. Grahmatas muhju pehtneekem aishwāpis daudž puhšu.

## Sobahrsti teefajas ar komediju autoru.

Budapestas sobahrsti jau ilgatu laiku teefajas ar ribsi-  
neefeam pasihitamās komedijas „Blita kā basnijas šaurka”  
autoru Ladislavu Hodoru. Sobahrsti atradusi viņa jaunā  
komedijā „Schuhpla dfeesma” aiiskaroškus isteizeenus. Proti,  
uš lahda komedijas dalibneeka jautajumu, vaj lugas waro-  
nis ir zehlees waj dšiti grimis, nahl atbilde: „Wehl dšikal  
grimis: wiasch ir kuwis sobahrsts”. Šha isteizeena dehl  
komedijas autoram jau otrreiz nahzās abildet teesā. Pirmā  
instanzē wīnu attaišnoja, tagad leeta nahza otrā instanzē.  
Teesā lugas autors aiistahwejās ar leelu temperamentu, ai-  
rahbidams starp zitu, ka, teefajot wīnu, wajagot sauki pee  
atbildibas ari daudfus wina kolegas — Woljeru, Balsaku,  
Bernaru Šchovu, kuzi ari šawās lugās ironisejuschī par da-  
šhadām profesijām un pe tam wehl nešaudsigakā lahrētā. Ari  
otrā instanzē Ladislavu Hodoru attaišnoja, bet neapmeeri-  
natee sobahrsti pahrsnešhot leetu wehl uš trešcho instanzī.

### Apwainotās šmaršas.

Budapestā isteefata prahwa pret otru dramaturgu —  
Franzi Molnaru, kuzu bij eesuhdsejusi Parises šmaršhu  
fabrika Šchanelš. Molnara komedijā „Weens, diwi, trihs”  
firma bij atradusi lahdū aiiskarošhu peesihmi par wīnas  
fabrikateem, un teesā ta prasija šhās peesihmes strihpo-  
šhanu grahmata, kā ari 20.000 pengu atlihdšības „par  
materialeem un morališkeem šaudējumeem”. Firmas pra-  
šību teesa noraidijusi, jo komedijas weegla ironija nelwarot  
firmai nodarit šaudējumus.

Par Remarka grahmatas pahrdošhanu Australijā šoda ar  
10 mahrz. naudas šodu.

Kā „Daily Express” šino, Sidnejā (Australijā) lahdš  
grahmatu tirgotajs šodits par Erika Remarka romana „Nee-  
tumfrontē hef pahrmainam” weena eksemplara pahrdošha-  
nu ar 10 angšu mahrzinām (250 šs), motiwejot, ka grah-  
mata pilna neklihtribam.

### Drama ar weenu weenigu aktrisi.

Jaunakā Parises teatru šensazija: drama, kuzas il-  
gums apmehram 20 minutes un kuzā darbojas weena wee-  
niga persona. Ta šauzas: „Šilweka balšs”. Wīnas autors  
— Šhans Kofko. Dramas šaturš — lahdš mišlas tra-



Amerikānu rewiju dejotaja un filmu artiste Marilina Mil-  
ler, kuzā guwusi Eiropā peekrišhanu jaunā škanu-krashu  
filmā „Gilly”.

# 37.

Cepreekšchoje „bet” reformu (35) pahrspehjis Zahnis  
Sobš, Taurkalnes pag., kuzich peeteizis bibeles 1873. g. i-  
devumā 1076. lap. p. — 37 „bet”.

Ja lihdš nahlošchai trešchdeeni šaitli 37 neweens ne-  
pahrspehs, premiju šanems augšchūnietais eesuhitajš.

Konkurša noteikumus šl. „Dšihwe” Nr. 1.

gebijas pehdeja šafe. Nahšs wihreetis atstahjis šawu miš-  
lako, lai prezetu zitu, bet ir apšolijis pirms lahsam wīnai  
wehl reiš pa telefonu peeswanit. Uš „Comédie française”  
štatuwes redšama aktrise Berta Botwi pee telefona. Šaruna  
ar newešamo partneri nosšaidro wīšu situaziju: kas notizees  
un kas norišinas pašchlaik šeeweetes diwehšelē. Aktrises  
balšs un šeja ir weenigais ihpatnejšs lugas materials. Ber-  
ta Botwi guwusi publikas šiltu peekrišhanu.

### Atrašts nesinams Mozarta baleta manuskripts.

Steiermarkas mušeiā arkivā, šastahdot jaunu katalogu,  
atrašts lihdš šchim nesinams Mozarta baleta manuskripts:  
„Rekrutešhana”.

### Godašgotee filmu waroni.

Gadsahrtejšs godašgas Holinudā šhogad peeschirtas:  
kā labakā aktrisei — Merijai Pifford un Berneram Bar-  
teram, kā labakam rešchisoram — Frankam Loidam, kā la-  
bakam autoram — Anšim Kreli par manuskriptu „Patrioti”.

### Profesors šchiras no Dšehla Londona meitas.

Profesors Malamuts, kuzich apprezeja Dšehla Londona  
meitu, tagad eešneedšis luhgumu teesai šchiri wīnu laulību.  
Kā šchiršchānās motiweis profesors ušdod: šeewai neesot ne-  
lahšas interešes par šaimneezību; ta domajot tikai par rakš-  
neezību, laišību uš kuzu ta mantojusi no tešwa.

### Praktiškš aišrahbijums teatru rihtotajeem.

Daudšas lauku beedribas šchehlojas, ka nahlotees gruhtī  
šarihlot teatra išrahdes, jo pagastu pašchwaldbibas ušleekot  
pahrat augstu išrihlojuma nodolki, tiklihdš teatrim peekarot  
„šekojocho deju”; bet ja rihtojot hef dejas, teatru ween,  
tad laudis nenahlot. Leelais wairums jauno laušhu grih  
paprezeatees, pahwadit omuligi wakaru. Ir pagasti, kur  
išrihlojuma nodollis šneedsas no 20—35 procenti. Teatru  
rihtotajām lauku beedribām un organizacijām tadehš ai-  
rahdam, ka tiš augsta nodolku šuma ir pilnigi neli-  
lūmiga. Ar waldbibas šewišchī iššrahdateem Noteiku-  
meem nodolku šuma ir normeta. No teatra išrah-  
dem ar šekojošhu deju pašchwaldbibas ušlee-  
kamais nodollis nedrihst pahrsneegt 10 prog. no eešhnu-  
ma par biletem.

Tahds šikums ir iššludinats „Waldbibas Wehšneišha”  
Nr. 56., 1925. g. 11. martā. Gadījumos, kur pašchwal-  
dbibas nemtu augštaku išrihlojuma nodolki, rihtotajeem ee-  
teizams uš šcheem „Noteikumeem” atšauktees, waj ta ne-  
cewehrošchānas gadījumā, par pagasta pašchwaldbibas eestah-  
dem šuhdšetees augštakā instanzē — ministrijai. R.

### Kino repertuars.

(No 14. aprila—20. aprilim.)

„Splendid Palace”. Willija Dove filmā „Wi-  
nas grehšs”, nebijusi mišlas drama 12 dašās. Otrā filmā  
un Latwijas kronika.

„Palladiums”. „Dšihwes šlinschu šehštos”, tra-  
gedija 14 dašās ar Lauras la Plant, Josefa Šchilbranta  
un Emilijas Fieroe peed. Mašchš diwertiments.

„Metropolis”. Premjera „Notaka ar wihreeti”,  
grandioša drama 12 dašās. Galw. lomās Liana Šaid un  
Lui Berchš. Bernhards Gecke tragedijā „Jaunā širšhu  
tragedija”, 12 dašās.



# X. KUNDZES PIEZIMJU GRĀMATA

## 11.000 sievietēšu sveiktzērojums.

Amerikas valdība pēsuhtījusi visām Amerikas mahtem un sievietem, kuru pēderigee pašaules karā kritušči Balar-eiropas frontē, usaižinajumu, apmeklet šhogad us valsts reš-fina kritušcho waronu kapus.

No 30.000 atraitnem un mahtem, kuzām kara mini-strija iisuhtījusi usaižinajumus, atradās wairs tikai trešchā daļa. Apmehram puse no mahtem jau miruščas, daudšas atraitnes nebij wairs atrodamas. Šohowajar pahr ošanu došees us šawu pēderigo kapeem apm. 11.000 amerika-nectes.

## No šaka Franziš Molnars par sievietem.

Stahdā lingu šabeedribā, kuzā runats par sievietem, pašihitamais komediju autors teižis:

„Ja juhs celaišgatees ar kahdu sievieti, esat loti us-manigi, jo ir sievietēšu tips, kuzich prot nešcheligā kahriā isputinat.

Ir sievietes, kuzas labprahit mihl apmeklet pirmkaji-gus restoranus, mihl labi pāchit, diert šchampanecti. Bet tas wehl naw bihitami, jo zil gan sieviete war apchit un isdfert?! Tas wiis wehl ir loti lehta laika pawadišchana.

Bet ir sievietes, kuzas šapao par škaištām kleitam. Winām war nopirkt weenu leelo wafara kleitu, weenu mašo wafara kleitu, weenu kaschoku. Tas wehl til leelas sumas neištaiša. To wehl war pazeest.

Un ir sievietes, kuzas juhimo par rotas leetam. Šchi pašihchandās jau ir dahrgata, bet ari ta wehl newar zil-weku ispoštit. Nopchrt damai wahyda deenā rotas šprahdji, jaunā gadā briljanta gredfenu, dšimundeenā kalla rotu — un zauri ir!

Bet tad ir sievietes, kuzām naw nekahdu dahrgu kaišlibu, ahrfahrtigi taupigās sievietes. Winām nevojag ne šchampaneescha, ne kleitu, ne rotas leetu, bet tikai nau-das, kuru winas nogulda krahjtasē.

Sargatees no šchām sievietem! Šchām krahjtajem naw dibena!”

## Jaunā mode prasa smalkus un plahnus audumus.

Mode šawā attihstibā arween wairak prasa weeglumu un smalkumu. Manufakturas fabrilanti to nojanta jau pag. gadā. Un tagad wini pēdahwā audumus til plah-nus, weeglus un smalkus, kahdi sen naw redjeti. Weenigi ihštajeem športa mehikteem preekch garakeem auto zekoju-meem leeto wehl beeso twidu. Bet pilšehtas tehrpeem, ku-rus nehšā no rihta lihds wafaram, audumi kluwuwšchi til plahni un zauriwhidigi, kā smalkakais dšchersejs. Smalki, neuskrihtošchi musturoti. Modē wairs tikai pašchi plah-nafee twida un dšcherseja audumi. Wilnas kaschmiru war i.šskatit kā bijušchā, senā kaschā pehznahzeju. Ari plahnos planelus gatawo loti lihdsigus kaschmiram. Šcho pawasari loti eemihlots ari flamengo no wilnas un mahšligā šihda. Tas ir loti praktišs preekch kleitam ar jafam un mehikteem.

Elegantām wafaras kleitam peemehroti plahnee raibee šihda šatini. Wilnas un šihda woali atweeto pag. pawas-šara wilnas šchorschetu. Plahnaki par pehdejeem un atkal



Gelas uswalks  
no ruhtaina twida.

sihkeem raibumineem waj ruhtinam. Wiini ir weegli kri-  
tojschi, tapeh3 peemehtoi eekruntojschanai, drapejschanai un  
eeleekjschanai, jo mode pra3a atkal lihuminus un lotumi-  
nus, rijschinas, schabo un krahdjsinas.

Weentahrschafeem deenas tehrpeem pahrswarā jaunee  
linu un sihda pi3e, kuru apstrahdaschanā nepezeeschamas  
noteiktas un tai3nas linijas. Tomeht wiini wairs neat-  
stah3j to stingro sporti3ko espaidu, kā pag. gadā. Jo kā  
nepezeeschamibu usjtata krahsainus garnejumus — schabo,  
wolaniau un fruntojumu jaunā modē nefad natw par  
daud3. Linu un sihda pi3e kleitās wairs neneh3ā be3 ro-  
lam, bet gan ar ple3us sedsojschām ih3ām peedurtnitem.  
Tās paplaschina ple3us un padara espaidu mi3statu, see-  
wijschigaku.

Daud3 swaiguma un jauna peetwillschanas spehka ih3ai  
bluhsitei. Bluh3es krahdjsina nah3 pahri jazinai wisdascha-  
dajos, staitos weidos. Tāpat red3ama wi3a bluhses preek-  
schina. Loti labi i3statas schaurās jazinas u3 weenas po-  
gas, bet winu espaids natw stingri anglislais, jo u3 apak-  
schu un aug3schu tās stipri i3eet plaschumā. Pahrswarā ih3ās  
jazinas lih3j guhscham. Wisih3afais jazinas weids ir bo-  
lero, kure3ch sneed3as tītai lih3j jostas weetai. Wolero war  
neh3at patstahwigi, waj ari wirs gaischās bluhsites. Wet  
wisbeeschat to nes pee kleitam.

### Sejas masascha un tihrischana.

Nepareisās masaschas se3as. — Tāufu nogulumi sem kalla.  
— Sejas masaschas metodes. — Sejas tihrischana no  
comedoncem. — Leelas poras.

Neh3ama weeta modernā kosmeti3sā kabinetā peekriht  
ari masaschāi un sejas tihrischanai.

Sejas masaschas galvenais usdewums — uslabot  
afins3irkulaziju un 3amasi3inat leelos tāufu kra3jumus, pee-  
tam par labāto masaschas instrumentu atsihti rolas pirksti.  
Sejas masaschāi wajaga buht maigai un weenigi ar pirk-  
steem wislabaki eeturēt wajad3igo speedeenu, kā ari 3atau-  
stiit wi3us sejas defektus. Parei3a rolas masascha rada  
swaigu dabigu 3ahrtumu un lab3ajuhtu. Turpretim nepa-  
rei3a masascha, peeleetojot we3ās metodes, kā ari mase3ot  
neparei3os wirseenos — ah3da i3steep3as un rodas leelas  
grumbas. Un tā beeschi ween 3ereto pozitīwo rezultatu  
weetā te3 3asneeg3s pilnigi prete3ais. Tapeh3 eeteizams  
sejas masaschu us3iget tītai pahrbauditām leetprate3a rolam.

Nā jau minets — par radikālāto sejas masaschu at-  
sihta parastā rolas masascha. Weenigi, ja sem kalla 3a-  
kra3ju3chees leeli tāufu nogulumi, ar labeem panah3tumeem  
peeleeto elektri3hu wibracijās aparatu. Loti usmanigi un  
tītai wajad3igās weetās.

Loti pozitīwus 3asneegumus dod wioleto staru aparati,  
3ewi3schki jaunatās konstruk3ijas.

Pe3 sejas masaschas leela loma kremeem. Teem ja-  
buht loti maigeem no labalām i3ejweelam.

3r wairakas sejas masaschas metodes. Wini3 peeleeto  
divas: wah3u un angļu.

Tā 3auzamā wah3u metode domata jaunām sejam,  
wiau da3uma i33elschānai, kustības ah3tras, tai3nā wir-  
seend, bet maigas, lai nerastos grumbas.

Angļu metode jeb rotazijas masascha —  
we3atām sejam. Kustības rinki3weidigas pee minimalatā  
speedeena. Jo 3ewi3schki maigi jama3ē weetās, kur leelakas  
grumbas.

Masascha sem azim pilnigi i33leh3ta, jo dod tītai ne-  
gatiwus rezultatus.

3ranti3chu metode: loti maigas kustības. Peelaisch  
maseschanu ari no preek3chpuses, t. i. masetajs stahw preti  
ma3ejamam objektam. Us3ih3t weeglu si3chanu (pi3i3chi-  
naschanu).

Sejas tihrischānai no aisse3reju3cheem un pa-  
plaschinateem 3weedru d3eed3ereem (comedon'cem) leeto  
3ilta 3uta 3e3as wannas. Leelatos aisse3re-  
jumus no atmeekschketās ah3das weegli i33peesch, bet wi3us  
pahre3os isni33gina ar 3pezialu sch3idrumu.



Se3as uswalks  
no balti-melna kropa.

3r sejas, kuras nezeesch 3iltu 3uta wannu. Tah3dos  
gadījumos peeleeto auk3tu 3uta wannu, kas ari  
atmeekschkē ah3du un ļauj weeglati to atbri3wot no leela-  
keem comedon'cem. Pahre3os isni33gina ar 3pezialu kremu.

No paplaschinatām poram ze3sch 3ewi3schki taulainās se-  
jas. 3ret tām eeteizams lih3jellis „Masque d'Arabe” —  
tum3schs pulweris, kuru pahriweh3sch masā, ee3au3ot u3deni.  
Ar masu noklah3 3e3u un gaida, kameht masa i33chuh3t. Tad  
nonem. Rezultati loti pozitīwi.

Leels 3ah3ju jautajums sejas i3dailojschanā ir leelas  
grumbas. Wet ari tām war lih33et, nei3weh3lotees opera-  
tīwu 3eku. Labi palih33t weegla un loti maiga masascha  
grumbu wirseend, kā ari 3peziali kremi no loti baro3o-  
schām i3ejweelam.

Wet par wi3ām leetam — natw nefad jaaismir3t, kā ar  
neparei3u masaschu war tītai 3e3u 3abojat.

## Wihrs, kusch neprata attaisnotees . . .

Garalda Pinkertona humoreika.

Kad Meschina kundse paščlajt šuhpstijās ar Kraština kungu, wina ijdširda preekšnamā wihra fokus.  
„Mans wihrs naht,” tšhulšteja wina. „Ko lai es daru? Ko lai šafu?”

Kraština kungs šarahwās masinisch un apšhdās per klaweerem. Kad istakā eenahza Meschina kungs, wina pirfsti jau šfraidija pa klaweeru kaulineem.

„Tas kungs ir klaweeru škanotajs,” šajija Meschina kundse, „es wina issauzu pa tahkruni . . .”

„Preezajos,” atteiza Meschina kungs, apšwezinajās ar šewu un eegahja blafus istabā.

Kraština kungs wehl majleet padaufija klaweeres un tad ahtri taišijās tā teef.

Nahloščā deenā Meschina kungs ašbrauza uš weenu nedefu weifala darišanās. Winašč eejainoja leetas un atradijās no šewas.

Tiklids wiinšč bija projām, eeradās Leo kungs, šuhpstija Meschina kundsi un šauza wina par šawas firds karaleeni.

Taišni tanī břihti, kad wiinšč to nošauza par firds karaleeni, Meschina kundse ijdširda preekšnamā wihrā fokus.

„Walidšfi!” eejauzās wina, „mans wihrs ir kaut ko ašmiršis un naht atpafat. Kā nu lai es atrunajos?”

Leo kungs peesteidšās pee tahkruna un, kad Meschina kungs atwehra istabas durwis, wiinšč runaja: „Šweiki, kungs. Es wadus pahrbaudiju. Wiš pilnigā kahrtibā.”

„Tas ir kahds no pasta . telegrafa departamenta.” paškaidroja Meschina kundse, šawam wihrām.

Meschina kungs atkal ašbrauza, bet atgreejās mahjās trihs deenas ahtrak, nekā bij šolijees. Kad Meschina kundse ijdširda wihrā fokus foridorā, wina paščlajt šehdeja klehpi Alta kungam.

„At Deems!” imišumā runaja wina. „Ko nu lai dara, mans wihrs naht! —”

Alta kungs škaidija istabā no weena gala uš otru, mehrija šeenas un runaja: „Nē, kundse, lehtat tahdas tapetes nowarešču jums aprehkinat.”

„Til daudš nekahdā šinā newaru mašjat,” atbildeja Meschina kundse. „Nekahdā šinā ne.”

„Newarat, tad nekās neišnahlš no muhšu weifala,” paškaidroja Alta kungs un taišijās zekā.

„Zoti šehhl, ka juhs welki argruhtinaju,” atwaindamās teiza Meschina kundse.

„Nekās, nekās, luhdšu,” šajija Alta kungs. „Mehš pee ta ešam peeradušji.” Winašč atwadijās un gahja.

Dahšas deenas pehž tam Meschina kundse apmekleja šawu wihrū birojā. Wina bij ašmiršusi winaam eepreešč pešwanit un eegahja istabā bej peeflawošchanas. Tamdelk wina atrada wihrū maigā tētea-tēte ar wina mašchinraštitaju.

„Dupata, negehliš, laulibas pahrfahpejs, krahneekš!” kledša Meschina kundse. Meschina kungs neatbildeja neweena wahrda, bet konzentrejees kaut ko pahrdomaja. —

„Šamdelk tu man neko neatšidi?” kledša wina. Tad Meschina kungs atbildeja:

„Par nošehloščhanu, man birojā now klaweeru, istaba naw tapšejama un tahkrunis arween ir labatā kahrtibā!”

## Miss Stefenšon wehlaš wulfana išwerdumu.

Margaretas Bentler škize.

Miss Stefenšon, dolarprinzeše no reetumeem, atšpeedušeš uš plašči atwehrta weejnizas loga Wlešina. Mišters Stilfords, winaš pawadonis, sekretars un bagatibas padewigais kalps, šahw pee rakštamgaldā un gaida winaš pawehles. Miss atwer muti, masleet noščahwajas un šafa:

„Es wehloš wulfana išwerdumu. Pašuhteet pee kuka!”

Kuka zekojumu birojs. Biroja pahrwaldneekš.

„Šabrikt. Stefenšon jaunkundse wehlaš masu wulfana išwerdumu. Ešneedešet, luhdšu, išwerdumu kal-tulaziju.”

„Bet Stilforda kungs! Wulfana išwerdums tatschu dibinas uš trauzejumeem šemes garoša . . .”

„Well, par šheem trauzejumeem mehš šamafšun . . . Žil tas apmehram waretu išnahht?”

„Ešam gatami ar wisleelako preeku un šewiščki pakalpot mišš Stefenšon, bet te ir šinamas gruhtibas . . .”

„Kas tur par gruhtibām, fur mašjaščhanas špehjas neerobesčotas! Šagatawojeet išwerdumu. Ešfakitot

masu degošču šahdšču . . . Bet noteiktā laikā — mišš Stefenšon mihl kahrtibu . . .”

Pahrwaldneekš negrib šaudet šawu bagato klienti: „Waj newarctu preešč mišš Stefenšon inženet dueli! Ar garantetām nahwigām šefam?”

„Par to now runa.”

„Waj maju, dišketu nahmes šoda išpildišchanu . . . ar inkwišiziju . . . nagu šruhwem . . . mošu šolu? . . .”

„Mišš Stefenšon wehlaš išwerdumu!”

Pahrwaldneekš kusch nemeerigs un imišis nopuhščas:

„Mehš darišim, kas muhšu špehloš.”

„Šallo! Šheit kufs.”

„Šheit Stilfords.”

„Štilforda kungs, pašuhtijums naw išpildams . . . deemšehhl! Juhs šapratifāt . . . Mušolini . . . neešpehjami.”

Mišters Stilfords nobahl. Miss Stefenšon lehnām pazek azis.



„Kā tā? Kefas nam neespehjami, Stilforda funkc!”

„Mufolini neatkauj . . .”

„Kā tā — Mufolini! Lai kufs ispilda paštiju-  
mu uz pušm ar Mufolini!”

„Eiropa šhajās leetās wehl stipri mums pašā pa-  
likuši, mišs Stefenson!”

„Oh . . . un nctahda wulfana iswerduma?”

„Mišs Stefenson dod rihkojumu tuhliť dotees žekā  
uz San Franziško.

„Lufkus twaifonis dodas pār okeanu . . .”

Seimografiskā staziņa Triško.

„Labriht, mišs Stefenson wehļas wulfana iswer-  
dumu.”

„Mišs Stefenson? Labi, mišter Stilford, greescha-  
tees wulfanu mahkkligo iswerdumu birojā pee mištera  
Stona.”

„Mištera Stona spezialbirojs. Pats Stona funkc,  
kimiķis un sportiķis . . .”

„Labriht! Stefenson jaunkundse wehļas wulfana  
iswerdumu . . .”

„Luhdsu!”

„Kad?”

„Atkaujat ee, katitees kalendarā . . . nahkosho tresch-  
deen!”

„Žil?”

„Divdesmit miljonus, maksajams tuhliť.”

„Daschas masas šahdschas . . .”

„Protams, protams.”

„Nolihgts!”

„Uvi es šahť kaut las šchauhiet. Baumas . . . San  
Franziško kluhst usmaniga . . . Meksika kluhst usma-  
niga . . . Dschifaga kluhst usmaniga . . . Biršcha  
stipri nemeeriga . . .”

„Ko? Deeli dinamita pirkumi? Mišters Stilforda  
lido uz Meksiku? Mišs Stefenson mahzas hweest  
schekhepu uz ņawa Los Andschelos nama junta.

„Nujorka kluhst usmaniga. Mišfiģi nitroglizerina  
pa'uhťijumi? Brunoščanās? Šur? Šaršh? . . .  
Japanā? . . . Waj ari? . . . Amerika aistur elpu.

„Amerika Klausas . . . Eiropa Klausas . . . Pašau-  
le Klausas . . .”

„Wišas jemes lodes laifraksti šchnahz kā uhdens  
kiritumi . . . Det kur? Kurā stuhri? . . .”

„Stona funkc eerodas pee mišs Stefenson. Upakšč-  
ščoklis kā gorillam. Ruskuki, kā dširawu armeni...  
Stona funkc hwehtdeen paleek kā weefis.

„Mišters Stons informē: Upgabals Meksikas aug-  
steenē . . . We'a iswerdumu weeta . . . Kratera  
esers . . . 6000 strahdneeki d'rbā . . . pladžas  
ščachtas jau gatawas . . . Augšchėjais žentrs iswer-  
dumam jau ņagatawots . . . trihs šahdschas usbu-  
wetas . . . pečas kahrtas špidsinamo weelu . . .  
Konforzijs šlepeni arween wehl uspehrf . . .”

„Wišu pehžpusdeenu mišs Stefenson un mišters  
Stons šchanda okeana malā mošfitus.

„Eerodas mišters Stilforda . . . Mašleet bahls.  
Aeroplans brauzeenam uz Meksiku jau ņagatawots.  
Mišs Stefenson ar ņawu mišluli Wibi paduše eekahpj  
aeroplanā.

„Šallo, mišter Stilford . . . Kas ir? . . . Kas  
notizees?”

„Ušbudinatas kaušču grupas, ņauzeeni, eštrā tele-  
gramas . . .”

„Augstakā mehrā nepatihkama ņina, mišs Stefen-  
son: wulfans, neeeturoť mušhu terminu šahzis darbo-  
tees pats . . . Dinamita kraħjumi ašfrauti lihds . . .  
Mišfiģa katastrofa . . .”

„Mišs Stefenson iskaphj no aeroplana un pagreesch  
ņawas apakās, ņapnainās azis pret Stilforda funkc:

„Det ta jau ir lihguma lauščhana, Stilforda funkc!  
Eesuhdšjeet Stonu par 20 miljoneem!”

# Apdrošinašanas

## Sabiedriba Nelaimes Gadījumos

atgādina premiju maksatajiem nomaksat pre-  
mijas termiņā. Nenomaksatās premijas Sabie-  
driba spiesta piedzīt caur policiju, kas premiju  
stipri sadārdzina, sevišķi ņemot vērā šī gada  
zemās premijas.

## Bredforda brihnischiġais peedsihwojums un šods.

Diwi simti gadus atpakaļ us leelzeka starp Sondonu un Oksfordu atradās meēniza, kura wišā apfahrtne bij labā starā. Ari winaš ſaimneeks Jonatans Bredfordš bij eēgenita perſona.

1736. gadā ſahdā wakarā, zekā no Londonas us Oksfordu, eēgreesās pahrnaſſiſhot Bredforda meēnizā tur'ģs un paſiſtams wihrs, miſters Ģeijs. Wiſch nebij weenigais meējis. Pee wakarinu galda ſehdeja daudzās perſonas. Diwi dſchentlmeni, kuri ari bij nolehmudhi palikt pee Bredforda par nafti, dſihwi ſarunajās ar Ģei'u. Waj nu tur bij wainigš wihrs waj punſchš, waj pahrak leelā dedſiſa debatēs, — miſters Ģeijs neapdomigi uſſwehra, ſa winaſ paſchlaik eſot ſlaht leelaka ſuma naudas.

Deeſgan agri ſabeedr'ba ſchihrās un katrs dewās us ſawu iſtabu. Ubi dſchentlmeni, Ģei'a ſarunu beedri, bij pahrchumudhi kopeju iſtabu ar diwām gultām.

Wini wareja buht gulejuſchi ſtundas diwas, ſad weens no winaem uſmodās. Winaem iſliſās, it ſā blaſus iſtabā tas iſirdeu klusūs waidus. Waidi apflu'a, un weēim jau liſās, ſa wiſch ir maļdijees, bet tad waidi peepeſchi atjunojās. Nu dſchentlmens uſmodinaja ari ſawu ſaiminu, un ſahla klauftees abi. Waidi peenehmās. Liſās, tur ſahts mirſt. Klusu abt angli uſleħza ſahjās, iſliħda koridori un peeſagās pee ſawa ſaimina durwin.

Durwis bij ſikai peeſchrtas un iſtabā bija redſama ſwezes gaiſma. Anki atgruhda durwis. . . . Slepkawiba! . . . Gulta ſehds walſt jās ſawās aſinīs. Blaſus gultai ſahweja ſlepkawa ar ſagru laterni weenā un naſi otrā rokā.

Slepkawa liſās tiſpat pahrſtiģts, ſā tre, ſas wlaſu pahrſteid'a, bet wina i bailem jauzās wchl ſlaht wainas awina. Wiſch drebe'a ſee wiſes meēſas, ſeja bij liħa baħlumā, ogis drudſhini r'ud'iās gan uſ upuri, gan abeem dſchentlmeacem. Wa'les to bij it ſā peenaglojuſchās pee gr'hdas un wiſch neiſrahdi'a ne ma'ako mehģinajumu beģt.

Slepkawa bij — weēnizneeks Dſhons Bredfordš. Ubi ſekotaji metās tom wir'u un iſrahma no rokām aſ'aino naſi. Ari weēnizneeka rokas bij aſia'inas. Reſaprotamus wāhrdus murminadams, weēnizneeks nemeģinaja tomchr ne beh't, ne aiſfargateēs. Bet tiſliħdš Bredfordš bij ſaut gi' atſchilbis, wiſch bepeſchi ſahla argahrot, ſa eſot newain'ģs. Wina ſahſts bij tiſ ſoti liħdiģas abu weēſu ſahſtarn. Ari tas nafti dſirdejis ſahdu troſini, no kura uſmodeēs. Iſdſirdis waidus, kuri atrahdinaiuſchi mirſtoſdu ſihweſu, Bredfordš iſleħais no gultas, ai'ded'ira'is laternu, wakhrtis naſi. I'i wjadſilbas gadijumā wārtu aiſſahwe'tees un aiſſreħj's us Ģei'a iſt'bu, ſikai weenu minuti pirms weēoem, ſā wiſch abihweħreja un atradis Ģeiju jau guſam gultā aſinu peħē.

Bet aſinainais naſis un aſinainds rokas?! Bredfordš mehainaja iſſchaidrot ari to. Wiſch awaħwoja, naſis tom iſſchri'is no rokām iſbailēs un eēkritis noſſepawatā aſinīs. Naſi poģetot, wiſch noſmehrejis ari rokas.

Wai ſchahd'm iſſchaidro'umom wareja tiģet? Wehl tai paſchā nafti Bredfordu apģectinaja un da'chās ne-

deſas weħlaſ wiſch ſahweja ſweħrinato preeħchā. Ari ſweħrinatcem wiſch ſahſtiģa to paſchu ſahjtu. Neweens w'nam netiģeja, w'ſi bij ſaſchutuſchi par wina neſaunigo ſtuhrgahwibu, ar ſahdu tas apģahwoja, ſa eſot newain'ģs. Bredforda wainas peerahdijumi bij tiſ noteikti, ſa ſweħrinatee pat neiģahja no teeſas ſahles apģpreeſtees, bet turpat teeģos ſehde weenbaſiģi atſina Bredfordu par wainigu.

Un Bredfordu pahrtra, ſaut gan wehl pee ſaratawam tas ģentās eēģahwot, ſa wiſch Ģeiju naw noſſepawojis un wain'go neģin. Neweens winaſ netiģeja. Un tomchr . . . \*

Behģ aſtonpadiſmit mehneſchecm us nahwes gultas atradās Ģei'a bijuſchais ſulainis. Un ſ'was nahwes ģundā tas at'inās: ne Bredfordš, bet wiſch nogalinajis un aplaupij's Ģeiju. Wiſch pawadijis torei ſawu ſungu ģekojumā un nafti eeliħdis wina iſtabā, noduhris Ģeiju, ab'ri iſwiģis no biſchku ſabateš nau-du, pulſſteni un ſelta tabakdoſi un aiſ'iħdis atpakaļ us ſawu iſtabu. Uſ wina nebij kruitid'as ne maſaſās aiſdomas, neweens nebij eedomajeēs pahrmeſlet Ģei'a ſulaina iſtabu. W'ſi bij pilnigā pahrleeģibā, ſa iſhtais ſlepkawa jau rokā.

Tā tad teeſas ſlepkawiba? Wrena no daudzajām.

Teeſas ſlepkawiba — ja! Bet ſoti ihpatneja. Bredfordš nebij ſlepkawa. Behģ i'kuma burta, wiſch bij noteģats newain'ģs.

Bet pirms nahwes ſoda iſpildišchanas tas bij iſſahſtijis ſawadu, gandriħš neti'amu at'iħſiģnos. Ģeiju wiſch nogalinajis neģot, bet — wiſch gribejis to darit. Ar aſģegu laterni weenā, naſi otrā rokā tai nafti wiſch eeliħdis Ģei'a iſtabā un — ſas, ſo wiſch gribejis darit, bijis jau iſdarits. Tas, turu wiſch gribejis nogģlinat, jau gulejis aſinu peħē. Ģ'is ſlepkawa bij winaſ aiſſteidſees preeħchā. Waj t's ware'a buht? Waj tas bij eēpeħjams? Wiſch gribejis r'ħleeģinateēs, atrahwis gultas ſegu. Schai briħdi winaſ notkritis naſis. Tiſliħdš to wiſch wazehlis, noſmehredams ar aſinin rokas, durwis pahrħdijuhēes abi weēi . . .

Tā Jonatans Bredfordš ſaneħma ſodu par ſlepkawibu, turu wiſch bij ſikai gribejis iſdarit!

Vairāk kā 100 reizes

ir ilmas raģojumi godalgoti iekš un ārģemju izetādēs.

**Dārzaugu, lauksaimniecibas un puķu**

# SĒKLAS

jaunās raģas, ar teprickš kontrolģtām, normālām diģanas spēģām, noteiktās šķirnes un visģagātākāģ izvelģ, bez tam puķu saknes (sīpolus) dārzam, dārza rikuš un citus dārza piederumus, par mērenām cenām, piedāvā

**Heinr. Gegingera sģklu saimniecibas ipaſnieks**

**P. M. Jurkovskys, Rģģ,**

Raģa (Trogmantnicks) bulvāri Nr. 31, pie paſatieru ſtācijas. Cenu rādģtāju izsģtu nopietnģem pircģģem par brīvu

**ILUSTRĒTS NEDĒĻAS ŽURNĀLS**

# «DZĪVE»

Iznāk katru piektdienu

**Dabūjams visos  
laikrakstu kioskos  
un lielākos grāmatu  
veikalos**

Abonēšanas maksa: uz 1 mēnesi Ls 2,00, uz 2 mēn. —  
Ls 4,00, uz 3 mēn. — Ls 6,00 — Atsevišķs nummurs maksā  
50 sant.

Visa žurnālam domātā korespondence adresējama: Rīgā,  
Strēlnieku ielā 9, dz. 1.

Tālrūnis 2-6-4-1-3  
Pastā tekošs rēķins 10140

## **Brīnumi gramofonu (koferu) konstrukcijā.**

Jaunizgudroj. „INTERNATIONAL”  
modeli aizsargāts Patentu Valdē A. A.  
№ 63, caur ko pārspēj visus līdzšinējos  
skaņas stiprumā un skaidrumā.

Krājumā visi **gramofonu pieder.**  
pašbūvētājiem un citi muzik. instrum.  
**izlabošanas darbnīca.**

**A. R. Ieviņš,**

St. Rīga I. laukumā, veikals 5.



Speciala stikla un skārda izkārtnu  
GLEZNOTAVA

**A. L. SARKANS**

amata meistars

**Kr. Barona ielā 37.**

Tālrūnis 29620.

# ARTURS MEDNIS

Rīgā, Svērtuves ielā № 48. Tālrūnis 31371.

Piedāvā pastāvīgi krājumā augstākā labuma

**iekš- un ārzemju**

**konservus:** augļu,  
zivju,  
gaļas un sakņu.

**Svaigus augļus.**

Dāžādus pilnpiena

**sierus:**

Vietējā ražojuma  
isto Šveices sieru.  
Franču, Dāņu Rok-  
fors sieru. Isto Švei-  
ces zaļo sieru da-  
žādā lielumā.

**SVAIGIE UN PRESETIE IKRI**

**VAIRUMĀ.**

**MAZUMĀ.**

# RENAULT

vieglie 4, 6 un 8 cilindrīgie automobiļi

Preču vāgi no  $\frac{1}{2}$  līdz 10 ton.

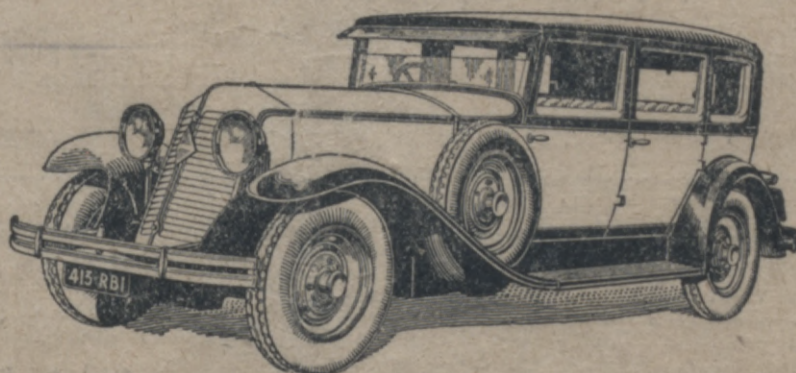
Autobusi no 10-50 sēdvietām

**SPECIALITĀTE:**

kombinētie preču

pasazienu

automobiļi



**GRAHAM-PAIGE**

elegantākie 6 un 8 cilin-  
drīgie luksus automobiļi  
izsmalcinātam pircējam.

**AUTOZALONS**

Rīgā, Elizabetes ielā № 53, tālr. 33776

# E. DANIELS